

Nielsen, V.

Nielsen, Willads.

[Nielsen, Willadz]

KPL, 1

P. pp. 935.

Rakauden

W E S T R A N ,

Songa

W E S U S Kristus on
asettanut / ja meille maailmaan jättä-
nyt / koska Hän tahdoi maailmasta luopua ;
Andain meille ajatella Hänen suurta rakkauttaan
ja ; cakella siinä Hänen tähdellistä euuliais-
suttansa ; ja muistaa Hänen wiatoin-
da Piinaans ja Cuolemiansa :

Räsitetty näissä sanoissa :

**Syökät / tämä on minun Ruumiis-
ni ; Juokat / tämä on ic.**

Caikille niille , jotka työtä tekewät ja omot ras-
scantetut , jocapäiwäiseri lobbuturexi ja autualli-
seri wiewoturexi.

Es. 12: 3. Teidän pitää ammundaman weta-
tä ilolla Mutuuden lähteestä.

Ruohiri läätin usiamman terran ,
Wonen Jumalata racastamaisen Sielun anomisen jälkeen ;
Ja nyt

Wosannettu Suomen Kielellä ,
JACOB FORSMANNin Culutuyella.

—•••••
Turussa , Prändattu Directeur. ja Cuning. Kirj.
Präntäjälä , **JACOB MERCKELLidä** ,
Wuonna 1757.

Imprimatur,
SAMUEL PRYSS.

Fac. Th. h. t. Dec.

Ruosalainen Todistus / tämän Kirjan ar- vosta, nyt Suomeksi kääntty.

Tämän Kirjan, jonga nimi on Rakkauden Ateria,
joca Cuningakisselta Gardien ja Greifwillfeldä
Hofvi: Saarnajalda Herr Mag. Martin Abeckll-
da, melwolliisella ahkerudella ja useollisudella on
Suohin kielexi kääntty; ja Hof: Consistoriumin cakandoon
annettu, olen minä nimitetyn Consistoriumin kassyn jäl-
ken läpise-lukenu, ja löntänyt sen, siinä puheen parres-
sa, ipsa se kirjoitettu on, Raamatun Sanoilla ja merkil-
liisillä selityksillä olewan niin jocaikselda tahwolda selite-
tyn ja täntetyn, että se ike Pää: Opetuxisa on aiwan
yhteen sopiwa: ennen nimitettyin Raamatun sanain,
useon selkeyden, ja meidän Tunnustus Kirjaimme yhtey-
den canka. Ja waicka opetuxen muoto on muutamain
tawan jälkeen, wertaus puheilla edespandu: Niin lönty
euitengin caikija näissa, ike Pää: Opetusten edespanemi-
seja heidän pikia suostumuxens, että myös tarpellinen
blisiys. Sillä se opetus Papillisesta synnin päästästä,
cui tapahtu Jumalan puolesta, ja Hänen siitä eroitta-
mattomasta waicutuxestansa, tule täsä teroitetuxi; Niin
myös oppi, Syndein andexi saamisesta, niiden ainoin
autuuden ja wanhuriscanden perustusten päälle, joca o-
wat: Jumalan sula armo, ja Waaphtajan yxinäs woi-
mallinen arho, usealla vastaanotettawat, on erinomai-
tain selitetty; Ja vielä siittengin oppi H:Erän Ehtol-
lisesta, ja sen totisesta Wuodosta on juuri wahwalla pe-
rustus

rusuksella edespandu: nissa myös tämän Antikallisen Ur-
mon Wälicappalen woima ylistetty. Tossa myös tä-
män Sacramentin aicainen, usia ja kelvollinen nauti-
heminen, oikiasa Eatumuren järjestyksessä osotetan ja us-
seollisesti siihen neuwotan; jota wastoin sen ylöneaho-
minen, huolimaton esteleminen, ja itsestääns tehty wii-
sasteleminen, tule niincuin perustamattomat asiat, alas-
sullotnyi. Tässä aicomisessa, on tämä Kirja, ilman epäi-
lemätä, Jumalan siunauksen kautta, sekä wahwistuxerä
Wleon Opisa, että myös elämän parannuksessa, ja yri-
wacaisen Jumalisyuden harjoituksessa, toimittawa erinö-
mäisen hyödyntynen. Tota Jumala, Christuren tähden,
Yhänsä Hengessä, armollisesti suocon!

MAGNUS SAHLSTEDT,

P. r.

**Concionator Reg. & Consist. Aulici
Adlector.**

Esipuo

Esipuhe.

Tos jocu asia yhdelle Christitylle on tarpeellinen ja hyödyllinen: Niin on tosin HERRAN Ehtoollisen oikia nauttaminen sencaaldainen corkia ja callis työ, kuin taita wahwista meidän uscoam siinä pikiasa ja wahwasa autuuden perusturessa.

Niincuin siis tämä Kirja, joca euhutan: Raclauden Ateeria, tämän corkian asian siälläns pitää; niin on se jo eunen monda aica siitten ollut caickein sencaaldaisen Christityin tokonä, jotca autuudestans pikian huolen owat pitäneet, siinä arwosa; että he sen, ei ainoastans omari, mutta myös muiden ylösrakenkurexi owat Prändätiin Ruosin kielessä toisella kielessä usiamman kerran toimittanet.

Ei ole myös tämä jocu ihmedeldäwä asia: sillä jocainen Christitty kuin Jumalan sanasta halaja pikiatu kehoitusta Sydämmellensä, HERRAN Ehtoollisen hartaseen ja mahdolliseen nauttamiseen, on tästä löytävä aivan ulottuwaiset opeturet, jotca edellä: Käywäisessä Todisturessa tästä Kirjasta jo nimitetyt owat: ja paicallans itecukin heitäns osottawat, caikkille catuwaisille ja syudins ylise murhekkisille sieluille lohduurexi.

Tämä Kirja ei ole cocoon-pandu mailman wiissauden ja ihmisten taidon jälkeen, mutta Pyhän Hengen Sanoilla, jotca Pyhästä Raamatusta owat tämän corkian autuuden asian selityrexi sowellari löytyt.

Nyt, niincuin Jumalan Sanan Siemen ei palaja tyhjänä jälleens, cosca se hywään maahan joutu; Niin on se myös tämän Kirjan cauka tapahunut.

Meidän Suomalainen Seuracundamme on kolla saanut noutita yhteiset Christicunnan Etuset; mutta harwain on se tapahunut, että sencaaldaiset Kirjat Suomalaisella kielessä owat tulleet ulosanneruxi: joista eutengin muut Seuracunnat Ruosalaisesa kielessä owat tainneet isians ikahutta.

Mutta nyt on se HERRAN erinomaisesta Edecsagomisesta tapahunut: että tämä caunis Kirja on myös tullut Suomeksi käätyxi ja prändätyxi. Jumalan suuri Nimi olewon sentähden ijancakkisesti ylistetty, joca sen halun ja
raclau-

rakkauden on herättänyt meidänkin seasam, Jumalan Sa-
naa ja Christillisyttä rakaastaman!

Mikä siis tämän kanssa meidän tarpeuremme on: niin
soi se siinä; että se Cunniallinen ja armosa pidettävä
Kusthällari ja Kircon, Edes, seisoja Jacob Forsman,
Wanilan Kusthällista ja tästä Lohjan Pitäjältä, on sydäm-
mellisesti hartaudesta ja rakkaudesta tätä Kirjaa kohta-
nyttanut, että se hänen Culutusehansa pidäis Suomalai-
sella kielellä Prändin kautta julistettaman. Ja niincuin
myös tämän Cunniallisen Kusthällarin Jumalata raka-
stamainen Puolisa, Anna Töterman, Jumalifesta halusta
on irttunut tämän Kirjan, niincuin muiden Jumalisten
Kirjain, lukemiseen ja armosa pitämiseen; Niin on Ju-
mala tämän Cunniallisen Pari-Cunnan mielen yhteen so-
wittanut, esimään Jumalan Cunniaa täsäkin asiassa; co-
sca Jumala Heidän kättens työt ja warans siunanut on.
Muiden täyty sovitto heidän tavarans: taikka Kastens
caswattamiseksi ja hywäxi: eli niiden puuttumiseksi jättä-
män tojalle, joida harwoiu joku kintos seura. Muuta-
mat taas joutumat siihen onnettomuteen, että coi ja ruo-
ke sen jö, ja warcat niistä cainelewat. Sentähden
niincuin se suuri Jumala on ihmelisessä edescasomisejans
tahtonut jättä tämän Cunniallisen Paricunnan Lepsetoma-
xi; Niin ovat he myös löytäneet sen soveljari, että tojete-
la tavalla, nimittäin Hengellisellä muodolla, Christuxella
Papsia soynyttä ja caswatta: lisandämään meidän HCR-
ran Töyren Christuren waldacundaa, jonga kautta tä-
män Cunniallisen Paricunnan muisto ja nimi on ilman
epäilemätä pysywä ijancatikesä siunauksesä.

Minä olen myös sentähden siinä toiwosa, tämän Kir-
jan kääändänisen Suomeksi toimittanut, että tämä perätti
ylisettävä ja Jumalan cunniari tarcoittawa aicomus, on
saattawa meidän Wapastajallemme aiwan monda Lasta,
jotca hänen Nimeäns täällä julistawat, ja siinä suuresa
Ehtollisessa Taiwaassa wijmeiin ylistawät. Lohjalda siinä
23. päiväinä Salwi-Cuusä, Wuonna 1755.

A. J. R.
Past. & Prap. Contr. Loj.

Luthe-

Lutheruren Tunnustus Sa-
cramendista, annettu vuonna 1534.

Tätä minä sanon ja tunnustan / että
Altarin Sacramenti on meidän
HErran JEsuren Christuren totis-
nen Ruumis ja Veri leivässä ja wänässä / ja
sillä suullisesti syödän ja juodan / waikka
eli Pappi / joca sen ulosjaca / eli se / joca sen
nautike / sitä ei uscois / eli myös wäärin
käytäis / niin ei se eitä mitän; Sillä ei se
tule ihmisen uscon eli epä- uscon päälle /
mutta Jumalan sanan ja aseruren päälle.
Tämä on minun usconi. Ja rucoilen minä
cäcäia hurscaita sydämitä / että he tässä as-
stasa tahdoisit olla minun todistajani / ja ru-
coilia minun edestäni / että minä samasa tus-
scosa taidaisin olla pysyväinen / ja sillä mi-
nun elämäni päättä. Sillä / jota Jumala
estäkön / jos minä taikka kiusauksesta eli cuos-
leman tuseasta / sanoisin jotain muuta / niin
ei pidä se mitän maran / ja tahdon julki-
sesti anda cäcäkein edes olla todistetun / sen
olewan perkeleldä. Tähän annetaan minua
minun HERRANI ja Wapahtajani JEsus
Christus / ylistetty ja siunattu hancäicäisest!

Tämän wähdän Kirjan sisällepildändö
on käsitetty seuraawaisisa Cappaleisa:

I.

Millä aicoimisella pitä yhden Christis-
tyn nautizeman Sacramentia? Sy-
dämen halulla ja itäwöizemisellä.

II.

Mingätähden pitä meidän sencaldaisella
halulla ja itäwöizemisellä sitä tekemän?
Sillä me olemma sairak ja meisä on kipu.

III.

Mihingä neuwoon pitä meidän tarkkuman,
cosca me hawaitemma, että me olemma
synnildä niin pahoin haawoititetut? Mei-
dän pitä sitä tunnustaman.

IV.

Mingä cautta pitä sencaldainen ihminen he-
rätettämän, sillä muotoa tunnustamaan,
ja niincuin candamaan ihe päällens, cos-
sca se on wastoin luondoa? Sen sano Pa-
wali: että ihminen tule täsä tunnusturo-
sa coetelluxi, ja oppi ymmärtämän, mi-
tä hän on.

V.

Mitä on se cuin pitä waatiman ihmistä sene-
caldai-

caldaiseen omaan coetukseen, koska ei hän saa tämän Sacramentin nautitsemisessa olla sen caldaisessa inhimillisessä mielessä kuin hän itse tahto? Sen pitää se osallisuus tekemän, johonka me silloin tulemma.

VI.

Jos vielä yri ihminen taidais oikein sowing ta itsensä tämän jälkeen, niin ei hän cuitengaan ole ilman synnitä, ja sentähden telwo toin? Se on tosti; cuitengin ei pidä yhdengän sentähden estelemän itsensä pois Sacramentista.

VII.

Tuinga pitää meidän tätä työtä oikein alca man, että se mahdais hywin tapahtua? Tee eroitus itse sinun wälillä, ja sen wälillä jonga kanssa sinun on tekemistä.

VIII.

Olemmako me caiten tämän jälkeen soweljat? Caitella muotoa, koska me teemme Christuksen sanan ja Asetuksen jälkeen.

IX.

Eitöistä yri ihminen taida olla toiselle este ri tässä työssä? Ei; Sillä se kuin nautitan, on annettu ja uloswuodatettu monen edestä.

X.

Eitöistä sitten ole yhtään eroitusta hywän ja pahain wälillä, jotka ulconaisesti yhdellä tavalla nautitewat Sacramentia?

Ihmisten edessä ei se taida olla: waan Jumala tunde sydämmen.

XI.

Mitä se merkize, että tämä Sacramenti cututan Uuden Testamentin Berexi? Se Wanha Testamenti oli ainoastans yksi warjo.

XII.

Mitä meidän pitä sijs tekemän, että me tulisimme osallisiksi siitä Uudesta, niincuin siitä totifesta? Meidän pitä muistaman ja ilmoittaman SEKran cuolemata.

XIII.

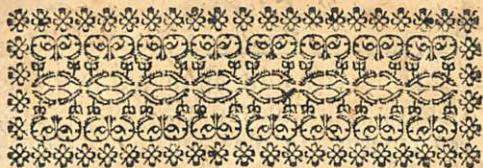
Taitaco tämän Sacramentin nauttaminen, joca itesäns on niin hywä, tulla jolleculle ihmiselle pahaksi ja wahingolliseksi? Se tapahu Jumala paratcon caikille niille, jotca ilman oikiata coettelemustans ja eldäwätä uscoa sinne menewät.

XIV.

Cosca siinä sijs on waara, niin olis parempi siellä olla pois? Ei millän muotoa: Niinoastans ihminen muista sen mitä Pawali sano: 1. Cor. 11: v. 28. Niin Coetelecan ihminen itensä, ja sitte syökän tästä Leiwästä ja juocan tästä Calkista, 2c.

Philip. 2: v. 12.

Quittacat pelwolla ja wapistujella / että te autuaxi tulisitte,

Ensimmäinen Cappale.

Millä aicoimisella pitä yhden
Christithyn nautikeman Sacra-
mentia?

Sosca me ajattelemme, mingä
cahdaisella Sydämmen liju-
turella, meidän HERRAN
me JESUS asetti ikens pöy-
dälle Opetus-lastens canka, josta Lucas
ilmoitta, että hän sanoi: Minä olen
halulla halainut syöä tätä Pää-
siäis-Lammasta teidän cansanne,
ennen cuin minä kärsin. Niin tai: Luc. 22; 15.
damma me sijtä ymmärtä, misä aivoi-
turesta meidän pitä käymän HERRAN
Pöydälle, nimittäin, sydämmellisellä
ikävoikemisellä. Et mielicarvauksella,
nijneuin se jota siihen pitä waadittaman,
ei pacottamisen cautta, nijneuin se jo-
ta wedetän edes, ei ulocullaisuudesa,
nijneuin se joca teke tämän ainoastans
ihmisten silmäin edesä: Mutta sisälli-
sellä halulla; nijneuin Morsian, joca
halais

- Corf. B. 2: halais istua hänen ystäväs wariosa;
 3. Sillä hänen hedelmäs, se on, Jesu-
 ren cuolema ja plösnousemus, Sana
 ja Sacramendit, olit hänen suusans
 Psalm. 42:1. makiat; Yhdellä palawalla halulla,
 niincuin hirwi, cosea hän on lämmin
 eli cowasti ajettu, kirjuhtha ikens weden
 tygö; Sencaldaisella halulla, cuin Ra-
 mattu sano Dawedista, että hän hirt-
 sta sanoi: Tuca andais minun juo-
 da siitä wedestä cuin on caiwosa
 1. Chron. 11: Bethlehemin portin tykönä; Ans-
 17. dain sen cansa tietä cuinga mieluis-
 sti hän pyysi woitta wihollysiäns, sillä
 Philisterein Päämiehet olit sillä ajalla
 Bethlehemiä. Niin pitä tämän ha-
 lun tuleman Sielun sisällisemmästä wois-
 masta, että sydän niincuin sulaa, että
 Sielu tule niincuin sairari sulasta ikä-
 wöisemisestä meidän H. E. X. ram. Jesu-
 ren tygö, tulemaan osalliseyi hänen war-
 jellusestans, wirwotusestans ja woito-
 stansa. Niin pitä meidän siis juoye-
 man, niitten hywän woidetten ha-
 jun tähden, sencaldaisella juorulla,
 Corf. B. 1: cuin yri nuori peura cawia wuorten y-
 3. like; ja tosin pitä meidän niincuin wan-
 Corf. B. 2: nottaman Jerusalemn Tyttäriä, että
 8, 9. cosea he löytäwät meidän ystävämme,
 Corf. B. 5: se on Jesuren, että he ilmoittawat hä-
 8. nelle, minun sieluni olewan sairasma
 ractar.

rackaudesta, nimittäin hengellisellä ta-
 walla tämän meidän ystävämmme Jē-
 suren tygö. Sencaldaiseen haluun pi-
 tä meidän tuleman sijtä ylöskohoitetu-
 xi, että Jēsus söi Vääsiais-Lambaan
 Opetuslastensa cansa, ja ajatteleman
 mikä Vääsiaainen oli; Cuin Cansan
 uloskäymisessä Egyptistä ylöskirjoitettu
 on. Että cosca HENra niiden mos-
 nein wikausten kautta, oli andanut kās-
 tensä tulla Pharaon ylikse, ja hän ei
 euitengan pannut sitä sydämmeensä,
 waicka hän rangasturen alla lupais hy-
 wää, mutta cosca ne lackaisit, paadutti
 hän sydämmens ja tuli senjälken pahem-
 mari cuin ennen; Cosca myös HEN-
 ra viimein tahdoi anda hänen tuta
 woimans, ja lähettä wikaurians hänen
 sydämmeensä; Sattui hän niihin, jota
 ca olit hänen sydämmellens rackaimat,
 nimittäin lapsijn: että caieki esicoiset,
 hamasta Pharaon Esicoisesta, joca hä-
 nen istuimellans istui, piiean esicoiseen
 asti joca myllyssä oli, ja caiekein eläin-
 den esicoiset, piti surmattaman ja cuoles-
 man. Samana yönä cuin se piti ta-
 pahuman, kāsfi Moses cansan HEN-
 ran sanan jälken teurasta yhden cari-
 kan, ja ottaman werestä, ja siwuman
 molemmat pihtipielet ja huonetten owen
 päälijen, cuin piti oleman meeki siihen

2. Mos. K.
11: 5.

2. Mos. K.
12: 5, 7, 13.

ensa he olit Pääsiäis-Lambaan syömisesä; Niin että hucuttajan, cosca hän näsi weren, piti käymän ohiken: niin on siis Pääsiäinen yri ohike-käyminen.

Tätä hywää työtä piti Judalaisten sitten muistaman, ja sitä päiwää pyhittämän juhlayi HERRalle, ja ihaucakiferyi sädyri, ja silloin kistos-wirsillä syömän Pääsiäis-Lamban. Saman tawan jälkeen on meidän HERRA JESUS pitänyt Pääsiästä. Ensin Judalaisten tawalla, cosca hän söi Pääsiäis-Lamban ja sanoi kistoswirren; Sitten omalla tawallans, Ehtollisen jälkeen, ja silloin tehnyt ikens Pääsiäis-Lamban, cosca hän asetti hänen pyhän Ruumin ja Werens Sacramendin. Että niincuin siellä tapahdui Pääsiäinen ja ohike-käyminen, sen ensimmäisen Pääsiäis-Lambaan weren jälkeen, ajalliseri wapahamiseri; Niin pitää myös siinä vielä olemän Päästäinen ja ohike-käyminen meille, jotca usomme JESUYEN euoleman ja piinan, ja saman uscon wahwistuxeri nautikemme hänen pyhän Ruumin ja Werens Sacramendin. Ja tämän ohike-käymisen ensu hän ike, Syndein andexi andamiseri. Jos siinä siis taidat täsä Sacramendisä tulla osalliseri JESUYEN Chriстыen totifesta Numista ja Werestä,

joca puhdistä meitä kaikista synnistä; mitästä sinä sitten tahdoisit mie-
 luisemmasti tehdä, kuin mennä HERR-
 ran Pöydälle? Coscas olet puhdistet-
 tu synneistä, niin olet sinä täällä yri
 vanhurskas ihminen, ja siellä yri aus-
 tuas Jumalan lapsi. Jos Abraham
 tahdoi silloin, cosca HERRa näkyi hän-
 nelle Mamres, juosta niistä kolme mie-
 stä vastaan, cumartaman ikens heidän
 edessäns, riendä leipoman caldiaissa, ja
 teurastaman yhden nuoren ja canniin
 wasikan, eikä tienyt cuinga hywin här-
 olis tainnut heitä vastaanotta. Jos
 Zachäus astui nopiast alas puusta, is-
 loiten vastaanottamaan JESusta, cosca
 hän cuuli että JESus tahdoi tulla hän-
 nen huonesensa. Cuinga paljo enäm-
 min pitä sinun, minun sydämmellisesti
 racastettava ystäväni, kirjuttaman ik-
 kes, cumartamaan sinuas, ja Sacra-
 mendisä, sydämmellisellä halulla ja ilol-
 la, vastaanottamaan meidän HERRaa
 JESusta sinun tygös, coscas et tarwike
 walmista mitän hänen eteensä, waan
 hän paljo enämmin walmista ikens si-
 nulle, ja sano: Syökät, tämä on mi-
 nun Kumini: Juocat, tämä on
 minun Wereni, joca teidän edestän
 ulosannetan ja uloswuodatettan
 syndein anderi andamiseri. Jos

1. Joh. 1: 7.

Luc. 19: 6.

nyt yri isorvainen ano ruocaa; jos cansa itki lihan perään, ja cuolit cuitengin cosca liha wielä oli heidän hammastens

4. Mos. 8. wälillä: jos se köyhä tahto näljän tähden nuculaisia repiä pensasten ymbäril

Job. 30: 4. dä, ja catawan juuria ruayens: Jos mehä aasit seisowat mäjillä ja haisteleswat tuulda, sammuttayens nälkäänsä,

Jer. 14: 6. cosca ei heinä easwa. Jos lobikärmeet

Jer. Wal. tarikewat nifä pojillens ja inettawät

W. 4: 3. heitä: Jos Cotcat lendawät corkialle, sielä cakoyens caumas ruan perään,

Job. 39: 30, 33. että hänen poicans särpäisit werta: jos mehän eläimet yön puoleen andawat ikens ulos heidän luolistans, ekimään

Psalm. 104: elatustans. Jos caieki elawät ja ma-

21, 22. telewaiset luondocappaleet, niin pahat ja kelwottomat, cuin ne hywäkin, eksi-

wät omaa elatustans, toimittawat pojillens elatusta, niin myös sinä o! Ih-

minen ike suurella ahkerudella esit sinun elatustas; Sentähden myös sinä;

jota parempi sinä olet cuin caieki järjetömät luondocappalet; jota parempi si-

nun sielus on cuin sinun rumis, ja wielä parempi cuin caieki mitä mailmasa on;

sitä enemmän pitä sinun ekimän sinun sielus elatusta ja wirwotusta cuin

JEsusesa Christusesa löyttän. Ei täsä ole liha hambahille, mutta täsä on JEsus sielulle.

Ei täsä ole jocu warjo cuin cato,

cato, mutta täsä on wirwotus ja lepo
 caikkille. Ei täsä ole caino niincuin
 Bethlehemisä, mutta täsä on terwey-
 den lähde, jostas taidat ammunda wet-
 tä ilolla. Muut luondocappaleet täs-
 tywät juosta cainwas, eksiä cainwoa, ja
 wielä siittekin toihinans wahan löytä:
 sillä wesi-ajat taitawat tulla cainwari,
 ja niitut poldeturi, että heidän täyty
 parcua ja kilsua näljän ja ianon tähden.
 Sinä et niin, waan Jesuxesa Christus
 resa, hänen Sanasans ja Sacramen-
 deisäns taidat sinä löytä elämän ja ul-
 däkylä saada: ja ei qinwastans yldäkylä. **Joh. 10: 10.**
 lä, mutta myös, hänen cuolemans ja
 piinans cautta, kyllä, ilman ansiota,
 kyllä, ilman rahata: Tämä on siis **Es. 55: 1.**
 kyllä ilman hinnata, kyllä, sulasta ar-
 mosta. HERRa Jumala, cuinga wal-
 mis on yri ihminen juoremaan sinne
 kāsini maailmata, josa hän tietä jottaan
 saawans ilman mitään? palio enäma-
 min pitä sinun olemän walmis, mene-
 mään HERRan Pöydälle, cosca sinun
 sielus wirwotus on siinä sinulle walmis-
 stettu, ja se ei tule sinun tawaras culu-
 turen pääle. Se taimallinen Cunine
 gas teke ise häitä hänen Pojakkens,
 hänen härkäns ja syöttäläns owat sitä
 warten tapetut. **Matth. 22:**
 ea caunista ise Morsiamens: Hän **Es. 61: 10.**
 puel

puetta hänen autuden waatteilla, ja werhotta hänen wanhurscauden hamella: hän wihki hänen cunnialla, ja caunista hänen caunisturella, ja, hän

Eph. 5: 2. ulosandoi ikens hänen edestäns; sen tähden sanoi hän häisä: **Caikki owat walmijt; ja ristin pääällä: Se on täy-**

Joh. 19: 30. tetty. **Mijn ettei sinulda muuta waas dita, waan ainoastans että sinun pitää tuleman, ja ei löytymän niiden ylöns**

Luc. 14: 18. **cahojain seasa, jotca maallisia racastawat ja laimin lyöwät niin callijn armon: ei oleman niiden murhaitten seasa, ettäsi kiuksuisella mielellä eli sydämnellä vastaanottaisit sen, jonga pitää sinun sisälle cuguman, niincuin tekisit sitä, jota sinä teet pahalla tahdolla. Ei millän muotoa; Waan pelkämän Euningan wihaa; Hän lähetti ulos soita-wäkens, ja hucutti ne murhamiehet ja pilckajat. Sinulda ei muuta waas dita, waan että sinun pitää tuleman, isoman ja janoman ja vastaanottaman; Niincuin nyi köyhä mies cocotta kätens, awa säckins ja tahto mielelläns vastaanotta, jos sinä wielä tahdoisit tähttä sen ylöns tähtteen. Tämän cautta tulewat ilmoitusten ja lupausten ajat tomen toisestans erwitetuyi; Moses hänen ajallans tahdoi aina otta, nyt uhrit, nyt ohrat, nyt öljyä &c. Ja ei ainoas**

waastans sitä, mutta hän pyysi myös
 ihe ihmistä, waadei aina ja sanoi: Si-
 nun pitää palweteleman, sinun pitää ole-
 man euuliaisien, caicki nämät pitää sinun
 tekemän ic. Ja, hän tahdoi ei ainoas-
 tans ihmistä, waan myös caickein pa-
 rahimman ihmisesä, coco sydämmen ja
 coco sielun ic. Mutta nyt sitten cuin
 Jumalan poica on ilmestynyt lihata,
 niin on se tullut paremmari andamiseri.
 Jumala on andanut hänen poican-
 sa. Jumalan poica on andanut Rom. 8: 32
 hengens iunasturexi. Caicki mitä
 te anotte Isäldä minun nimeeni,
 niin hän anda teille. Hän otti Joh. 16: 23
 leiwan kijtiti ja mursi ja andoi
 heille, sanoden: Tämä on minun Luc. 22: 19
 Ruumini, joca teidän edestän an-
 netan. Hän otti Calkin sanoden:
 Tämä Calcki on se Uusi Testamenti
 minun Weresäni, joca teidän edes-
 stän wuodatetan. Armosta te o-
 letta autuari tulleet uscon kautta: Eph. 2: 8
 Jumalan lahja se on. Niin että
 jos sinä ainoastans wahwalla uscolla
 tahdot waastanotta, ja nöyrällä rucou-
 xella anoa, niin myös awata sinun sie-
 lus ja sydämmes; Niin pitää Jesuren
 senjarmolia täyttämän, ja tosin senca-
 daisella siunauxen täydellisydellä, että
 sinulla pitää oleman kyllä sen waastanotta-
 misesa.

Tästä armosta pitä sinun andaman
 ihes tulla waicuteturi, halulla ja hi-
 molla, isomisella ja janolla, esimään
 Jumalan pöytä; ja sanoman Darves
 din canha, koska tämä härtaus on sinun
 edesäs: Jumala, sinä olet minun
 Jumalani, warhain minä sinua
 ehin: Sinua minun sieluni jano,
 minun lihani hala sinua cartiassa
 ja cuiwasa maasa, joca wedetöin
 Psalm. 63: on. Anna minun sielun tulla ratwitus
 2, 3. xi siitä lihawasta, se on sinun armostas
 Es. 25: 6. ja Jesuren warhurseaudesta; Anna
 minun cakella sinua pyhyden caunistus
 resa sinun sanasas; Anna minun löytä
 HERaa Jesustani Sacramendisä,
 autualiseri wirwoturexi; Anna minun
 nähda woimaa ja cunniata, ja tuta
 cuingä waldias hän on aiamaan syn-
 nin pois minun sydämmestäni ja jäse-
 nistäni; Niin tahdon minä sinun Mis-
 mesäs ylösnostaa minun kätteni, ja ylis-
 stä minun Wapahtajaani kuitawaisilla
 huulilla niin caurwan kuin minä elän,
 ja tehdä mitä minun tehdä tule, hänen
 muistorens. Jos sinä ilman senealdai-
 sta halua ja sisällistä ikäwöikemistä, il-
 man senealdaista rucousta, kijoosta ja
 muuta Jumalijta walmistusta nautiket
 Sacramentia; niin se tule sinulle syn-
 nixi. O! mikä on jota ei sinun pidäis
 ikäwöie

ikäwöikemän? Euingas taidat olla ilman himota? Jos JEsus on Paimen, ja tosin, niin muodoin Paimen, ettei sinulda pida mitän puuttuman; Jos JEsus myös ike on niittu, etkös siinä taida rawita ikiäs, cosca se aina löyty wiherjäisnä? (Peräti toisitt on muiden niittuin eensa, sillä cosca niittäjä on käynyt sen ylikän wicatteen eansa, niin he puuttumat, he lacastumat, ja täyty odotta heidän aicaans ennen eüin he jälkensä taitawat tulla juurista wahwistetuksi ja wiheriökemän; mutta täsä ei ole piin; JEsus Christus se eiläin ja tänäpäin, ja myös ijancäicikisest. Niin että niillä aina on Ebr. 13: 8 wiherjäistä, jotta ruocaa eüiwät hänen niittusans.) Etkös siis tahdois ikäwöitä olla yksi JEsuksen Lammais? Jos JEsus on se, cuin johdatta sinun sen hiljaisesti juorewaisen weden tygö, joca ei niin eohise eikä peljätä, cuin Moseksen aicana; Mutta anda ike sitä wettä, joca cuohu ijancäicikiseen elämään; se cuohu, ja taita paiki sitä iloiseri tehdä: etkös sitten halulla tahdois juoda? Jos JEsus niincuin hywä Isändä tahdwi walmiista pöydän sinulle, asetta caiciki oikian laitaan, ja panna ikens pöydälle sinun etees, ja sanoa sinulle ja minulle: Syökät, juocat, tämä on minun

minun Ruumini ja Bereni re. etkös
 silloin halulla tahdois olla hänen wies
 raans? Jos JEsus ike on elämä ja
 Joh. 14: 16. tie elämään, etkö sinä silloin mieluisesti
 hänenä waellais; Jos JEsus ike on
 Alm. R. 22: elämän puu, ja ike hedelmä tässä puus
 2. sa, ja tosin sencaaldainen puu, joca caics
 kein muitten edellä canda hedelmäns
 caritoistakymmenifest, ja anda hedel
 mäns cunakin cuucautena, ja puun
 Ezech. 47: lehdet pacanoitten termwendexi. Etkös
 12. siis tahdois sydämmen halulla sijtä pois
 mia? Cakos nyt minun racas ystä
 wäni, sinä saat rawita isiäs tällä wi
 heriäisellä niitulla ilman mitään: sinä
 saat juoda elämän wettä mayamata:
 sinä saat istua HERNan pöydälle il
 man rahata, sinä saat otta hedelmätä
 elämän puusta ilman hinnata. Jos et
 siis tätä tahdo sydämmellisellä halulla
 tehdä, niin et sinä ole parempi kuin yri
 Turkilainen ja Pacana, ja sencaaldai
 nen joca kieltä ja hyljä oikian uscon.
 Ja ei ainoastans uscon, mutta sinä si
 wusa, coseas ylöncakot Sacramendin,
 niin sinä poiskiellät HERNan, joca si
 nun cadotuksesta ostanut on. Ja cosea
 hänen ostons ja cuolemans on poses
 kieltty, niin ei löydy ystäkän, joca tah
 to sinua jälleis osta; sen cautta myy
 syndi sinun perkelelle ja ijancaikiselle
 cuole

cuolemalle. Tätä vastaan taidais joku
 minulle vastata ja sanoa: Ei se ole mi-
 nun syyni yrittäns, että minä vastas
 hacoisesti ja harvoin nautiksen Sacra-
 mentia: Minä löydän niin suuren ha-
 luttomuden ja monen esteen muista
 maallisista toimituksista etten minä taida
 tulla siihen, waikka minä mielelläni
 tahdoisin. Tämän päälle tahdon mi-
 nä vastata sinulle: Minun racas ystä-
 wäni, cosca yxi sairaa walitta toiselle
 sairauttans, jolla yhdencaldainen sai-
 raus on, niin se taita parhain tietä
 cuinga toisen tila on. Minä tahdon
 sen Jumalan caswain edesä tunnusta,
 että Satana on syösnyt saman pistis-
 men minun lihaani, niin että minä u-
 sein olen tundenut sielun ruumista rasi-
 teturi: Liha on pitänyt wihallalla halua
 henge vastaan, estärens tätä hywää ai-
 coimista; mailma himoin turhudella,
 on tahtonut estä caiken halun sencal-
 daiseen Jumaliseen työhön. Zärki on
 tahtonut tehdä tämän työn wastahacois-
 sten akatusten sisällyckämison kautta
 peräti turhary ja hulludery. Että tie mi-
 nulle niin muodon on tullut salwaturs
 niincuin orjantappuroilla. Minä tais-
 dan ihestäni päättä, että se tapahet-
 muille niincuin sen Zsän Pojan kanssa
 jolla oli myckä Hengi: että cosca Per-
 Mate. 9:17.

kele ymmärsi, että hänen piti ylönnän
 daman hänen; piteli hän händä aiwan
 cowasti, rewäis händä, niincuin hän
 olis tahtonut cappaleixi särkiä hänen;
 ja cosea perkele niin cowasti rupeis hä-
 nen kimpuunsa, niin hän wahtois, ki-
 risteli hambaitans ja cuiwettui; ja co-
 sca perkele wiimein lähti ulos häne-
 stä, niin jäi hän macamaan niincuin
 cuollu, niin että mori sanoi: Hän on
 cuollut. Niin löytä usein se caickein
 paras Jumalisuus, caickein suurimman
 wastanseisomuren, että cosea me caic-
 kein parhammallans asetamme meidän
 eteemme nautita Sacramentia, niin so-
 ti Perkele caickein cowimmasti sitä wa-
 stan. Sentähden ei pidä meidän ole-
 man pelcurit, waan cakoman sitä ta-
 pa jonga jälken Jumalan cansa piti syö-
 män sitä ensimmäistä Pääsiäis- Lam-
 mastä, nimittäin wyötetyillä cupeilla,
 z. Mos. K. kengillä jalwoisa, ja sawat käsikä; ja
 tosin piti heidän sitä syömän kirjubtain.
 Me myös niin, wyötetyt ja warustetut
 caickia sitä wastan, cuin tätä halua ja
 Jumalisuuta tahto estä; kengitetyt jal-
 woista, niincuin ne jotca Jumalan ar-
 mon eautta tahtowat mennä mateaan,
 pitämän sawan kädesämme, syömän
 meidän ymbärillemme ja sanoman: O!
 minun HERRANI Jesu, sinä sanot
 itse,

z. Mos. K.
 12: 11.

ihe, ettei cuwan taida tulla sinun tygös,
 jollei sinun Isäs. wedä händä; Niin Job. 6: 44.
 rucoile siis minun edestäni sinun Isääs,
 että hän täsä minun Christillisesä edes
 ottamisefani tahdois autta minua, niin
 kuin se, joca cocotta kätens toiselle, ja
 wetä minua ulos mailman sywydestä ja
 pauloista, jotea tahtowat minun wajota
 ta: käändä minua pois kaikesta liban
 himoista ja töistä, jotea minua poses
 käändä tahtowat: - neuwoa minua was
 stoin kaikkea ymmärryksen tyhmyttä,
 kuin tahto minua pettä: ja tosin whdat
 ta ja canda minua niin kuin paimen niis
 tä pieniä lambaita, jotea ei woi seurata
 lauma; että minä sencaidaisen sinun ar
 mos cautta taidaisin täsä minun aievis
 misefani edesauteturi tulla. Ja sinun
 pitä löytämän, sencaidaisen sinun ru
 couyes jälken, sitä kuin Raamattu sano
 Salomonin rucouyesta: ja se kelpais
 H:K:alle, että Salomo anoi sencaid
 daista, ja andoi hänelle ei ainoastans
 hänen rucouyens, mutta myös wielä es
 nämmiin kuin hän anoi. Hänelle joca
 caikti ylönpaldisesti woi tehdä tai: Eph. 3: 20,
 ten sengin ylitse kuin me rucoilem
 ma taicka ymmärrämme, (myös
 täsäkin työsä) Hänelle (sano ni
 nä) oleon cunnia Seuracunnasa,
 joca on Christures Jesures, caice

Ein aieoin ijancaickisest nijn ijan-
caickiseen, Amen.

Toinen Cappale.

Mingätähden pitä meidän sencala-
daisella halulla ja himolla nau-
sthemaan Sacramentia? Ei
terwet tarwise parandajata
waan sairrat.

Matth. 9:
12.

Tämä on nytt se toinen aieoimus,
jolla sinun pitä istuman HERRAN
Pöydälle, nimittäin, niincuin se joca
on sairras ja jolla on kipu. Nytt on
meillä ei ainoastans sairras ja kipu,
mutta me olemma myös caicki peräti
pahat, tosin, niincuin Davali sano:

Rom. 3: 12. Caicki owat poikenet pois, ei he seu-
ra tietä eikä polsua, ja ynä kelwotto-
maxi tullet, niincuin se peldo, joca
on kiwistöös täynnäs, ja niincuin ruu,
jonga ladwa on poicki hacattu, ei ole
psalm. 53: 2. yhtän joca hywä teke, ei yhtäkän.

Ei he mitän kelpa, sano David: juuri
niincuin Raamattu puhu Jeremian
Jer. 13: 7. wyöstä, joca oli kiwi raunioon kätetty,
joca cosca hän sen ylöscawoi HERRAN
kätöyn jälken, oli nijn mädändy-
nytt, ettei se mitän enä kelwannut. He
owat ilkiät menoissans, sano taas Da-
psalm. 53: 2. Sid; se on; nijn pahoin täytämme me
mei-

meitäm meidän menoissamme, että ne
ovat Jumalan eessä niin ilkiät,
tuin ne cappalet, joita ei silmät kehta
nähdä, nenä ei taida haista, suu ei ole
lengan maista, kädet ei taida sattua;
Olemma me siis meidän menoissamme
Jumalan eessä niinuin rietas cappale,
joca on niin häijy että se rupe miellä
muutteleman. He ovat caicki wilpi-
stellet, ja ovat niinuin carro ja saa- Esf. 1: 22.
stausus, joca raudasta eroitetan, josa 25: 4.
ei mitän hywää ole, ja tule sentähden
pojesheitetyni. He ovat myds haiese-
waiset; Udam on wanha curcku ja a-
woin hauta, sentähden se haiese pahalle. Rom. 3: 13.
Niin että Simeon ja Lewi heidän mur-
hallans ei saattanet Jacobia niin haiese-
waiseri maacunnan asuwaisille, ettei 1. Mos. 34.
syndi paljo enämmin saata meitä haiese- 34: 30.
waiseri Jumalan eessä. Caicki tämä
paha tule sydämmestä, niinuin Juma-
la itse saui Noachille: että ihmisen
sydämmen aiwoitus ja ajatus on
paha hamasta lapsudesta: ja sen 1. Mos. 6.
jälken joca aiea ja päivä. Sillä sy- 6: 5. 8: 21.
dän taita aieoa ja ajatella pahaa; ja
wielä panna siihen sencaidaisen muo-
don, että se joca on ollut paha ajatus
sydämmessä, tule woimalliseyi tydyi ja
senisä, ja saa niin muodon sekä kasiä
että jalcoja. Ja tosin sawen walajan

taman jälken; joca cosca hänen tecons
on rattaalla, pyhittä hän ymbäri ja te
se sawesta mitä hän tahto. Niin ei
taida siinä niin pian nähdä jotain, et
tei sydän anna rattaan juosta ymbäri,
ja senjälken tehdä sitä kuin paha on.
Corwa ei taida niin pian käsittää jotain,
ettei sydän cohta lyö sitä ymbäri, ja
tahto siitä jotain tehdä: niin että se hyi
sydän, turmele ecco ruumiin.

- Tätä tahto JEsus anda Opetuslas
stens ymmärtä cosca hän sano: Ei se
ihmistä saastuta kuin suusta sisälle
Matth. 15: mene, jota Opetuslapset ei ymmärtäs
II. net ennen kuin JEsus selitti sen, sanos
den: Caicki mitä suuhun sisälle me
ne, se mene wahaan, ja sillä on
v. 17. luonnollinen ulostäyminen. Mut
ta jotea suusta ulostulewat, ne
18. lähtewät sydämmestä ulos; kuin
owat: pahat ajaturet, murhat, sa
lawuoteudet, huorudet, warcaudet,
19. wäärät todisturet, pilcat. Nä
mät owat ne, jotea saastuttawat
ihmisen. Sentähden ulosmaalata
tämä sydän aivan rivoxi, ja euhutan:
Matth. 23: Erywäinen sydän, joca on erytetty ja
10. tahto eryttä caickia ihmisiä harhoille teils
le, ja teke meitä caickia niin maoden
erywäisivi lambaixi. Se euhutan:
Sanal. K. Häijy sydän, joca wääristele sen canka
17: 20. kuin

cuin oikia on, ja ei tahdo kändä cohda-
 stans edes, Jumalan pelwosa ja cuu-
 liaisudesa, waan teke meidän tiemme
 couckuisi. Tästä tulemma me niin-
 cuin kärkeiri. *Haurellinen sydän, joca saatta meitä luopumax pois HEN-
 rasta meidän Jumalastamme, ja wetä
 meidän ajatuyem ja halumme vacasta-
 maan sitä, cuin ei taida hyödyttä mei-
 tä; että me niin tulemma luopuwaisi
 ja uscottomiri: Cangia sydän, joca ei
 tahdo anda taitoutta ikeens nöyryteen,
 eikä myös notkista ikens cuullaisuteen,
 ja teke meitä niin cowiri cuin kiwet.
 Sydän joca on pahudesa, ja saatta kiz-
 ruhtamaan sitä, josta moni ajattele-
 mattomasti sydämmens halun jälken te-
 ke sitä, cuin hän sitten catu. Ja niin
 tulemma me hullui. Yri uscottoin sy-
 dän, joca eläwästä Jumalasta luopu
 ja tahdo tehdä hänen walhetteliari hä-
 nen sanoisans ja toisans. Cuitengin
 pysy hän totisna; mutta uscottoin sydän
 teke monda pacanoiri. Yri jaettu sy-
 dän, joca ei pidä ikeens wahwasti ai-
 noastans Jumalasa, mutta jaca ikens
 niin monelle asialle, että Jumala saa-
 sen pienimmän osan, ja teke sillä muo-
 toa ihmisen uleocullaturi. Lewotoin sy-
 dän, joca lainehti niincuin meri, ja
 cofca se pauha, taita heittä ihecungin*

Ezech. 6: 9.

Marc. 16:
14.

Es. 32: 6.

Ebr. 3: 12.

Os. 10: 2.

Cun. R.
6: 11.

sydän taita täyttää suun ja kielen wala-
 pattoisudella, wannomisella ja kiroiles-
 misella, walhella ja pettämisellä, par-
 jauryella ja panetyyrella: ja tosin caikel-
 la syndisellä puhella, jolla Jumalan ni-
 mi taita tulla häwäistyyi ja muut pahas-
 tyyi. Niin peräti paha on se. Tämä
 paha sydän taita täyttää kädet murhal-
 la ja tappamisella, ryöstämisellä ja wars-
 candella; ja myös monencaldaisilla ir-
 staisilla ja wärydellä täytetyillä tegwil-
 la; niin että kädet wijmeiin tulewat
 werta täyteen, ja sormet mahtawat tip-
 pua wärydestä. Niin peräti paha on
 se. Päälkäiskein: se paha sydän taita
 tehdä coco ruumin pahayi huoruden ja
 irstaisuden kautta, ylönshömmisen ja juos-
 misen kautta, ylpeyden ja ylönnannetun-
 menon kautta, warcauden ja noitumis-
 sen kautta, walhen ja petoyen, niin
 myös caiken muun wäryden kautta;
 niin että sencaldaiseen ihmiseen, joka
 waelda sydämmens paholla teillä, ei
 eartu mitän muuta, cuin syndiä has-
 mast candapäästä niin kirjeseen asti. Es. 1: 6.
 Ei se cuitengan siihen jää. Se paha
 sydän turmele myös sielun, caiken wois-
 mans ja toimitustens puolesta, saatta
 ihmisen ajattelemaan pahaa ja teke-
 mään sitä, luspuman pois elämästä
 Jumalasta, ja teke hänen uscollisesta, Ebr. 3: 12.

uscottomayi. Tämä paha sydän teke
 Jer. 4: 22. ihmisen wlijari pahaa tekemään, mut-
 ta taitamattomayi siihen cuin hywä
 on: teke ihmisen petollisxi rucouxisans,
 ulcucullaisxi Jumalisufesans, kiucuisxi
 ja raekaudesta puuttuwaisxi ajaturesa
 ja mielesä. Tämä paha sydän teke
 ihmisen niin jumalattomayi, ettei hän
 Psalm. 10: Jumalata olemangan luule: niin pilc-
 4. kawainen on hän Jumalata wastan,
 että hän sano: Ei HERRA tee hywästi
 Zeph. 1: 12. eikä pahasti: niin surutoin, että hän
 sano: Euca on se Jumala, joca ran-
 Mal. 2: 17. gaise? Se paha sydän teke ihmisen
 niin häwyttömäxi, ettei hän pelkä Jus-
 malata eikä huoli muista; hänellä on
 niin porton; caswot. Niin tottelema-
 toin ja tundematoin on hän, että jota
 enämmin händä lyödän ja rangaistan,
 sitä enämmin hän poislange, ja on
 fencaldainen, joca rautaisella harniskal-
 la warustettu on: niin tyhmyden fiero-
 yisa ja hillimättömydesä, että hän joca-
 päiwä walmista tietä omaan turmellu-
 reensa; ja pyrki niin perkeleen waldaan.
 Coscas sillä muotoo, racas ystäväni,
 tutkistelet igiäs sekä sisällisesti että ulco-
 naisesti sijnä tilasa josa syndi ja sinun
 oma sydämmes culjetta sinua, niin-
 cuin se joca petoin jälkiä seura; coscas
 seulot sinun tecojas niincuin se joca tah-

to jotain puhdistaa ja uloshake sitä kuin
paras on: nijs löydät tyköns enäm Jer. 22: 28.
min acaovita kuin nifuja, enämmin
petoin ja järjettömän luondocappalden
ilkeyttä, kuin Christusen Lammasten si-
weyttä, enämmin karmenmyrkyä, kuin
kyhkyläisten yrinfertaisutta; ja olet ei
ainoastans paha, mutta sula pahas,
enämmin syndinen, kuin se, joca loaan
castettu on, taita olla saastainen; ja Joh. 9: 31.
joca suuremmalla himolla juo vääryst-
tä, kuin carja wettä: on sowaistu ja
poljettu nijneuin wereen, nijneuin vie Ezech. 16: 6.
tas astia, jota ei cuean karsi, nijneuin
se ihminen jota ei kenengän silmä tah-
do armahda. Ei taida sijs autta ja
pelasta igidus, enämmin kuin se mies,
joca oli tullut ryöwäritten käsijn; sillä Luc. 10: 30.
hän macais puolieuolluna. Ja sinä o-
let ei ainoastans sen wertainen jolla on
kipu yhdesä jäsenäsans, mutta sen, joca
on coconans fairas, josa ei yhtän
terweyttä ole, nijneuin se, joca on täy-
näs haawoja, joca ei ole sidotut; täy-
näs weripahvoja, joisa ei ainoastans
ole märkää, mutta myös myrkyä kuin
ei ole puserettu; nijn että sinun kipus
on suuri, ja sinun haawas aiwan pas-
hat: nijn että jos et saa parannusta ja
wivwotusta shudejäs wastan, ja senca-
daiselle cuolettawaiselle myrkylle, hä-
nel-

nelldä joca synnit andexi anda ja parans
da caieki ricoret; niin sinun täytyy cuols
la ja huckaan tulla.

Kolmas Cappale.

Mihingä neuwoon pitä meidän
tarkkuman / cosca me löydäm
me ikemme olewan synnildä
niin haavoitetut?

SEn osotta Nehemias Judan cans
san esimerkillä. He eroitit Israes
lin siemenen caikist muucalaisist lapsist,
ja he tulit edes ja tunnustit heidän syns
dins: ja heidän edesäns luettin neljä
kerta päivästä HERRan heidän Jumas
lans Lakikirjasta: ja he tunnustit ja ru
koilit HERRaa heidän Jumalatans nel
jä kertaa päivästä. Sinä minun ystä
wäni, tee myös niin. Coscas löydät
ikses syndisexi ja sairaxi, uijn ännä pa
randa ikses ennen cuins tulet peräti ki
piäri. Sillä jollei se joca on sairas,
tahdo ilmoittaa tautians parandajallens,
niin ei taida cuuan händä autta eli neu
woa. Sinä joca olet syndinen, jollet
sinä tahdo sitä tunnusta, niin ei ole cu
ean maan päällä joca taita, ja ei cuuan
tawasa, joca tahdo andexi anda. Et
tä tunnusta syndejäns, on niin pahor
ettei enä tahdo olla syndinen. Nyt on
caie

caickein tunnustus sanoa: Minä olen
syndinen, ja suocon Jumala, että jos
cainen ei ainoastans tahdois sanoa,
mutta myös mieleens johdatta, mitä
nämät sanat sisälläns pitävät, silloin
ei taidais joeu ilman suurinda pelgota ja
wapistusta sanoa: Minä olen syndinen.
Sillä näillä sanoilla annat sinä ikes
Jumalan oikeuden, hänen wihans duo-
mion, ja cuoleman ale, joca on synnit
palcka, niin myös perfekien ala, joca
cuolemaan yllyttä. Niincuin yri pa-
hyantekia, joca caurwan on ollut fangeus-
desa ricorens tähden, johonga ei cuca-
ole tainut händä sitoa, cuitengin ike
wihdoin ilmoitais ikens ja asetais hä-
nens oikeuden eteen, tariten ikens ran-
gaistuyen ale, sentähden että hän on
wicapä. Tee myös niin sinun tunnu-
sturesas Jumalan edesä, sanoden: Mi-
nä olen syndinen. Tämän cautta hei-
tät sinä ikes Jumalan oikeuden ale,
niincuin se joca on wäärin tehnyt, ja
langetta duomion ike ylikens. Minä
olen syndinen, se on Jumalalla on syn-
rangaišta minua hänen wihafans: *Mis Psalm. 6: 1.*
nä olen syndinen, Jumala hajotta mi-
nun muitten wihollistens caufa. Mi-
nä olen syndinen, Jumala taita oikeu-
della ulosjuuritta minua eläwitten maa-
sta; Minä olen syndinen, jonga nimi *Psalm. 52: 7.*
pidäis

pidäis ulospyhittämän Jumalan kirjasta; Minä olen syndinen: Jumala taita minun hajotta niincuin acanoita tuulesa, niin etten minä kestä duomiota, engä wanhurksasten seura. Minä olen syndinen: Jumala taita hucutta sekkä minun sieluni että ruumiini helwettisiin. O! mikä onnetoin ihminen olen minä, niin cautan cuin minä olen uija syndinen. Minun oma suuni duomise minun: Sydämmeni ylöuanda minun: Helwetti awa kitans ja tahto niellä minun. O! miyi cadotetuxi syndisexi tulen minä, cosca minun pahat tieni ja menoni lafetan minun pääni päälle. Jos minulle niin pidäis tapahtuman cuin nyt sanottu on; niin olis ennen minun äitini cohtu mahtanut olla minun hautani! Mikä neuvo on nyt paras? Täsä pitä muut sanat tuleman suuhun:

Jumala ole minulle syndiselle armollinen! Ja tämän canşa taidat sinä wajotta ises Jumalan laupiuteen niincuin pohjattomaan sywyteen. Tämän canşa taidat sinä upotta sinun syndis Wapahatajas Jesuren Christuren cuolemaan, niincuin meren sywyteen. Anna sinun H:ras ja Jumalas tietä, cuinga hänen pitä oleman sinulle armollinen, ja sano: Jumala ole minulle armollinen; muutoin on se niincuin

2. Mos. 8.
32: 38.

Psalm. 1: 4,
5.

Matth. 10:
28.

Psalm. 51: 2.
Luc. 18: 33.

Mich. 7: 19.

cuin Moses sano: että HERRA sinun
 Jumalas on culuttawainen tuli ja kii-
 was Jumala. Jumala ole minulle ar- 5. Mos. 4.
 mollinen! ei niincuin hän on Jumala 4: 24.
 laisa; sillä silloin on hän minulle enäm-
 min pitkäisen iylinä ja peljästyks cuin
 Jumala. Mutta Jumala olcon mi-
 nulle Jumala JEsuxes Christuxes: niin-
 minä uscon että hän tule minulle armol-
 lifexi Jumalaxi. Jumala ole minulle
 armollinen ja poispyhi minun syndini:
 älä anna heidän nyt enämbi olla minun
 omani, koska JEsus on ne uhrannut 1. Pet. 2: 24.
 omasa ruumisansa. Jumala ole mi-
 nulle armollinen, ja puhdisti minua
 synneistäni, priiscota minua wedellä sij-
 tä arwimesta lähteestä cuin Dawidin
 huonelle on syndiä ja saastaisutta wa- Zach. 13: 1.
 stan. Jumala ole minulle armollinen,
 ja puhdisti minua että minä saisin uu-
 den sydämmen, ja uuden wahwan hen-
 gen; ja nämät caieki Pyhän Hengen Psalm. 51:
 cautta, joca JEsuxen Beren woimalla 12.
 puhdisti meidän oman tundomme cuo-
 lewaisista töistä. Jumala ole minulle
 armollinen, ja käännä pois sinun cas-
 wos minua synneistäni. Anna JEsu-
 xen peittä heitä, niincuin armo- istuin
 peitti Liiton=Urkin. Anna JEsuxen Rom. 3: 25.
 culietta heitä pois, niincuin tuuli heinä-
 sireat Egyptisä, ettei siihen yhtäkän jää-
 nyt.

nyt. O! mikä autuas ihminen olen minä, koska Jumala tahto olla minulle armollinen. Euin Jumala on minulle armollinen, niin en minä ole duomittu syndinen. Jos Jumala on minulle armollinen, niin minä olen Jumalan lapsi.

Rom. 8: 17. si: Hänen perillisensä: Hänen Morsiais
 Joh. 10: 28. mens: Hänen rackain ystävänsä; Ja tosin yri niistä lambaista joille hän tahto anda ijankaikkisen elämän. O! autuas! O! autuas on se ihminen, josta taita sanoa: Minä olen syndinen; niin että Jumala hänelle jällens taita vastata: Minä olen sinulle syndiselle armollinen.

Tässä pitää siltä myös hywin waari otettaman; Etca ne owat joidenga edesä meidän pitää ripittämän meitämme ja tunnustaman syndeimme, nimittäin Jumalan, hänen palvelians ja sen Christillisen Seuracunnan edesä. Ensis Jumalan edesä, ja ripityresä pitää meidän edestuleman. Ja tässä ei ole yhtäkän eroitusta, ettei niin hywin Cuningas kuin alimmainengin, niin Pappi kuin sanancuuliakin pidä heittäman ikens alas ja ottaman pois sekä Crunnuun että hiipvan, ja yri pitää ripittämän teisen syndejä. Cuningan pitää tunnustaman, että alammaiset owat syndiä tehnet: Alammaiset pitää tunnustaman, että

että Cuningas on syndiä tehnyt; Pappa
 pein ja sanancuullian tule tehdä sitä saa-
 ma. Ja niin muodoin tule pääfös tä-
 mä: Me olemme caieki syndiä tehnet,
 Sencaldaisen yhteisen ripityren teke
 Propbeta Daniel caickein puolesta ja
 sano: Me olemma syndiä ja wäde-
 rin tehnet, jumalattomat ja totte-
 lemattomat ollet. Me olemma si-
 nun kästyistäs ja oikeuristäs pois-
 poikennet. Emme totellet sinun Dan. 9: 4
 palveljoitas Propbetaita, jotka
 sarnaisit sinun nimees meidän Cu-
 ningoillem, Pämiehillem ja Isil-
 lemme, ja caikelle cansalle maas-
 cunnasa. Ja SERA, meidän 9. 6.
 ja meidän Cuningani, meidän Pää-
 miehem, ja meidän Isämme, täy-
 ty häweta, että me olemma syn-
 diä tehnet sinua wastan.

8.

Sitten pitä jocaiken ihmisen ripittä-
 män izens Jumalan edessä erittäin ja
 sydämmen pohjasta; niincuin David
 teki cosca hän oli lukenut cansan, sa-
 noden: Minä olen sangen suuresti
 syndiä tehnyt, että minä sen tein, 2. Sam. 24:
 SERA käännä nyt sinun palvel- 10.
 jas pahateco pois: sillä minä olen
 tehnyt sangen tyhmästi. Cosca hän Psalm. 51: 6.
 oli erhettynyt Urjan asiassa, niin ulos-
 puhke hän ja sano: Sinus, sinua ai-

noata waſtan olen mind ſyndiä teh-
 nyt, ja pahasti tein ſinun edeſäs.
 Tago mind olen ſynnifä ſyndynyt,
 ja minun äitin on ſynnifä mlnun
 ſijttänyt. Sencaldaiſet tunnusturet
 pitä caickein ihmiften tekemän, ja toſin
 jocaifeſa ſilmänräpähäſä ja caikena
 hänen elinaicananſa. Sillä me teem-
 me aina ſyndiä, ja jota pahemmin me
 taidamme ulosmalata ikemme, jota es-
 nämmen me taidamme ylöncahoä ja
 duomita meitämmen: ſitä paremmen ja
 enämmen taita Jumala anda hänen
 woimans tulla suurexi, armahtamaan
 meitä. Ja niin tule meidän tunnustur-
 remme, yhdexi tunnusturexi Jumalalle,
 ja hänelle cunniaxi. Sentähden ſanoi
 Joſua Achanille: Anna SKralle
 Iſraelin Jumalalle cunnia, ja
 anna hänelle yliftys, ja tunnusta
 hänen edeſäns, ja ſano minulle mi-
 Jos. 7: 19. täs teit, ja älä ſala ſitä minulda.
 Sencaldaiſeſa tunnustureſa annetan
 Jumalalle hänen caicfitietäwäiſydens
 cunnia. Mitä tahdon mindä wihelijäi-
 nen ſyndinen peittä ſinun edeſäs, o ſi-
 Job. 7: 20. nä ihmiften wartia ja caicfitietäwäinen
 Jumala; ſillä ſinä ainoaſtans tunnet
 caickein ihmiften ſydämmet ja myös mi-
 nungin! Mikä on kirkkambi Auringo-
 ta? ja cuitengin ei hän ole täydellinen:

Pidäisköös nyt liha ja veri ajatteleman
 jotain pahaa, ja Jumala ei näkis sitä?
 Ei millän muotoa, sillä hän on täydellisen.
 Hän näke taivon mittamattoman korkeuden,
 ja kaikki ihmiset ovat niincuin mulda ja tuhca.
 Hän cakoo maan ääriin ja tunde ne turhat miehet:
 Hän tietä cuinga monda pisarata on meresä:
 Hän tietä cuinga lewiä maa on:
 Hän tietä tien sinne cusa walkeus asu,
 ja cuca on pimeyden sia: Hän tietä
 cuinga taivas hallitan: Hän tietä lukea pilvet
 taitawasti. Helwetti ja cadotus on H^EXran edesä;
 cuinga paljo enammin ihmisten lasten sydämet?
 Täsä tunnusturesa annetan Jumalalle hänen
 wanhurscaudens cunnia. Mitä pidäis minun
 sinulda salaman, o! sinä wanhurscas
 Duomari? Siinä taidat runsaasti
 costa niille jotea yleppeyttä
 harjottelewat. Siinä taidat täyttää
 huules hirmuisudella, ja sinun kieles
 on niincuin culuttawainen tuli,
 ja sinun henges niincuin wirta,
 joca haman curckuun asti ulottu
 rangaisemaan: ja tosin ylönpaldisella
 rangaisstuyella. Siinä olet wanhurscas,
 ja sinun duomios ovat oikeat. Jos
 sinä rangaiset minua wihafas,
 ja curitat minua julmudesas,
 niin ei tapahdu minulle
 sen kautta yhtän wäärnyttä;
 sillä

Job. 38: 19,
33/37.

Sanat. R.
15: 11.

Psal. 31:
24.

Es. 30: 27,
28.

minä olen uscottomasti kättänyt ikeni
sinun liitosas. Ach HERRa, älä
käy duomiolle palweljas cansa;
sillä sinun edesäs ei yrikän eläwä

Psalm. 143:

21.

ole waca. Täsä tunnustuyes anne-
tan Jumalan laupiudelta cunnia. O!
laupias Jumala, joca olet anderi ans-
dasa ja armollinen: Mitä taidan minä
muuta tehdä syndeini paljouden alla
cuiin rucolla armoa, ja uscoa, että si-
nun tykönä on anderi andamus? Mi-
tä minä muuta taidan sanoa: Sinun
nimes tähden HERRa ole armolli-
nen minun pahalle teolleni, joca

Psalm. 25:

11.

suuri on. Jumala tee sinun hywän
sanas minusakin waimaisesa syndisesä
eläwäxi, ja tosin tämän sanan: Mi-
nä tulen lepytetyxi heidän wäärä-
destäns ja heidän synneistäns: ja
heidän wääräytystäns en minä tahdo

Chr. 8: 12.

enä muista. Wahwista se sana cuiin
sinä olet sanonut ja puhunut: Minä,
minä pyhin sinun yligenkäymises
pois minun tähteni, ja en muista

Es. 43: 25.

sinun syndejäns. Ja HERRa, tee si-
tä sinun tahdos ja sinun oman cunnias
tähden; että caicki mahdaisit ymmär-
tä sinun olewan armollisen Jumalan.
Tee tätä HERRa, sinun Poikas JEs-
suxen Christuxen cuoleman ja pijnan
tähden, että me niin tiedäisimme hä-
nen

nen olewan sovinnon, ei ainoastans
meidän syndeim edestä, mutta myös
caiken mailman edestä.

1. Job. 2: 2.

Coscas nijn ripityresäs annat Jumalalle cunnian, ja ihelles häpiän: Coscas näin muodon annat hänelle wan-
hurscauden, ja ihelles rangastuyen:
Coscas kirjunität ihes Jumalan sanaan
ja lupaurijn, joisa hän on luvannut
olla syndiselle armollinen, nijn tule si-
nun rippis werrattawayi Jacobin tai-
stelemiseen, sen miehen cansa (joca oli
Jumalan Poica) sillä nijn hywin
cuin Jumala pitä oikeutta sanoisans,
cosca hän anda meidän syndim tulla
rangastetuxi; Nijn hywin tahto hän
jällens niincuin anda meille woiton, ja
liewittä hänen sanans, cosca me tun-
nustam meidän syndim, ja wahwalla
uscolla Pojan Jesuyen Christuyen An-
sion armosta, pyydämme armoa.

Tämä on selkiästi nähtävä Jacobin
taistelemisesta. Hän pelkäis suuresti
cosca sanansaattajat palaisit sanoden:
Me tulimme sinun weljes Esau-
tygö, ja hän tule sinua wastan, ja
neljäsataa miestä hänen cansans. 1.
Täsa pelkä Jacob, täsa painele hän,
täsa taistele hän, täsa rucoile hän:
Esa minun Isäni Abrahamin
Jumala, ja minun Isäni Isaac-
win

1. Mos. 32: 6

chin Jumala, siinä joca sanoit minulle: Palaja maalles: Pelasta siis minua nyt minun weljeni Esau kädestä, 2c. Ensin asetta hän Jumalan armollisen lupauksen silmäns eteen, joca oli sanonut: Taho minä olen sinun canhas ja warjelen sinua, cubungas itänäs joudut, ja saatan sinun jälle maalle: sillä en minä hyljä sinua siihen asti, että minä caicki teen, mitä minä si-

r. Mos. R. 28: 15. caicki puhunut olen: Sinusa pitää caicki sucucunnat maan päällä sunaturi tuleman. Sitten rohwaise hän ikens turwasa cosea hän sano: En

i. Mos. R. 32: 26. minä päästä sinua. Ja ennen hän olis tahtonut anda ikens murta palaisi, kuin epäillä Jumalan lupauksesta: täsä kättä hän ikens urhollifesti; tämän tautta woitti hän, ja cukuttin Israël, sentähden että hän oli Jumalan woittanut. Niins näet ystävänä, milä tavalla sinun pitää taisteleman Jumalan canha, ja campailleman syndejas wastan, sinun ripityresäs, nimitäin, Jumalan oman sanan ja lupauksen canha. Nämät cavi, kuin owat Jumalan duomis ja meidän omatun domme tekewät täsä louckauksen kesken näns, nijneuin myös muutoin eusa he rohtawat toinen toistansa: Jumalan
Duo

duomio on wanhurskas; tahto sentäh-
 den puolellans pitä oikeuden: Meidän
 omatundom on herkä ja wicapä, ja
 täyty coconans oikeudelle jättä woiton.
 Jos täsä nyt pitä ihmisen tuleman Is-
 raelivi eli woittajavi, niin pitä hänen
 tarttuman Jumalaan, sen cança jolla
 hän woitetan, cuin on hänen sanans
 ja lupauens. Ja cosca meidän sy-
 dänmemme sano hänelle tämän hänen
 sanans uscollifesti; niin woitamme me Psalm. 27:
 Jumalan, Jumalan cança; ja silloin 8.
 ei hän taida peittä caswojansa meillä,
 waan siunata meitä, siihen siaan cuin
 hän olis kironnut, otta meitä armoin,
 siinä siasa cuin hänen pidäis duomikes-
 man. Ja silloin on päätös tämän tai-
 stelemisen päälle niin lohduellinen, että
 se cuulu sielulda: Minä olen nähnyt
 Jumalan caswosta caswoon, ja mi-
 nun sieluni on wapahdettu. Niin
 ei ole myös Rippi jocu wäähä osa ihmis-
 sen Jumalan palveluksesta; waan cos-
 sca sitä oikein tutkistellan, likimäärin
 niistä suurimmista. Mikä on Isä meis-
 dän rucous muu cuin yri Rippi Juma-
 lan edessä? Coscas sanot: Pyhitetty
 oleon sinun Times: silloin sinä tun-
 nustat misä halwasa arwosa sinun oma-
 nimes on. Coscas sanot: Lahestul-
 con sinun waldacundas: silloin tun-
 nustat

rustat sinä mijsä waldacunnasa sind
 olet, ja mihingä waldacundaan sinun
 widais wikeutta myöden tuleman. Cos
 scas rucoilet: **Tapahtucon** sinun tah-
 tos: niin on se yri rippi josa sinä tun-
 nustat, ettei sinun tahtos ole hywä: 2c.
 Coscas rucoilet: **Anna** meille mei-
 dän jocabäidin leipämme; niin
 silloin myös joutu mielees se hengellinen
 leipä, jota paiki sinun sielus euolis ijan-
 caikisest. Coscas rucoilet: **Anna**
 meille meidän syndim anderi 2c.
 niin sinä cohdastans rpiritäs; sillä
 siinä sinä tunnustat syndis ja pyydät
 anderi andamusta. Coscas rucoilet:
Alä johdata meitä tiusaureen: niins
 pydät: ettei perkele, mailma ja sinun
 oma lihas, sais jollaculla taivalla estä
 sinusa sitä hywää parannuxen työtä,
 johonga sinä Jumalan armon cautta
 hangihet. Cosca sinä wietä päätoxyi
 luet ja huocat: **Päästä** meitä paha-
 sta: niin sinä silloin tahdot niincuit
 wäkiwallalla siinä hengellisessä taistele-
 misessä säwkeä ises läpiken yhdellä eräl-
 lä caikein edestä, ja näin paljo sanoa:
HEI Jesu minun Wapahajani,
 päästä siis minua nyt caikesta synnistä,
 sen orjudesta, sen rangaisturesta, ja
 caikesta pahasta johonga minä synnit
 cautta joutunut olen 2c.

Mittä ovat ne pyhät Jumalan Käskyt muut, kuin yri rippi, että sinä taidat oppia niistä ikes olewan syndisen? Coscas rucoilet ja sanot: Jumala olecon minulle armollinen, niin on se yri tunnustus, ettes sinä taida autta iksiäs. Coscas sanot: Jumala olecon minulle armollinen; sillä sinä tunnustat, että sinä olet syndinen. Niins näet tästä, ystävänä, cuinga ahkerasti Jumala hänen sanasans waati sinulda, että taidaisit oikein oppia ripittämaan ikes ja tunnustamaan syndis. Ja niin cauwon kuin et sinä sitä tahdo tehdä, niin cauwon ei tahdo myös Jumala olla sinulle armollinen. Sentähden sanoo Salomo: Joca pahatecons kiellä, ei hän menesty; waan joca sen tunnusta ja hylkä, hänelle tapahetu laupius.

Sanol. R.

28: 13.

Toinen jonga edesä meidän pitää ripittämän meitämme, on Saarnamies. Sillä nijneuin me olemme ihmiset, niin joca myös Jumala hänen armonis meille, sencaidaišten cautta. Ne ovat sitä warten Jumalan salaisuden huonen haldiat. Ja nijneuin Pappi taita saarnata nijneuin Jumalan siasa; niin taita hän myös Jumalan siasa päästä syndisen synnistä; sillä Jumala on ike andanut hänelle siihen woiman ja walsan.

lan. Sentähden sanoi meidän Ba-
phtajam Opetuslapsillensa: Joille te
synnit anderi annatte, nijlle ne an-
deri annetan: ja joille te ne pidät-

Joh. 20: 23. te, nijlle ne owat pidetyt. Item;

Ja mitä te maan päällä sidotte,
pitä sidotun oleman taiwais: ja
mitä te päästätte maan päällä, sen

Matth. 16: pitä oleman päästetyn taiwaisa.

19.

Hän cuku sentähden tämän asian
taiwan waldacunnan awaimiwi, waic-
ka heitä täällä maan päällä pidellän;
ja yhdistä niin oman tecons ja palvel-
jains toimituyen yhteen, että se olis
niineuin yri ja sama työ. Cosca he
päästävät yhden syndisen, niin hän
päästä myös syndisen, ja niin sopiwat
molemmat caunisti yhteen. JEsus sa-

no: Joca teitä cuule se minua cuu-
Luc. 10: 16. le. (Tämä on täsä yri ja yhdistetty
asia.) Joca teitä holho, hän hol-

Matth. 10: ho minua. (Tämä on myös yhdis-
40. tetty työ.) Niin on se myös sen endi-

sen canka; joille te synnit anderi an-
natte maan päällä, niin tapahdu silloin
se sama toimitus taiwaisa. Ja näitä
awaimita on cari; Ensi sitowainen
Awain, joca on se woiwa jonga JEs-
sus on andanut palveljoillens, että jul-
kisesti rangaista sitä syndistä, joca ei
tahdo teitans parata, ja sulkia hänen

ulos

ulos Christillifestä Seuracunnasta, ja
 Jesuren Christuren. Nimesä ja woima-
 sa, anda hänen Satanan halduun li- 1. Cor. 5: 4.
 han cadotuxeri, että hän mahdais tie-
 tä kenengä wallan alla hän sencaldais-
 sa catumattomasa tilasans seiso. Ja
 jos hän pysy sencaldaisna syndisnä, elä
 ja cuole sinä tilasa, niin hänellä jo on
 hänen duomions. Se toinen on pää-
 stäwäinen Awain; joca seiso sinä
 woimasa, jonga Jumala palweljoillens
 andanut on, että wapari sanoa yhden
 syndisen synneistänsä joca igens kääändä
 ja paranda: ilmoitta hänelle Jumalan
 armon, lupauella siitä ijancaiekiesta
 elämästä. Ja mitä tässä nyt toimites-
 tan, se on Christuren woima: ja se jo-
 ca sen usco, elä ja cuole sinä tilasa,
 hän tule ijancaiekesti autuaxi. Sillä
 tavalla toimitta se edellinen Awain, ni-
 mittäin se sitowainen, Lain työtä, cuin
 on syndiselle hyödyllinen ja hywä: sillä
 se ilmoitta synnin, neuwo ihmistä Jus-
 malan pelesoon, peljättä häändä, ei cui-
 tengan epäilyreen; waan saatta hänen
 murhellisexi Jumalan mielen jälken au-
 tuudexi. Sitten toimitta se toinen, 2. Cor. 7: 10.
 nimittäin päästäwäinen Awain, Ewan-
 geliumin woiman; cuzu suloisesti ar-
 mon cautta, lohduutta sanoilla ja lupau-
 yilla, lupa ijancaiekiisen elämän ja syn-
 dein

dein andexi andamisen Jesuyen Christuyen cautta. Ja tämä on ike perustus, jota sinä, o! ihminen, pitää tutkia selemän ripityksä; Aldä cako niin paljo isias, ei omaa kelmollisuttas, eikä kelmottomuuttas, sillä et sinä tule sinne sitä warten, niincuin tahdoisit Jumalalle jotain anda; waan paljo enämmin, niincuin se joca jotain tahto; ja jotain tahdot, se on laskettu näihin sanoihin: Joille te synnit andexi annatte, niille ne andexi annetan. Caikki mitä te päästätte, se pitää oleman päästetty. Usco sentähden nämät sanat wahvasti, luota ikes siihen wahvasti, että caikki sinun syndis owat tämän Jumalan woiman ale annetut, ja sinun syndis ei taida tehdä Jumalata walhettelijari, eikä tehdä näitä woimallisia sanoja tyhjari. Cosca myös meidän Wapahtajamme HERa Jesus cuku synnin päästön taiwan waldacunnan Awaimexi; niin anda se meille tämän opetuyen, että tässä Jumalan woimasa awatan taiwas sille syndiselle, jota nöyrällä hengellä ja castuwaisella sydämmellä ehi armoa, Jesuyen cuolemasa ja ansiosa. Jos se on taiwan waldacunnan Awain, niin täyty caiketi Christuyen Beri, Cuolema ja Ylösnouseminen olla siihen kätetty;

sillä

sillä paiksi näitä ei taida yriän tulla tai-
 wan waldacundaan. Niin ulosjaca
 JE:ra JEsus, täsä synnin päästön,
 toimitusesta, palvelijain kautta kaikille
 uscowaisille ja caturwaisille syndisille,
 caicki mitä hän cuolemallans ja piinallans
 on ansainut, ja anderi anda syn-
 nit sulasta armosta, ei ainoastans hur-
 scaille, mutta myös suurimmille syndi-
 sille, koska he ainoastans tekewät toti-
 sen caturmuren.

Nyt tule järki, jota aina sofiolla sil-
 mällans ja tyhmällä taidollans, tahto
 curkistella Jumalan salaisuuteen: se
 tahto olla aiwan wiisas siinä, josa hän
 cuitengin on peräti tyhmä; jonga kaut-
 ta se tule wielä sokeemari kuin näkewäis-
 serä, ja juonittele niin tämän tairwalli-
 sen työn canha, ajatellen että jos JEs-
 sus itse tahdois tulla päästämään syndi-
 stä synneistans, niin luulis hän että se
 silloin taidais tapahtua syndein anderi
 andamiseri; Sitä wastaan psyy hän sij-
 nä luulosa, että Pappi, joca itse on
 syndinen, ei taida päästä ketän synni-
 stä, koska hän itse tarwitsen sen, että hän
 tulis päästetri omista synneistans.

O sinä hullu järki! Et sinä taida
 Jumalan toimitusta cakella muulla ta-
 walla, kuin se, jolla ei ole silmiä, waan
 on peräti sofia. Ei se ole Pappi, joca
 andes

anderi anda synnit, waan Sana ja
 Jesuyen Käsky, joca niin euulu: Joil-
 le te synnit anderi annatte, nijlle

Joh. 20: 23. ne anderi annetan; Caicki mitä te

Matth. 16: päästättte, se on päästetty. Cosca

19.

Jesus tuli Jordaniin, castetta Johan-
 nerelda, niin Johannes kielsi hänelä,
 sanoden: Minä tarwizen sinulda
 castetta, ja sind tulet minun tygö-

Matth. 3: ni? Sen cansa andoi Johannes ties-

14.

tä, että hän ike oli syndinen, ja tarwi-
 hi ike castetta, waicka hän casti muita.

Cuitengin ei ylöncasonut Herra Je-
 sus hänen castettans, waan wastais:

Salli nyt: (nimittain niin tapahtua)

v. 15.

Sillä näin meidän sopi caicke wan-
 hurseautta täytttä. Cosca Johan-

nes ainoastans casti wedellä, niin ei
 waadittu hänelä enä. Mutta Jesus

ike tahdoi pijnallans ja cuolemallans
 ansaita sen wanhurseauden, jonga

cautta syndiset saawat armon ja tulewat
 autuaxi. Cosca Pappi sano sinulle sa-

nan, joca hänelle käsketty on; Nijn
 Jesus silloin anderi anda synnit, nijn-

cuin hän ike luvannut on. Nijn hy-

roin cuin Pappi taita casta yhden ihmie-

sen aututeen; sillä hän teke sen Zuma-

lan nimeen: Nijn hyroin taita hän

myös päästä syndisen löytämään ar-

moa; sillä hän teke tämän myös Zuma-

malan

malan nimeen. Etsiä hän sano sinulle sanat; niin ei ole hänelle enä käsketty, mutta sinun pitää wahwasti uskomman, odottaman ja anomman sinun Heraldas sitä armoa, jonga hänen sanans on sinulle luwannut; Niin täpähän silloin tämä sama toimitus täiswasa, cuin Pappi sinulle julista maan päällä.

Waikea nyt järki wihdoin mahdais sen myöden anda, että me siinä pyhässä synnin Väastösä saamme yhden täydellisen syndein anderi saamisen; sen subteen, että se on perustettu Christus ren sanasa ja käskysä; Niin ei se euitengan wielä tahdo anda woitto puolestans; waan kehä (niin sanoareni) wastuutisen nuoran, jonga hän ei luule niin cohta catkearwan, niineuin sen endisen; sentähden pane hän sen pääs hän niineuin yhden solmun. Tämän nimittain: että moni, joca täsä toimittusesa pitää palweleman yhtä syndistä, on itse syndinen, ja tosin niin pahendawainen ja kelwotoin siihen, että se, joca ripille tule, taita wanhurscautta igens sitä wastan cuin pitää händä ripittäman, ja tietä hänen cansans niin monda sakia erhetystä, ettei hän ikänäns pidäis olemman mahdollinen Zumalan sanan ja wiran toimitukseen; jonga

jongatähden hän ylöncako ripin, ja rippi: Isän myös; niin että moni kyllä tohti sanoa Papista: Ei hänen pidä ikänäns ripittämän minua, ei ikänäns oleman minun rippi: Isäni.

Minun täyty, racas ystäväni, waas timata sen tunnusta, waikka oman sydämmeni häwäistyrellä; ja anda sinun ripittä minua, etten minä, eikä joku muu taida elä niin pyhästi, hurseasti ja

1. Thess. 2: 10. wiattomasti täsä wirasa; ettei monda inhimmillistä heikkoutta taidais siihen ikens secoitta. Ja se joca vielä pa-

1. Tel. R. 9: 15. me, polke sitä ike, on toiselle pahennus-

2. Cor. 6: 3. ri ja häwäistyi; siinä, että ne joidens ga pidäis sekä toisia opettaman, että myös oleman heille esicuwa, sanasa, cansakäymises, racfaudesa, hengesä,

1. Tim. 4: 12. uscosa, puhtaudesa, ic. eläwät usein niin wahoim, että heistä paljo pahaa sanotan, jonga cautta he repiwät maas han mitä he owat rakendanet. Cui tengin ei sinun pidä sentähden ylöncako man Jumalan toimitusta ja hänen wirsans, Synnin päästöä, Sacramenteidä ja muuta seicaldaista, joidenga päälle yri Jumalan palvelija on huonenhal dia. Ei ne tule woimallisemmaksi josta custa

eusta hänen kelvollisudestans, eikä heis
 commari, jostacusta hänen kelvotto-
 mudestansa. Jos sinä tahdoisit anda
 cappalen euldaa Tuningan kateen, niit
 ei se tulis paremmari hänen korkeude-
 stans: sillä se oli eulda, ennen kuin se
 tuli hänen kateensä; jos sinä myös tah-
 doisit anda saman cullan talonpojalle,
 niin olis se cuitengin eulda, samancala
 daisesta arvosta. Eoscas sentähden
 tiedät, että se joca palwele Jumalan
 Ewangeliumisa, on siihen eukuttu;
 niin anna hänen toimitta palwelluksens,
 niin caurwan eum hän toimitta wircaus
 uscollifesti, ja käyttää ikens Jumalan
 Sanan ja Sacramendein cansa Chris-
 sturen kaskyn jälken. Jos hän on muu-
 toin personans puolesta, elikä elämä-
 sans pahendamainen, sen edestä mahda
 hän itse wastata; mutta sinun pitä ties-
 tämän sen, että Jumalan hywä työ et-
 taida tulla woimattomari hänen pahat-
 työns cautta. Jos sinä tahdoisit Pava-
 pia ilman wiata, niin pidäis sinun caur-
 wan esimän, ja ei yhtäkän löytämän.
 Laki asetti ihmiset ylimmäisyyi Paveiji
 joilla heikkous oli. Jos nyt Laki, joca Ebr. 7: 28.
 muutoin tahdoi, että caieki piti sovelhas-
 sti tapahduman, ei taimit saada Pava-
 peja ilman wiata; niit et sinä myös
 taida sitä tehdä: sillä ne jotka Pavit
 ovat,

owat, ne owat myös ihmiset. Maron, se ensimmäinen ja ylimmäinen Pappi, ei ollut ilman wiata, eikä myös joku muu caikista niistä, jotta hänen jälkensä owat Pappina olleet. Sentähden tuli ylimmäisen Pappin ikefin edestäns uhrata, niin hywin kuin cansangin syns dein edestä. Ja sen piti hänen teke-
 Ebr. 5: 3. man jecapainwä ja usein: cakoin uscosa
 Ebr. 10: 11. Jesuyen Christuyen uhrata, joca tahdoi ikensä uhrata, ja tosin yhdellä uhrilla, että hän olis ijancaicfifesti täydelliseri tehnyt ne jotta pyhitettän. Ja tämän uscon kautta, tuli hän joca palveli, että myös ne jotta palvelusta nautikit, pyhitetyri, ja heidän wirkans ei heicommari heidän syndeins kautta. Sentähden racas ystävänä, älä cakö niin paljon hänen personans puoleen, joca sinua ripittä, kuin paljo enämmin sen callin tawaran päälle, jonga Jumala on ripityreen laskenut, nimittäin: Joille te annatte synnit andexi, niille ne andexi annetan. Usco nämät sanat. Kiitä Jesusta joca on andanut ihmiselle wallan puhua näitä sanoja. Me ne sitten matecaas; ja silloin sitä me net rauhaan.

Sitälähin, nijneuin sinun ripityres, jonga sinun pitä Jumalan edesä teke-
 man, waggi sinulda tunnustuyen; niin on

on se myös tarpeellinen, koska rippidä pyydät Vapilda. Sillä sinä taidat pelkämätä ilmoitta Sielus-Vaimenelle, jos sinä löydät omasatunnosias jongun waiwan yhden eli toisen synnin ylise, ja niin pyytä sitä vastaan neuwoa ja lohduitusta Jumalan Sanasta hänen suuns kautta. Ei epäilen siitä, että waikka euinga suuret sinun syndis taidaisit olla, huorus eli murha, warcaus eli noituminen, eli mikä nimi heillä on, että Jumala on hänen Valwelains wiran niin woimalliseksi tehnyt, että jos sinä ainoastans yriwacaisesti ja ilman wilpita tunnustat syndis, eaikesta sydämmestä cadut sitä, waiwasti uscot, ja nöyrällä rucourella pyydät armoa, että sinä myös näiden sanaint kautta: Caikki mitä te päästätte maan päällä, se pitää myös oleman päästetty taitwais; tulet Jumalan raswain edes niin wapari synneistäs, nijneuin ei ne ikänäs olisset sinun omas. Jos olet ilman oimantunnon waiwata, niin on sinulla cuitengin iscapäiwäiset synnit, salaiset ricouret, nuoruden wiar ja Jumalan Käskyn yliketäymiset, joita sinun tule nijneuin muutkin Adamin lapses tunnustata ja nijden yliken walitta. Ja sentähden ei pidä sinun millän muotoa,

Matth. 16:
19.

nijn että, Efra sano ike edestäs ja caico
 tein puolesta: Minun Jumalani,
 minä häpen, ja en tehta minun sil-
 miäni nostta sinun tygös, sillä mei-
 dän syndim owat enändynet mei-
 dän pääm ylixen. Tublaja Poica **Esr. 9: 6**
 sanoi samallatawalla: Jkä, minä
 olen syndiä tehnyt taiwasta wa-
 stan ja sinun edesäs, ja en ole sil-
 len mahdollinen sinun pojares cu-
 gutta. Niwan tätä tunnusta Cansa, **Luc. 15: 18.**
 ja sano: Meidän täyty maata mei-
 dän häpiäsäm, ja meidän ylön-
 cagem peittä meidän: sillä me
 teimme syndiä Jumalata wastan. **Jer. 3: 25.**
 Cosca Dawid sano: Peitä caswos
 minun synneistäni; niin hän häpeis. **Psal. 51**
 Cosca Petari meni ulos Ulmmissen **II.**
 Yavin salista, josa hän oli Nestarins
 JEsuxen kieldänyt; niin hän häpeis, **Matth. 26:**
 ja itki catkerasti. Cosca Publicani seis- **75.**
 soi taambana; niin hän häpeis. **Co-** **Luc. 18: 13.**
 sca syndinen Waino seisoi tacana JEs-
 uxen jalcaim juures, itkein; niin hän **Luc. 7: 38.**
 häpeis. Niin myös sinä waiwainen
 syndinen, joca olet waldanut omia
 synnin teitäs, jos et sinä ole häwennyt
 syndiä tehdä, (sillä tehdä syndiä se on
 häpiä) niin älä nytkän häpe tunnusta
 syndiäs, sillä että tunnusta izens syn-
 dixi, ei ole jocu häpiä; erinomats
 tain

tain cosca se on yxi ihminen, jolle sinä taidat tunnusta. Sillä Pappi on myös itse syndinen, ja sentähden taita hän niistä armahda, jotca taitamattomat ja epywäiset ovat: jongatähden sinä sitä mieluisemmasti taidat hänen edesäns tunnusta sinun syndis. Jos sinä muutoin ja erinomaisesti, waicka et sinä nautikis H. E. N. r. n. E. h. t. o. l. l. i. s. e. n. S. a. c. r. a. m. e. n. t. i. ä, tahdoisit cuitengin mennä sinun Sielun-Paimenes tygö, ja pyytä hänelä lohdutusta syndejäs wastan, niin on se myös oikia Jumalisuus, joca saatta sinulle wahwan turwan, salaisten ricosten ja jocapaimäisten kiuskausten alla. Ja niin halullisesti cuin sinä tahdot Papin tygös, cuolema hetkelläs, lohduttamaan sinua, ja sanoimaan sinulle synnin päästön: niin ahkerasti pitä sinun myös ekimän händä, sinun parhalla elämäs ajalla, tunnustaman syndejäs, ja niiden anderi andamusta wastanottaman. Ja tosin enimmitten sentähden, ettet sinä taidat tietä, cuinga ja millä tavalla cuolema taita tarttu sinun. Cuca tiesi, niin äkillisesti, ettes enä taida cuulla yhtäkään synnin päästön julistusta: se taidais myös niin äkillisesti tapahtua, ettei sinulla enä olis puhetta eikä järkiä kallella, niin ettes yhtäkään synnin päästös

stoa taidais wastanotta. Jos sinä nyt, edellä-kätten, woimasta ollesas, oikein olet ilmoittanut sinun catumuses, ja andanut ikes paranda sen pyhän synnin päästön kautta, niin pitä se olesman sinulle sixi wijmeisxi Sielus wahwari lohduituxeri.

Wijmein on myös se Christillinen Seuracunda, jonga edesä sinun tänty ikes ripittäjän julkifesti, ja syndis tunnustaman. Seuracunda on Christus ren ruumis; cosea nyt yxi jäsenistä murretan, niin coco ruumis on turmeldu. Niin on se myös täsä. Cosea yxi ihminen, joca on Seuracunnan osallisudesa, teke pahoin; niin on se coco Seuracunnalle pahennuxeri. Jos nyt yhden ihmisen synnit ovat julkiset; niin pitä heitä myös sillä tarwalla julkifesti rangastaman ja andexi annettaman. Se julki syndinen, joca oli Corinthon Seuracunnalle yhteisxi pahennuxeri, ja niincuin yxi hapatus; Hän tuli sentähden nuhdelluxi ja Seuracunnan osallisudesta ulossuljetuxi. Mutta cosea hän sydämmen murhella ja hartailta kyyneleillä ilmoitti catumusers julkifesti, ja poiskielse endisen jumalattoman menons, niin tuli se hänelle, sekä Pawalilda, että myös julkifesti Seuracunnalda andexi annetuxi,

Col. 1: 18

1. Cor. 5: 1,
1099.

ettei hän olisi aptonut ylönpäädisek mur-

2. Cor. 2: 7. hessa. lo. Hawali kāske myös Timotheus
10. sta: nuhtelemaan mitä cuin syndiä te-

fewät, caicein cuulden, että muuttin

1. Tim. 5: pelkäisit. Meidän HERRA JESUS o-
20. sotta myös ike coco asian selkiästi; että

cosca salainen ja weljellinen nuhtelemi-

nen ei taida mitän tehdä, niin pitää se

sanottaman Seuracunnalle: ellei hän

Seuracundaa tottele, niin pitää hän o-

Matth. 18: leman siinä awos cuin pacana, eli se,
17. joca ei ole mahdollinen olla Seuracun-

nan osallisudesa. Jos sinä nyt niin

vlet syndiä tehnyt; että sinut pitää Chris-

stillisen Seuracunnan nähden sitä an-

deyi rucoileman; niin älä pakene niin-

1. Mos. 4: 3: 8. cuin Adam; Älä rupe Cainin cansa

pyrkimään ulos maasta, niin cuin pää-

Cap. 4: 14. sifit HERRAN caswoin edestä; niin cuin

monda vielä tekewät, jotea sentähden

tähewät pois maasta, ettei he tarwi-

gis syndejäns anderi anoa siinä Christil-

lisesä Seuracunnasa; mutta ei he taid-

da cuitengan paeta pois Jumalan edes-

stä; sillä hän on HERRA joneikesa

maanpaicasa: eikä myös päästä car-

cuin synneistäns; sillä ne seurawat

heitä miHINGA ikänäns he pakenemat.

Toiset, jotea ei taida päästä, rucoile-

wat tosin anderi, mutta tekewät sen

wastahacoisella tahdolla ja tiuckisella

mielellä; ja se syndi on heille enämmin eadottawainen, kuin se wica, jonga heidän olis pitänyt tunnustaman. Älä siis tee niin sinä waiwainen ja tyhmä syndinen. Niincuin Jumala on yri Isä, koska lapsillisella pelgolla tunnustat hänen edesäns: niin on se Christillinen Seuracunda yri Äiti, koska sinä offiziellen cuuliaisuudella ja nöyrydellä asetat ihes hänen eteens. Ja jos sinä ylöneagot Äitiä, niin et sinä mahda odotta yhtäkän ystämyyttä Isän tykönä. Ja, mitä mahdan minä vielä sanoa: Jos sinä vielä wähäyt ajari niin taidaisit peittä ihes; niin ajattele että cuolema joutu: ja Jumala on caiken sentähden, kuin sinä olet tehnyt, waeldaisas omilla sydämmes teillä, ja silmäis himoin jälkeen, asettawa sinun Duomion eteen. Sijtä ihmisestä ei taida cuolecan sanoa, että hänellä on oikla ja wilpitoin usco, joca ei tahdo anda Jumalalle sitä tunnustata, että hän tunnustais syndins, eikä myös osota Christilliselle Seuracunnalle sitä cuuliaisuutta, että hän pyydäis pahennurens anderi. Entiedä mina myös, jos senealdaisella ihmisellä on yhtäkän osallisuutta Jesuren cuolemasa ja kärsimisesä; ettei hän tahdo tuta ihens syndiseyi, koska hän cuolengin on syndinen. Ja Jesus Jumalan

Sarn. R.
II: 9.

Es. 53: 12

malan Voica on andanut lukea ikens pahantekiaän secan: On cuollut meidän edestäm, cosca me wielä syndiset olims

Rom. 5: 8.

me. Ja nyt ovat ne syndiset, joita hän jocapäiwä cuku käändymiseen ja parannukseen. Jos et sinä Christillisen tunnustuyen ja julkisen ripin kautta, anna pelasta ikes sinun ilkiwallasudestas; niin yldä sinun syndeias omari sielus cuormari; ja coscas niin olet sidottu sinun synneias: niin sinä myös cuolet pois sinun synneias: sinun kates ja jalcas sidotan, sinun syndeis tähdän, ja sinä heitetän ulkoiseen pimelyteen, josa pitä oleman iteu ja hamma-

Matth. 22: sten kiristys.

13.

Nelias Gappale.

Mingä kautta pitä yhden ihmisen tuleman herätetyi / sillä muotoa eandamaan ike päälens / erinomattain cosca se on wastoin luondoa?

1. Cor. II:
23.

BUwali kasse, että meidän pitä coetteleman igiämme, ja että jos cainen pistäis kätens omaan poweensa, ennen cum hän syö tästä Leiwästä ja juo tästä Galkista. Zollei hän silloin löydä tykänäs yhtäkän spitalia, niincum Moses hänen kadesäns; se on:

2. Mos. 8:
4: 6.

Zollei

Zollei hän löydä jotacan syndiä sydämmesäns: niin mahta se niin olla. Mutta minä uscon sen totisesti, että wilpitöin igens tutkistelia on löytävä hänen salatusa sydämmens sisusa, Elishaa ja Berta; ja tosin sehcaldaista Elishaa, josa syndi asu, ei niincuin jocu kylänmies, joca asu toisen kylies; waan syndi asu sisällä meisä, ja jocaihesa jäsenäsä cuin meisä on; ja se cuin wielä enämbi on, jocaihesa werenpisarasa, cuin on sydämmesä ja jäsenisä; ja uijn ei löydy meisä yhtäkän terwettä, eli sohništa wapata paikkaa, waan haaswat ja weripahat ja sinimariat, haasta candapäästä niin kirjeseen asti. Syndi asu meisä, ei niincuin wieras, joca tule tänäpänä, ja tahto huomena lähte. Ei niin; mutta se tahto niincuin pyi Herra ja Isändä, asetta ja kässeä, hallita ja wallita, istua meidän tykönäm, maata meidän cansam, waelda meidän cansam, elä meidän cansamme, pysyä meisä, ja aieoi niincuin pitä huonenhallitusta meidän cansam, cuin ikänäns me täällä asumme. Ei tahdo muutta igens meisä pois, ennen cuin me ike täällä tulemma posesmuutetuyi. Ei tahdo jättä tätä majaa, meidän maallista huonettam, ennen cuin se purjetan.

Es. 1: 6.

cosca se tule rakennuxxi joca on. Jus
malalda rakettu, huonexi joca ei ole kää-
sillä tehty, joca on riancaickinen Tais

2. Cor. 5: 1. wahisa; sillpin me wasta tulemma wa-
paxi synnistä. Synndi rippu myös

meisä, ei niin kiviästi cuin hõyhen, joca
pian tule poisvariaturxi; ei niin irvals-
lans cuin lårme, jonga me taidamme

1. Pet. 2: 28: pudista pois; ei niineuin märkys, joca
5. ta cuitwatan pois: mutta se rippu meis-

fä niineuin ijes härjäsä, jonga alda ei
hån taida wetä caulaans, waan tähty
tehdä työtä sen alla, sihenasti, että se
håneldä poisötetan. Ja tosin rippu

synndi meisä, niineuin calut joca owat
nyteen kimpupun meihin niwotut, ja ei
taida tulla eroitetuxi, ilman toisen awu-

ta. Tasa tähty Jesuren autta meitä
päästämän näitä siteitä. Wielä sitz-
tengin waicutta synndi meisä, toimittetele
meisä aina ascareitans, ja ei lepä cos-

scan. Waan niineuin myrcky, cosca
se pääse ihmiseen eli johongun muuhun
luondocappalehen, eohra waicutta ja

turmele ne luonolliset woimat, niin että
heidän tähty wähiittäisin näändnä, sij-
henasti että cuolema caikesta teke lopun.

Ilman sencaidaisen asian toimitta synndi
meidän canham, cosca se teke meitä heis-
cori jäsenein puolesta, turhiri meidän
mielesäm, sowassuixi ajatusten puole-

sta, paatuneixi sydämmesä, poistwie
 rauduneri siita elämästä cum Jumalaa
 sta on, kaikesa meidän elämäsim, niin
 että mitä me elämme, sen me elämme
 synnille endämmiin cum Jumalalle, ja
 vlemma ni n etawaldä cuoilet; jonga
 päälle ei muuta seurata taida, cum
 yhancaickimen cuolemaa. Edespäin wietä
 tele syndi meitä, sillä tawalla, että se
 tahto exyttä meitä oikialda tielä ja retä
 keldä, jonga kautta me joudumme tur
 mioon ja suureen wahingoon. Syndi
 johdatta meitä rauhan tiestä, niille teilo
 le, joisa ei mitän muuta löydy, cum
 tusca ja turmellus. Syndi pilkka meis
 tä, niincuin se joca cullalla maala ja
 silittele yhtä seinää, joca silloin on kylä
 lä ihana nähdä; mutta cum se pöjessä
 pyhitän, niin ei sen alla ole muuta
 cum sawea. Syndi liehacoike meidät
 cansam niincuin coira hännällän, co
 seas cagot hänen päällens: mutta co
 seas kaännät hänelle seliän, niin här
 tarttu candapäähäs. Wihdoin cosea
 yri ihminen on synnilda wieteldy ja pes
 tetty, niin syndi otta hänen orjari; et
 tä se tapahtu hänelle niincuin calalle,
 joca ongella eli werellä tule petetyri;
 Siitä tule se, että cosea me pyydämme
 matoa niellä, se on, ilahuttia meitäin
 sillä saastaisella himolla, jonga liha ja
 veri

meri pane meidän eteem, niin saa syn-
 di tilan kinnittä ongens meihin. Ja
 silloin täyty meidän seurata, niincuin
 ne jotea sodasa fangitut ovat: niincuin
 ne joita lyödän ja sytätän, sidotan ja
 suljetan; ja vielä enämmin, jos jocu
 waati sitä, että sencaidainen mahdais
 anda igens astinlaudayi hänelle, joca
 hewoisen päälle eli waunuin nostefans
 tahdois hänen päällens astua, niin tot-
 tele hän. Samalla tavalla tietä
 myös syndi otta palcan fangeildans, ja
 anda heille kyllä tekemistä, Pharaon
 tarwan jälken, joca käksi, rasitta can-
 saa työllä, että heillä olis ollut kyllä
 tekemist, ja niin tulla estetyri ajatteles-
 masta heidän uhreitans. Ja se joca
 vielä pahin on, että syndi kändele niin
 häwyttömästi tämän asian edestacat-
 sin; että sitä hywää jota me tahdoisim-
 me tehdä, sitä en me taida matcaan
 saatta; mutta pahaa, jota ei meidän
 tulis tehdä, siihen me nopiasti juoyem-
 me. Cosca me siis ajattelimme cuinga
 julmasti syndi hallige meisä, niin en me
 taida muuta tehdä, cuin walitta sen
 ylige Pawalin cansa, ja sanoa: Mi-
 nä wihelijäinen ihminen! Ja tosin
 pitä meidän suuttuman siihen, että me
 niin paljo elämme synnille mielennou-
 tery, ja Jumalan tahtoa vastaan; jona

2. Mos. 8.
 5: 9.

Rom. 7:24.

ga tähden se huseaus tule tähän tygö pandawari: Tuca päästä minun tästä cuoleman ruumiista? Nijn käffe Pawali meitä, tällä coettelemusrella tutkistelemaan meidän syndistä tiolaam, osottain meitä hopia. Sepän tygö ja hänen toimeens; Joca ennen kuin hän teke jongun arwosa pidettäs wän-työn, njin coettele hän sitä tulesa ensin, ja selittä hopian raiscasta ja saas fraisudesta. Sitten coettele hän sitä tiwesä, jos se pitä oikian muodon, elicä ei; njin ettei hän coettelemata mahdais siitä jotain tehdä; ja sitten cosca se olis tehty, ja culda silloin löyttäisint kelwottomaxi, olis raiscannut työns, ja tehnyt njincuin tyhmä. Tätä tar-cotta Pawali: Että ennen kuin me nautisemme meidän autudemme wälis eappaleita ja käymme H:Enan pöydälle, njin pitä meidän coetteleman meistä. Sillä ei sijnä ole kyllä, että me sen teemme: mutta jos se pitä tuleman meille hyödylliseri, njin pitä meidän ajatteleman, cuinga meidän pitä sen tekemän. Saman waroitusen anda hän myös toisesa paicas Corinthereille, johdattain heidän mieleens omans ja toisten Apostolein wiran, joca heidän seasans, ei ole ollut woimatoim, cosca he nyt sekä uscoit, että myös olit woimalisest,

liset, he olit walmit, ja caicki oli niin
 toimellisesti heidän cansans, että Jē-
 sus Christus ike oli heisä. Silloin san-
 2. Cor. 13: 5. no hän ensist: Coetelcat teitän. Se
 on niiden tapa jotca merellä purjehti-
 wat, että he coettelewat cuinga sywä
 wesi on: ettei he mahdais hawaike-
 ma ta loucata ikeens, johongun matalaan
 cariin ja niin joutua wahingoon ja ha-
 yriickoon. Niin pitä myös meidän
 täsä pyhästä työsä coetteleman meitäm
 millä aivotuyella ja sydämmen hartaus-
 della me nautikemme tätä Sacramen-
 tia. Meidän pitä coetteleman pohjan
 ja perustuyen cuin meisä on; ja silloin
 löydämme kyllä louckaus kiwejä mei-
 dän sydänimesäm, niin paljon syndiä
 ja pahennusta meidän elämäsäm, että
 haayriicko, sielun ja autuden waara
 taidais tapahtua, jollei Jēsus hänen
 werelläns ja cuolemallans olis poisot-
 Joh. 1: 29. tanyt ja tahdois wielä poisotta, olis
 poispyhkinyt ja tahdois wielä poispyh-
 Col. 2: 14. kiä meidän syndim. Siwi toiseri sano
 Pawali: Coetelcat teitän; Osottain
 meille sen cansa niiden toimellisuutta,
 jotca tahtowat osta jongun luondocap-
 Luc. 14: 19. palen, niin he coettelewat sitä, tietä-
 rens niistä laadusta ja luonosta se on;
 elickä jotaacuta asetta, jonga hän tarwis
 ke ascareijans, silloin hän asetta sen
 coette-

coettelemuren päälle; muutoin, jos ei
 se olis kelvollinen ja hyvä, niin tahto
 hän olla sitä paiksi. Niin pitää
 myös meidän, tässä työssä coeman,
 misä laudasa meidän uscomme on;
 jos me uscomme, että Jesuxen Chris-
 stuxen cuolema on sorwido meidän ja
 caiken mailman edestä; jos me uscom-
 me Jesuxen Christuxen Nuumin ja
 Beren totista läsnäolemista. Ja jos
 ei usco ole siitä luonnosta, niin ei hän
 ole siitä oikiasta luonnosta; ja jota me
 siinä tilasa teemme, tule enämmin syna-
 nixi, kuin Jumalan-palwelluxeri, tu-
 le enämmin duomioxi, kuin elämäxi
 ja autuudexi. Siis colmanneri tahto
 Pawali, että meidän pitää tundeman
 meitäm. Ja tahto sen cansa, että
 tämä meidän Jumalan-palwelluxent
 ei pidä oleman niincuin jongun sofiat
 työ: Niincuin cosea jocu ihminen teke
 jotai huolimattomudesta, ei pidä lus-
 cua joco se tule hywin eli pahoin teh-
 dyxi, ainwastans että se tule tehdyxi.
 Mutta tässä ei se pidä niin tapahtu-
 man. Parempi on jättä tekemätä,
 kuin pahoin tehdä. Sentähden ei
 tapahdu se ilman erinomaišta syytä
 ja peränaiattelemista, että Pawali tä-
 sä colme ferta mainike tämän sanan:
 Ise teitän, Sillä jos yxi ihminen
 coette

voettele ižiäns, ja tutkistele oikein o-
maa laitaans, tunde izens ja waarin
otta teostans: niin pitä hänen myös
iže syömän hedelmän omista töistäns.
Jos se tule hywin tehdyri, johonga
Jumala mielelläns tahto anda armon,
ja sen päälle seura jotain hywää: niin
sano Pawali, että se pitä olemän meis-
le autuuderi. Waan jos se tule pa-
hoin tehdyri; niin jocaiken meistä pi-
tä edestäns lugun tekemän, ja saaman
sen jälken cuin hän eläisäns tehnyt on,
ja tosin hän syö ikellens duomion.

19.

Tästä ymmärtä nyt yri ihminen,
että coco se Pohä Naamattu niincuin
foti meitä wastan: Mutuden wälicap-
palet myös owat niincuin aseet meitä
wastan, että me poseskieläisim izem-
me, nöyryttäisim meitäm, tundisim sen
että me olemma cuslleet synnisä, wi-
haisim iziäm; ja sillä muotoo sowitz-
taisim meitäm täsä meidän autuudem-
me matcassa, niincuin ne tekewät, jot-
ca punnikewat caluns ja cakowat pe-
rään, ettei se olis enämbi eli wähem-
bi sijtä määrästä cuin heidän tule u-
losanda. Meidän pitä myös tällä
tawalla tundeman izem ja meidän pa-
rannustam, ja tarcaasti waarin otta-
man, millä mitalla me annamme Ju-
malalle meidän uscom ja sydämmem.

Ja

Ja silloin me kyllä löydämme sen, etsen me voi täyttää mittaa, mutta painamme vähemmin kuin ei mitään. Ja meidän täytyy itse tuta sen, että me olemme tompelit ja hitaat sydämissä uscomaan, ic.

Luc. 24: 25

Jos me nyt tahdomme meille coetelemurexi asetta meidän eteem Jumalan Kymmenen Käsky: Sanat, niinhä näyttävät ne meille totisesti, että me olemme vapaalla aicimifella juosnet jocaista Käskyä vastaan, ja niistä synneillämme loucannet; jongatähden meidän pidäis uppoman pohjaan ja tosit helwettiin pohjaan, jos HERRA tahdois riidellä meidän canhamme. Jos me asetamme sen ensimmäisen Taulun meidän etemme, ja senjälken coetelem meidän uscom, meidän rackauttam, meidän cuulaisuuttam ja muuta jumalisutta, kuin meille siinä on käsketty; niinhä löydämme, että meissä on keltwotoin muoto, meissä on kolme rackaus, ja sisällisesti paha omatundo, ja tosin on se caicci niineuin hyljätty hopia. Jos me toisen Taulun otamme

Jer. 6: 30.

me eteem, ja senjälken punnikemme ja coettelemme sitä rackautta yndä muun palwellyxen canha, songa me lähimmäisellem olemme welcapaät, niinhä löydämme sen, että me olemme kelt-

wottomat. Sillä tiucku ja eadehtiminen woitta painollans rackauden, walhe ja irstaisus, wareaus ja juonet, petos ja wäärus, tottelemattomus ja caicfinainen muu paha himo, on huc-

Jac. 1: 14. cutellut, wetänyt ja wietellyt meitä, että sydän on siittänyt, ja jäsenet ovat synnyttäneet, ja meidän elämän on täyttänyt synniin; josta ei muuta synny, waan tuotta meille ike euoleman. Jos sinä coettelet sydändäs sen ensimmäisen Käskyn jälkeen; nijs löydät että se on ollut petollinen ja pois luopuwainen, siinä, ettes pidä uscollis-

Psalm. 78:3. festi sinun HERRAS Jumalas liitto: waan pidät yhteyttä mailman kanssa, niin että sydämmes siinä kijiirippu, ja ei ole wahwa Jumalasa, waan usein racasta mailmata enemmän kuin Jumalata, joca cuitengin on paljon halwempi kuin Jumala. Jos coettelet suutas toisen Käskyn jälkeen, niin olet sinä pitänyt HERRAN Nimien ja euoleman turhana, ja petollisesti hänen

Psalm. 44: 8. liittoans vastaan tehnyt: olet unhotta-

Psalm. 29: 2. cunnian: olet ottanut sen autuallisen calkin, ja et cuitengan saarnanut

Psalm. 116: 13. HERRAN Nimeen. Jos sinä coettelet sinun elämäs ja työs sen colmanen Käskyn jälkeen; niin on sinun suus usein

usein hyljännyt HERRAN suun, sinun
 sydämmes on usein hyljännyt HERRA
 ran sanan, sinun tahtos on ollut Jumal. Sam. 15:
 malan tahdolle vastahacoinen, sinun 23.
 elämäs ei ole sopinut yhten HERRAN
 sanan canka. Ja tällä tavalla olet
 sinä ollut sen miehen caltainen, joca
 ikens on speilijn cakonut, mutta ei sijs
 tä paremmayi tullut. Yri mies nos
 pia wihaan, joca olet suuttunut Jum
 malan sanaan, ja sillä muotoa se mies,
 joca olet tehnyt sitä, cuin HERRALLE
 on pahoin kelwannut. Jos coettelet
 cuuliaisuuttas neljannen Käskyn jälkeen;
 niin sinä olet wiasa Saarnamiehen ty
 könä; sillä sinä olet andanut hänen
 huckaan työtä tehdä, turhaan ja tyh
 jään culutta wäkensä, waiccka hänen
 asians on HERRAN canka, ja hänen
 työns on Jumalan canka. Sinä o. Es. 49: 4.
 let wicapää Esirwallan edesä; sinä olet
 ollut hänen suullens cuulematoin, ja
 asettanut ikes Jumalan säätyä vastaan,
 ja sen cautta saattanut duomion pääs
 les. Sinä seisot welasa vanhembais Rom. 13: 2.
 tykönä, ja et ole heitä oikein cunnjoi
 tanut sanalla ja työllä, ja cuca ties,
 saattanut Isäs paljon walwomaan, ja
 murhella sinusta, ottanut hänelä pal
 jon unda pois. Sinä olet welasa J. Syr. 42: 9.
 sandäs ja Emändäs tykönä, ja et ole
 E 3 palwelo

palwelut heitä uscollisudella ja euuliais
sudella, puhunut heitä vastaan, pettä-
nyt heitä monella tavalla sinun kelvot-
tomilla töillä, ja niin, et ole tehnyt

Eph. 6: 6. sydämmestäs mitä Jumala tahto. Jos
sinä coettelet rackauttas wiidennen Kä-
skyn jälkeen; niin olet sinä vihannut
veljetäs ja andanut auringon laske ylis-

Eph. 4: 26. ke sinun vihas, ja olet niin muodon
vri niiden murhainten joucosta, joisa ei
1. Joh. 3: 15. ole iiancaikinen elämä pysyvä. Jos

sinä coettelet puhtauttas euudennen Kä-
skyn jälkeen; niin sinä olet harhailut
pois tielä, mitämay, wieraseen wuo-
teseen astunut, ja sowaisnut oman awio-
wuotes; aleanut awio-lyttös irstaisus-
desa, niineuin Sichen, joca otti Dis-

1. Mos. 8. nan Jacobin tyttären, ja macais hä-
34: 2. nen ja häwäis hänen, ajatellen että
hän sen eautta sitä huokiamaasti olis saa-
nut hänen emännärens; coettele sinus
jos et ole waeldanut cammiss ja hau-

Rom. 13: 13. reudes; ja olet niin muodon senealdai-
sen työn tehnyt, joca euzutan vri hullus

2. Sam. 13: 12. Israelis, jos et ole holhonut ruumistas
haurenten, ja niin muodon olet niiden

Rom. 13: 14. huorintekläin ja salawuoteisten joucosa,

Ebr. 13: 4. joisa Jumala tahto duomita. Jos si-
nä myös coettelet wilpittömyttäs, sen
seigemännen Käskyn jälkeen; niins olet,
mitämay, niittänyt sitä jotäs et kylwä-
nyt,

nyt, ja siellä coonnut, johongas et mi- Luc. 19: 24.
 tån ole hajottanut, lainanut sitä, jotas Matth. 25:
 et ole aicoinut maya, ottanut sitä kuin 26.
 oifeudella ei sinulle pitänyt tuleman;
 niin että sinun oweis tacana taita olla
 firouyen lendäwä firja. Jos coettelet Zach. 5: 3.
 totuttas sen cahdeyannen Käskyn jälkeen;
 niin on tamut tapahtua, että sinä wal-
 hen ja panetuyen kautta, olet monen
 cunnian häwäisnyt, wähästä kipiästä
 nostanut suuren tulen, ja tehnyt jytä
 suuren huudon johongas et coscan yhtä.
 Hän syytä riennyt: tahtonut kääwäistä
 jocaiken owen edesä, ja andanut loan
 maata oman owes edesä corjamata.
 Jos sinä coettelet tytywäisyyttä yhdes-
 rännen ja kymmenennen Käskyn jälkeen,
 niin ei ole, cuca ties, sinulla ollut sen-
 caldainen mieli kuin Dawedilla; Hän Psalm. 27:
 ano ainoastans Heralda yhtä, muts 4.
 ta sinä olet moninaisia pyytänyt: niins-
 kuin toisen emändätä, ja olet myös ca-
 honut waimoin päälle, ja se on tehdä
 huorin sydämmesäs heidän cansans; Matth. 5:
 Cahonut toisten caluja, huonetta, 28.
 maata, ja sydämmesäs himoinnut nijs-
 tä saadares; sinä olet halainnut täyt-
 tä sinun silmäis himoa ja sinun li-
 has himoa: sinä olet racastanut mail-
 mata, ja sitä kuin mailmas on; niin 1. Joh. 2: 15:
 että sinä täsä himosas olet epä-ju-
 malan

malan palwelijan caldainen sinun Jumalas edesä.

Coscas nyt täällä tavalla tahdot coestella sinun sydändäs ja töitäs Jumalan Käskyin jälken, niin sinä tulet syndiseri caickia niistä vastan. Jos et sinä olis wicapä ike työsä, niin sinä olet cuitengin ajatusias; jolles ole wicapä sinun ulconaisisa iäsenisäs, niins olet cuitengin wicapä sydämmesäs, ja niin moslemnisa asioisa. Jos nyt taincaldaisen coettelemuyen alla toderi tule meidän canham mitä wertaus sano miehestä

Matth. 13: joca werckons heittä mereen ja wetä sen
48. jälkens vannalle täynä caikenlaisia caloja, ja eroitta hywät astioihins, mutta madännet hän heittä pois: niin pelkän minä, että me caicki poisheitetän: sillä me olemma caicki pahat. Cuitengin on eroitus myös niiden pahain wälillä. Muutamat owat pahat, jotca ei cuitengan tahdo pysyä pahudesans, eikä tulla pahemmari; waan tunnustawat ja walittawat sen pahan ylike euin heisä asu, eatuwat ja mielicarwaudella ajattelewat heidän inhimmillisiä erhedyäpiäns: pyytawät niistä nöyrästi anderi, ja uscowat wahwasti saawans syndins anderi andamisen Jesuyen Christuyen cautta. Nämät waicka he owat pahat, niin ei he cuitengan ole peräti pahat.

hat. Sillä cosea ei ihmisen mieli-
 suosiolla tahdo pyyhä pahudesans, se
 on olla hyvä ja tulla hyväri Jumalan
 armon kautta, ja sencaidaiset ei tule,
 niincuin ne pahat, poishylätyri; sillä
 JEsus on pojespyhkinyt heidän pahus-
 dens. Toiset löyttän pahoyri, jotca
 sencaidaisna pysywät, jonga tähden he
 owat eahdenkertaisesti pahat; Sillä ei
 he ahkeroise tulla heidän pahudestans
 käätyri. He owat saastaiset, ja pyh-
 täwät niincuin rypdä ropacosa, owat
 niincuin coira joca syö orennurens; 2. Pet. 2: 22.
 Heille on porton castot, niin ettei he
 ensingän tahdo häwetä caicke sitä pa-
 huutta cuin he tekewät: He owat niin- Jer. 3: 3.
 cuin mustalaiset, jotca ei tahdo ihoons
 muutta, waan pitawät igens niin kin-
 diästi pahasa tawasans, niincuin nä-
 mät mustasa nahasans. Tämä joucko Am. 9: 7.
 ihmijstä owat niincuin keltwottomat cas-
 lat. Ja täsä heidän pahudesans, ei
 he taida millän muulla tawalla nautita
 Sacramentia, euin igellens cadotuxeri
 ja duomiori. Sencaidaisia poishylkä
 ike Jumala Dawedin kautta ja sano:
 Mikis ilmoitat minun säätyjäni?
 ja otat minun lijttoni suulles. Co-
 scas warcan näet, niins juoret hä-
 nen cansans, ja pidät yhta huo- Psalm. 50:
 rintetiän cansa. 20. Jos nyt sen- 16, 18.
 E s caldais

caldaiset ei mahda otta Jumalan lii-
toa suuhun, sitä vähemmin taita jo-
cu sencaldaisella mielellä, waстанotta
isellens autuudeyi meidän JESUSA
JESUSTA.

Cosca ihminen niin coettele isens ho-
piasepän tawan jälken, ja löytä ettei
hän ole hopia, waan loca: ei puhdas,
waan syndinen ihminen; cosca taas
merimiesten tawan jälken tutkistele hä-
nen sydämmens pohjan, ja löytä elä-
mäns sencaldaiset louckauksen ja pa-
hennuksen kiwet, joidenga päällä au-
tuus taita joutua haavirickoon; cosca
hän myös ostajan tawan jälken ha-
waise, ja löytä luondons olerwan sekä
sisällisesti perätti pahan, että myös hä-
nen ulkonaiset toimituksens niin häijyt,
ettei eucan täsä tilasa händä taida ar-
mahta: Niin ei mahda hän muuta
parembata silloin eteens otta, kuin
tunnusta syndejäns, ennen kuin hän
niitä waikenis; pikemmin pyytä ni-
stä tulla päästetyi, ennen kuin ne hä-
nelle pidetäisin; ja tosin pikemmin het-
tä ne puolestans, ennen kuin hän ni-
den tähden, pidäis ike löytymän ni-
den keltwottomain calain joucos, jot-
ta poisheitetän.

Wides Cappale.

Mikä on se kuin pitää taitvuttas
man ihmistä senealdaiseen ihens
coettelemureen / koska ei hän
saa tämän Sacramendin nau-
tizemisesa pysyä senealdaisesa
mielesä kuin hän ihe tahto?

Sitä ihminen joca tahto Sacra-
mentia nautita, mahdais sitä tar-
kemmasti perän ajatella millä sydäms
mellä ja mielellä, sekä iksiäns että lä-
himmäistäns cohtan, hänen pitää sen
tekemän; Niin anda Pawali tämän
tietä, koska hän euku tämän Sacra-
mendin nautizemisen yhderi Osalli-
suuderi. (*) Tämä osallisuus selitet-
tän soweljasti wertaurella, senealdais-
sten asuwaiusten muodosta ja tilasta,
jotca ihens yhteen caupungijn owat yh-
distänet. Sillä koska jocu sinä wa-
stanotta

1. Cor. 10:
16.

(*) Tästä puhutan erinomattain Osallisuus-
desta niiden uskowaiusten HERRAN Ehtollisen
wierasten ja HERRAN Christuren välillä, niin
myös wierasten välillä keskenäns. Jonga
cansa ei cuitengan kielttä osallisuutta niiden
maallisten ja taiwallisten cappalden välillä tä-
sä Ehtollisesa; eikä myös tehdä tätä osallisuut-
ta jonguncaldaiseri muutoxeri (transubstan-
tio) josta asiasta parempi selitys edespäin tässä
Kirjasa löyttän.

stanotta borgariin oikeuden, ja hänen
 nimensä kirjoitettan kaupungin kirjaan;
 niin hän oohi, ehkä euinga halpa ha-
 nen tilans olis, tule osallisei kaupun-
 gin oikeudesta ja wapaudesta, kaupasa
 ja menoisa; hän nautise warijelluuten
 ja edeswastauuten, niin hywin kuin se
 caikein paras heidän seafans, jongas
 tähden hänen pitä jällens toiselle teke-
 män sitä, kuin hän tahto että hänelle
 myös miilda tapahuman pitä; racas
 staman rauhaa, olemän yrimielinen,
 ja niin yhdistyessä caikein muiden
 kanssa. Sencaldaiseen osallisuteen tu-
 lemma me sen pyhän Sacramendin
 nautikemisen kautta, niin että me an-
 namme meitäm caikein Jumalan la-
 sten ja pyhäin cumpaneiri, ja kylän
 miehiri, karsimään ynnä heidän cans-
 sans, rucoilemaan heidän cansans,
 saamaan yhdencaldaisen armon heidän
 cansans, anderi andamaan, saamaan
 anderi andamisen, svömään yhtä lei-
 pää heidän cansans ja juomaan yhdes-
 siä callista; pitämään heidän cansans
 yhtä uscoa, yhtä toirwoa, yhtä Juma-
 lata, niincuin me olemme yhdes hen-
 ges caicki yhdeyi ruumiri castetut, ja
 1. Cor. 12:13. caicki yhteen hengeen juotetut; niin et-
 ten me cosean taida ilman sencaldaista
 osallisuutta, tätä Sacramentia nauti-
 ta.

ta. Sillä jos meillä on osallisuus cais-
 lisa muisa, niin pitää myös oleman osal-
 lisus meidän sydämmisäm; niin että
 eoseas tulet Altarin eteen, taidaisit sil-
 loin hymällä omantunnon todisturella
 sanoa: Niin totta kuin minä caicein
 cansa syön yhdestä leivästä, ja caice-
 fein cansa juon yhdestä calkista; niin
 totta kuin JEsus on yhderi ruumixi
 sorwittanut meitä Jumalan cansa, ja
 kärsinyt yhdellä cuoleamalla caicein
 edestä: niin totta tahdon myös minä
 caicein uscorwaisten ihmisten cansa
 olla yxi hengi, yxi sydän ja niincuin
 yxi ruumis. Tästä osallisudesta tu-
 lemma me muistutetuxi niistä maallisis-
 ta wälicappaleista, joisa Sacramenti
 ulosjaetan; kuin on leipä ja wijna;
 että niincuin monesta siemenestä tule
 yxi leipä; monesta rypälestä yxi wijna,
 jotca tästä yhteydestä saawat toisen muo-
 don, ja myös nimen; ja tulewat sixi
 kuin ei he ennen ollet, nimittäin leivä-
 xi ja ei jorwixi, wijnaxi ja ei rypäleixi.
 Niin pitää myös niiden, jotca wanhu-
 scasti tahtowat Sacramentia nautita,
 hyljämän orjan tahtons, ja rackauden
 cautta tuleman sencaldaisixi, kuin ei he
 ihestäns tainnet olla, ja sydämmestäns
 anderi andaman, mitä muut owat heis-
 tä vastaan rickonet; heidän pitää tule-
 man

man yhdistetyxi caickein ihmisten canha,
ei toisin kuin cala=wercko, josa yri sil-
mä siinä toisesa kinnirippu; heidän pi-
tä oleman niin yhten sopiwaiset kuin
Candelen kielet: että Jumala ja JEsus
Christus tulis heidän tässä työssä cunniois-
tetyxi yhdellä suulla ja kielellä, sillä ta-
walla josta Apostolein Ecco=Raamatusta
puhutan: Että niiden paljoudes jotca

Sec. R. 4: uscoit, oli yri sydän ja yri sielu. Jos
32. me tutkistelemme Luomisen työtä, niin
johdatta Jumala siinä caicki ihmiset tä-
hän osallisuuteen. Ei hän luonut
monda ihmistä, että jocainen olis pitä-
nyt omaa päättäns ja erinealdaista sy-
dänsä, waan hän loi yhden ihmisen,
ja siitä sen toisen, näistä molemmista
sitten aina edespäin caicki muut: että
niin monda kuin heitä sen jälken syn-
nyit, olisit yriemmeliset ollet, cosca he yh-
destä juuresta olit ulosputcahtanet.

Sitten on Jumala niincun asetta-
nut yhden ihmisen igens ja toisen ihmi-
sen wälillä, että se joca tahto racasta
Jumalata ja saada usaa Jumalasa,
hänen pitää racastaman Jumalata lä-
himmäisesäns, ja niin muodon löytä-
män osallisuutta Jumalan canha;
niin että se joca tahto löytä Jumalalda
andeyi andamusta, pitää ensin sydäms-
mestäns andeyi andaman lähimmäises-
lens,

lens, nijncuin Jumala meillekin Chri-
sturen kautta andexi andanut on. **Eä** Eph. 4: 32.
män päälle on meille Jumalan oma
esimerkki siinä pahassa palvelijassa, jolle
hän sanoi: **Minä** annoin sinulle an-
dexi caiken sen welan, ettäs minua
rukoilit; **Tämän** päälle on meille Matth. 18:
myös hänen oma käskyns: **Jos** siinä 32.
uhrat lahjas Altarille ja siellä mui-
stat, että weljelläs on jotakin sinua
wastan: niin mene ensin sopimaan
weljes cansa, ja tule sitte lahjas
uhramaan. **Se** on niin paljon: **Et** Matth. 5:
tes taida rukoilla, että myös tehdä si- 23/ 24.
nun ripitystäs, sitä wähemmin ihelles
autuudexi nautita Sacramentia, jolles
ole sowingosa caickein ihmisten cansa.
Ja juuri sentähden, ettei se paha pal-
welja, joca sai armon ja welcans an-
dexi, tahtonut jällens niittä tehdä, tuh-
lais hän sen armon, jonga hän saanut
oli; sillä hänen Herrans wihastui, ja
andoi hänen böweleille, ic. jonga pääl-
le Wapahtaja JEsus) teke täinealdaisen
merkkillisen päätöyen ja sano: **Olin**
myös minun ~~tai~~wallinen Isäni te-
ke teille, jollet te cutin weljellens
teidän sydämmistän anna andexi
heidän ricortans.

Matth. 18:

35.

Tämän osallisuden muoto ja luondo-
tutan myös niistä luoduiSta cappaleista:
niin

nijneuih cullasta ja muusta, joita taittan sulata; nämät taitawat olla monesa cappalesa ennen kuin ne tulesta yhdeksi cappaleeksi sulatan. Niin tapattu se myös Jumalan rakauden tullen cautta;

1. Joh. 4: 10. jonga hän itse sytyttännyt on. Sillä Jumala rakasti maailmaa, ja lähetti Poicans sovinnoksi, meidän syndeime-

Eph. 5: 2. me edestä. Kristus on meitä rakastanut, ja ulosandoi itsensä meidän edes-

Rom. 5: 10. stämme. On andanut hengens ei ainoastans ystävääns edestä, mutta myös meidän edestäm, koska me vielä hänen vihollisens ja jumalattomat olimme.

Tässä oli JESUksen tuli; tässä olit palas

Tago Erik. waiset hisset; tässä oli fencaldainen rak-

W. 8: 6, 7.kaus, ettei wedengän-paljons tainut sitä sammutta. Jos siis Jumala niin

isällisesti on meitä rakastanut: jos JESUS niin suuresta weljellisestä rakaudes-

sta on andanut hengens meidän edestäm; niin ei sori se muutoin, kuin et-

tä me myös annamme sulata meitä ja tässä rakauden päkisä niinuin yhteen-

juosta, toinen toistamme weljellisesti rakastamaan. Ja silloin sinä olet oikein coeteldu.

Silloin on oikea osallisuus ihmisten välillä. Silloin on myös meidän osallisuuden JESUksen ja hänen Poicans

1. Joh. 4: 7. JESUksen Christuren kanssa. Silloin on Jumala meissä. Silloin me olemme

me Jumalasta syndynet. Silloin me
 waellamme walkeudes. Silloin me
 olemme sijrtyt cuolemasta elämään. **I. Joh. 3: 14**
 Silloin me totudest olemma. Silloin **v. 19.**
 on meillä turwa Jumalan tygö, ja meis
 dän sydämmem ei taida meitä duomita. **28**

Sitä lähin niincuin niiden osallisuus,
 jotea yhdesä Caupungisa owat yhdistes
 tyt, waati sen, että jocaiken yhteiseiti
 pitä sotiman ja karsimän, seisoman ja
 waeldaman toinen toisens cansa: ja
 jos jocu joutu wahingoon, niin toiset
 owat welcapäät olemän hänelle awullis
 set, candaman hänen cuormans, ja
 ottaman sen niin wastan, niincuin se
 olis heidän oma wahingons; jos jocu
 toista wastan ricco, se ricco caiccia wa
 stan: jos jocu taas teke jolleculle hy
 wää, niin se on caikille hywäri; niin
 astumma me myös tämän Sacramen
 din nautigemisen cautta, sencaldaiseen
 osallisuteen meidän HERRAN JESUYEN
 Christuyen cansa: että niincuin se siun
 nattu leipä on hänen Ruumin osalli
 sus, niin me sen cautta saamme osan,
 caikesa siinä hywäsa, jonga hän lihans
 päiwinä tehnyt on: niincuin se siunats
 tu calcki on hänen Verens osallisuus,
 niin tulemma me sen cautta saamaat
 osaa siinä wanhurscaudesa ja autudesa,
 jonga hän karsimiselläns ja Werelläns

on meille ansainnut, ja niin on tämä pyi osallisuus molemmiin puolin.

Meidän puolellam on se osallisuus, sillä muotoa, että me saamme osan hänen karsimisensa, tulemme hänen cuolemans caldaisivi, karsimme ja cuolemme ynnä hänen cansans: annamme Christusen pilcan tulla meille pilcavi: annamme Christusen rakkouden tulla meidän rakkoudemme, rakkastamaan meidän vihollisiam; Annamme Christusen sanan tulla meidän sanayem, että me sanoisim: **Isä anna heille ande-**

Luc. 23: 34.

xi; Annamme sen waiwan kuin Christusen jäsenet, se on, uscolliset Christityt, täällä karsiwät, kändä meidän sydämmellem, niincuin se olis meidän oma waiwam; ja koska me rucoilemma heidän edestans, niin he myös rucoilewat meidän edestäm: koska me sodimme heidän cansans, niin he myös sotiwat meidän puolestam: pidämme cansans karsiwällisyttä heidän waiwans, wainons ja pilcans ylise, niin on myös meidän waiwam heille jällens tuscavi. **Jesusen puolelda on se osallisuus sillä muotoa: Että hän on tullut meidän ih-**

Phil. 2: 7. misten wertaiseri: on Jumalalda me-

2. Cor. 5: 21. dän edestäm synnivi tehty; on meidän syndimme ihe uhraanut omansa Ruumis-

1. Pet. 2: 24. sans; on totisesti candanut meidän sairaudem

raudem ja meidän kipum on hän sääs
 lyttännyt itse päällensä: . niin että caicki **Es. 53: 4.**
 mitä meidän omam on, se on tullut hän
 nen omayens. Teidän tähten, sano
 Pawali Corintherein tygö, on hän
 köyhäri tullut. Sitä vastaan on **2. Cor. 8: 9.**
 caicki mitä hän tehnyt ja ansainut on,
 tullut meidän omayem. Meille on
 Lapsi syndynnyt, meille on Poica an-
 nettu: niin on hän myös meidän syn- **Es. 9: 6.**
 deim tähden ulosannettu, ja meidän
 wanhurscaudem tähden ylös herätetty: **Rom. 4: 25.**
 Hän on meille Jumalalda tehty wiis-
 saudeyi ja wanhurscaudeyi, ja pyhydeyi
 ja lunastuyeyi. Hän on meidän rau- **1. Cor. 1: 30.**
 ham: Hän on Christus meidän eläs **Eph. 2: 14.**
 mäm: Meille on edeswastaja Isän ty- **Col. 3: 4.**
 könä, JEsus Christus; ionga cautta **1. Joh. 2: 1.**
 meillä on tygökäymys Isän tygö cai-
 tella rohkeudella, re. niin että se joca **Eph. 3: 12.**
 sinä tilasa tahto meihin ruweta, se ru-
 pe hänen silmä-terään, ja sais wielä **Zach. 2: 8.**
 cuulla: **Saul, Saul, mikis wai-**
not minua? sillä muotoo on se yri Tel. R. 9:
osallisuus. Cosca yri ihminen sillä ta- 4.
 walla oikein ymmärtä tämän osallisuus-
 den, niin on se woimallinen kehoittas-
 maan meidän sydämmesäm yhden py-
 hän halun nautikemaan tätä Sacra-
 mentiä. Jos pahat ihmiset pyrkiwät
 sinun niskaas, ja sinä tiedät että he
 owat

- omat onnettomutta raseat, ja wäsyvät
Psalm. 7: 15. salaa nijneuin jalopeura luolasans, et-
 tes tiedä cosca he käsittäisit sinun, ja
ibid. 10: 9. temmaisit sinua werkoins, nijn mene
 sinä tätä heidän pahuttans vastaan
 HERRAN Pöydälle, ja pyydä apua si-
 nun Wapahajaldas Jesurelda Chri-
 sturelda, ja muista Dawedin sanoja:
Psalm. 23: 5. Sinä walmistat minulle Pöydän,
 minun wihollistení cobdalle. Niijn
 sinä olet yri osallisuden jäsenistä. Et
 sinä silloin yrinäsi kärsi, waan Jesus
 ja caieki Jumalan lapset sinun caikas:
 ja sinun pitä nijnuodon Jesuren
 Christuren tähden, ja sen osallisuden
 cautta cuin meillä hänenä on, löytä-
 män awun ja lohduituyen caiecia wihol-
 listias vastaan, ja tosin ihe cuolemata ja
 perkelettä vastaan. Jos murhe ja tau-
 ti, tusca ja sydämmen-kipu yhdesä eli
 toisesä asiassa sinun ymbäri-piirittä: ja
 et taida autta ikiäs: mene HERRAN
 Pöydälle täsä sinun tilasas: kerjä ar-
 moa ja lohduitusta tätä vastaan sinun
 Wapahajaldas Jesurelda Christurel-
 da, ja muista Dawedin sanat: Si-
Psalm. 23: 5. nä woittelet minun pääni öljyllä.
 Niijn sinä olet yri osallisuden lapsista;
 ja sinun pitä Jesuren Christuren täh-
 den ja sen osallisuden cautta cuin sinun
 ja hänenä on, tuleman woidelluyi ilo
 öljylle

ölyllä, saaman voimallisen wirvotus-
 yen caickia sinun waiwojas ja muuta
 warallisuitta wastan. Jos sinun mo-
 net syndis kiwistelewät sinun, jos lihals-
 listet himot kiufawot sinua, jos sydäms
 mes on cowa ja eangia, jolla sinun pi-
 däs palweleman Jumalata, niin ettes
 tawotures perästä taida tehdä izelles
 sydändä lihasta, siihen siin cuin se on
 kiwestä, jota sinä cuitengin tahdoisit,
 että se niin tapahduis: Niin mene
 HERRAN Pöydälle, ja muista Dawes
 din sanat: Minun sieluni hän wir-
 wotta Timens tähden. Ja coseas Psalm.23:3.
 niin sinun nöyrisä rucoyisas cannat si-
 nun Wapahajas Jesuren Christuren
 eteen, caicki ne jouta sinä tahdot olla
 paigi; niin sinä tulet osallisuteen hä-
 nen cansans, niin että hänen woimans
 on olewa sinun heickoudesas wäkewä, 2. Cor. 12:9.
 ja sinä tyllä tydyt hänen armoons.
 Ja tämän osallisuden woimasta, ei tai-
 da syndi eli paha ajatus olla siinulle ca-
 dotuxeri, jolles niistä racasta ja niihin
 susstu. Tästä sinä racas ystävän
 näet, mikä se on, cuin pitä atwaman
 sinun suus, tunnustamaan syndis:
 walaiseman sydämmes ja mieles tundes-
 maan syndis: että sinä tämän cautta
 mahdaisit tulla synnistä eroitetuxi, ja
 caikista perkeleen menoista, ja niin tulla

heidän viholliserens, jotas castesa lu
wannut olet; mutta jällens tämän py
hän Sacramendin nautikemisen caut
ta, tulla armon osallisuteen Jumalan
canşa, rackauden osallisuteen caickein
Christittyin canşa, ja yhdencaldaisen
uscon ja toimituyen cautta, saada yh
dencaldaisen arvon ja autuuden.

Guudes Cappale.

Jos ihminen Jumalan armon
cautta taidais käsittä sen Chri
stillisen aicöimisen / tullayens
osallisuteen Jumalan canşa:
sovitwaiseen sydämmeen / ja
tahdois myös pitä osallisuutta
caickein Christittyin canşa cuin
nyt käsketty on: niin ei hän
cuitengan ole ilman synnitä;
ja on niin keltwotoin nautike
maan tätä Sacramentia.

Tätä pitä sinun racas ystäwä oikein
ajatteleman, ettei encan meistä
mene Sacramendille, nijneuin hyvä
ikestans, waan me menemme sinne
nijneuin pahat, ekimään parannusta;
sillä jollei pahus meisä olis, niin se hy
wä jota me ekimme, ei myös olis meis
le tarpellinen. Jos yri ihminen tai
dais

dais löytä itsensä olewan ilman synnitä,
 kuin on peräti mahdotoin, niin ei hän
 tarwis halaita Sacramentia. Jos
 siis Apostoli Pawali olis tämän asian
 toisin ymmärtänyt, niin ei hän olis
 tarwinnut käskä meille mahdotoinda
 asiaa, meidän coettelemukseenme cautta.
 Silloin tulis myös tämän pyhän Sa-
 cramendin nautikeminen meillä pois-
 kieltä. Ja tosin olisit Pawalin sanat
 sotirvaiset itsensä vastaan. Hän kirjoit-
 ta näin Romarein tykö: Että kaikki
 ovat syndiset: Ei ole kengän wanhur- Rom. 3: 9,
 seas, ei yriskän; Syndisten seasa cuku 10.
 Pawali itsensä suurimmaksi. Sentäh- 1. Tim. 1: 15.
 den ei pidä kengän pitämän itseensä
 pois Sacramendista, siitä syystä, että
 hän on syndinen, ja ei taida olla seiso-
 wainen coettelemusea Jumalan Käskyn
 jälkeen; waan sitä suuremmalla halulla
 nautikeman Sacramentia, ettei hän
 enä mahdais olla pysyväinen synnissä.
 Sinun pitää ei ainoastaus tundeman
 itses sencaldaiseri syndiseri cuins olet,
 mutta paljo enämmin mingäcaldaiseri
 hurscari ja Christilliseri ihmiseri sinä
 pyydät tulla. Ei taida yriskän sanoa,
 että hän on mennyt H&Kran Pöydäl-
 le, sencaldaisella täydellisellä uscolla,
 sencaldaisella Christillisellä walmistusel-
 la, kuin tämä pyhä työ oikein waati;
 waan

waan enimmitten sentähden, että tä-
män hartauden alla parandamaan ne
puutoiset ja viat, jotca meissä taitawat
löytyä. Sillä ne sairat tarviķewat
parandajata. Coscas siis sydännesäs
tunnet iķes syndiseri, niin sinä taidat
mennä HERRAN Pöydälle. Coscas
löydät että sinun uscos on heikko, ja se
näky sinulle niincuin olisit pikemmin
epäusconen kuin usconwainen; sinun
tykönäs taita löytyä wähä elikkä ei
ensingän rackautta Jumalan ja lähim-
mäises tygö, olet laiska ja hidas rucou-
seen, et löydä oikrata halua cuulla Ju-
malan sanaa, ja olet cangia laupiuden
toihin ja muuhun hywään: tulet wai-
waturyi pahoilda ajaturilda; silloin si-
nä parhain tarwiķet otta tygös meidän
HERRAN JESUYEN. Cosca maalliset
ascaret tahtowat woitta ja estä sinua,
sität yhdestä kuin on tarpellinen, ja et
löydä tykönäs suurembaa halua tähän
pyhän tydhön, kuin ne wierat, jotca
olit cugutat Ehtolliselle, mutta estelit
heitäns, ettei he sillä erällä tainet tuls-
la, sillä heillä oli muita toimituyia;
Coscä myös taita tapahtua, että hen-
gen johdaturyen cäutta pääätät tykönäs:
Minä aicoisin kyllä mennä HERRAN
Pöydälle; mutta että minä lihan heic-
koudesta olen estetty, niin täyty minun
olla

Matth. 9:
12.

Luc. 14.

olla silläns tämän erän, siihen asti etä
 tä minä tulen joutillay, ja valmistan
 igeni siihen, niincuin minä tahdon;
 Nijn tiedä, että sinä silloin olet waarasa
 autudesta. Se taita kyllä nijn olla,
 että tämä aieoimus näky hywäy coette-
 lemurey sinun filmisäs; mutta coscas
 Hengen wakkeudesa sitä tutkistelet, nijn
 on sinä enä pahaa cuin hywää; sillä
 perkele joca paha on, hän pitä pahus-
 dens tämän alla salattuna. Ja sen
 eautta ettäs wiitwyttelet yhdestä ajasta
 toiseen, Sacramendin nautigemisen
 eanşa, pitä sinun yldäkyllä harwaize-
 man; että coscas luulet ihes olewan si-
 hen caikein likemmän, njns olet cui-
 tengin siitä aiwan caucana. Siinä ei
 seiso se oikia igens coettelemus, että ih-
 minen ajasta aicaan lyckä ylös tämän
 Zumallisen työn, niincuin se hänen tai-
 dostans ja wiitwytyrens eautta parem-
 mayi tulis. Minä luulen että se tohtu-
 tulla pahemmayi. Lutherus on jättäs
 nyt meille siitä hänen oman esimerckin-
 sä. Hän asetti mieleens kerran nauti-
 ta Sacramentia; mutta cosca se päi-
 wä tuli, nijn ei hän ollut mielestans
 sencaldaisesa hartaudesa ja valmisture-
 sa, cuin tämä pyhä työ waati; päätti
 sentähden odotta wielä eahderan päi-
 wää; cosca taas se päivä tuli oli hän
 wielä

wielä caurembana sitä cuin ennen:
 pidensi wielä aian colmannen kerran,
 ja ajatteli silloin taitavans paremman
 eottelemuyen alla tulla edes. Mutta
 hän sano: Sencaldainen wijwyttelemis
 nen ja sencaldaiset cahdeyan päiwät tus
 lit minulle aiwan moneri, niin että mi
 nä Sacramendistä wijmein olisin tullut
 lähes poisestetyri; Mutta cosca Zuma
 la andoi minulle sen armon, että minä
 hawaisin tämän tapahtuman perkeleen
 petollisudesta, ja että hän on minulle
 tässä asiassa yri Judas, sanoin mi
 sä, sano Lutherus: „Tuonitteletcos niin
 „perkele, niin jää hywästi kelwollisu
 „des canha; ja minä tulin särkemään
 „cobdastans läpiken ja menin Sacra
 „mendille.“ Augustinus kirjoitta ihe
 stäns, että hänen ditins ja ystäwäns
 wijronttelit hänen castens canha ja ei
 tahtonet, että hän olis tullut lapsena
 casteturi, waan heidän piti odottaman
 siwi, että hän olis tullut täysi ijälliseri,
 että hän sitä paremmin olis ymmärtä
 nyt castens liiton. Mutta tämä hywä
 ihminen tuli sen cautta niin poislääty
 ri wäärälle tielle; että jota pidemmäl
 dä hän tuli pojes castesta ja Ewanges
 liumin opista, sitä enämmin langeis
 hän wäärään oppijn, ja pilkkais sekä
 Zumalata että hänen Sacramentiäns,
 aina

aina zonnen wuoteens asti; cosca hån
 suurella tuscalla wihdoin tuli erhetyses
 stans auteturi. Tämän annan mi-
 nä sinulle hywä Eufia tietä; ettäs sittä
 mahdaisit päättä, ettei se oikia igens
 coetteleminen seiso erinomaisesa pittällis-
 ses odoturesa, eikä myös omasta luus-
 losta tehdyä sowellaisuudesa ja keliwols-
 lisudesa. Sentähden, cosca me siinä
 erhedymme, niin pitä meidän kirjuh-
 taman meitäm, oikiasa walmisturesa
 nautikemaan tätä Sacramentia; että
 siinä näiden sanain kautta? Syökat,
 tämä on minun Ruumini; juoeat,
 tämä on minun Wereni, joca tei-
 dän edestän ulosannetan ja ulos-
 wuodatetan syndein anderi anda-
 miseri; saisimme armon Jumalan ty-
 könä, oikouden ja wapauden tulla Ju-
 malan lapsiä Jesusen Christusen kaut-
 ta, ja sillä nuotoa sowellari ja mah-
 dolliseyi Jumalan waldacundaan. Jos
 jocu on kylmä, niin ei hån tule sittä
 lämbimäri, että hån seiso caucana wal-
 kiasta. Jos jocu iso, niin ei hån tule
 sittä rawituri, että hån pitä igens cau-
 cana pois rucsta. Jos jocu on haas-
 woitettu, niin ei hån tule paraturi, jols-
 lei hån esi parandajata. Samalla ta-
 walla pitä sen ihmisen, joca tunde sy-
 dämmens kylmäri ja ractaudesta puuts-
 turwai

turvaiferi, ei pidättämän itsensä pois,
 waan pikemmin esimän Sacramentia,
 että hän siitä saisi neuvon ja parannus-
 ren caickia näitä vastaan. Sillä sen-
 tähden on JESUa Jumala jättänyt
 meitä sencaidaiseen tilaan, josta meidän
 tähty sotia syndiä ja maailmata vastaan,
 taistella lihan, weren ja mouen tiusau-
 ren canka, ja sotia itse perkelettä was-
 stan, koska me hänelä waiwatan;
 niin että me sitä suuremmalla halulla
 ja ahkerudella pyydäisimme Jumalalta
 armoa ja apua, hänen pyhästä Sana-
 stans ja Sacramendeistans. Ja jos
 ei tämä niin olis, taidaisimme me kyl-
 lä estellä meitä näistä pois, samalla
 mielellä kuin nuinen Morsian, joca
 oli riisunut hamens ja kielsi sitä jälle-
 päälleens pukemast, joca oli wiruttanut
 Corf. W. 5: jalcaus, ja ei tahtonut iowaiska niitä,
 3. ystäväs mielen-nouteri awamaan o-
 wen hänen eteens. Mutta koska sen-
 caldaiset hurtat rippuwat meidän tin-
 duisam ja hauckuwat meitä, niin pitä
 meidän juoremän niincuin mekärwos-
 het calliom ylike, ja kirjuhainan niin-
 kuin peura, koska kieli rippu hänen
 suustans janon tähden, esimään au-
 tudemme lähteitä JESUSA Christuses-
 sa, että me silloin tässä Sacramendisä
 löytäisimme wirwotuyen meidän sieluil-
 lem.

sem. Jos me olisimme mahdolliset,
 jos meidän oma toimem auttais meitä,
 niin emme tarwis tulla puhdistetuiksi:
 jos me olisimme niincuin meidän
 pidäis oleman: mihingä sitte olis
 meidän uscom, mihingä olis jilla
 loim meidän uscommine työ tarpellinen?
 Usco soti syndiä vastaan, euolemata
 vastaan, perkelettä vastaan, epätoivoa
 vastaan, ja osotta toimituksen caikisa
 niissä, jotea särjetyt ja museretut otat;
 ja erinomattain sen cansa, jona
 ga sydämmen abdiitus on suuri, jolla
 ei ole yhtän rauhaa hänen luisans
 syndeins tähden, waan niincuin horui
 synnin euorman alla, ja näky perati
 sen alla näändytään.

Psalm. 38
 4.

Caço Zairusta, joca oli Synago-
 gan Päämies Capernaumissa, että co-
 sca hänen wäähä tyttärens oli euole-
 mallans, langeis hän Jesusen jalcain
 juureen ja rucoili händä tulemaan hä-
 nen huonefeens että tytär olis wii-
 gonut. Cosca nyt Jesus oli seurannut händä,
 tuli yxi Synagogan Päämieheldä ja
 fanoi hänelle: Sinun tyttäres on
 euollut, älä Mestariita waiwa;
 Silloin fanoi Jesus hänelle: Älä pel-
 tä: usco ainoastans; Tässä tuli
 hänen uscollens kyllä tekemistä. Jos
 palwessa olis sanonut: Sinun tytär

Lue. 8: 41,
 42, 49, 50.

1: 3. JAD

res on terwe; niin ei olis ollut uscolla mitän toimittamista; Mutta nyt koska hän oli cuolemalda peräti voitettu, silloin rupeis usco sotimaan ja tulemaan miehullisxi Jesuren sanoista, niin että hän usvoi ja ajatteli: Nyt mahta se niin olla minun lapseni cansa kuin se taita; jos se nyt on cuollut, niin minun cansafani seura se, joca ike on elämä ja ylös nousemus, ja taita sentähden anda elämän ja herättä tyttäreni, koska ja millä tavalla hän tahto: jos hän ainwaastans tahto ruweta häneen eli laskea kätens hänen päällens, niin hän kyllä saa hengens jällens. Samalla muoto on se yhden ihmisen cansa, koska hän Juomaslan caswain edesä on tehnyt ikens niin suurexi ja peräti mahdottomari syndisexi, ettei maa suurembata taida canda: on siis murhellinen ja surullinen syndeus yllize, että luut musertuwa ja sielu on murheisans: koska hän tunde ikens olevan pahan sisällifesti, ja tästy sentähden, niincuin se joca ei taida tehdä ikians omalla woimalla hywäri, epäillä ikestans: Silloin alca usco työns caikella todella, ja kirjoitta HEDran

Gal. 3: 1. Jesuren Christuxen sen ristinnaulitun, syndisen silmäin eteen: ja asetta hänen todistuxeri hänen sydämmeens, että niincuin Jesus Christus on sowindo caiken

caiken mailman syndein edestä, niin on 1. Joh. 2: 2.
 hän myös hänen syndeins edestä; Ja
 jos syndinen oikein usco hänen cuoles-
 mans ja kärsimisens, ja elä Jumalan
 Pojan uscosa, sanoden Pawalin cause-
 sa: Hän ricassti minua, ja andoi
 hengens minun edestäni: Nijn on Gal. 2: 20.
 Jesuren cuolema ja kärsiminen, silloin
 njn vastuutinen ja voimallinen pois
 pyhkimään synnit, njneuin se oli sinä
 päivänä, cosca sotamiehet awaisit hä-
 nen kylkens keihällä, josta Johannes sa-
 no: Että siitä kohta vuoti veri ja wesi. Joh. 19: 34.
 Tämä usco carcotta pois caicke synnit;
 wahwista mitä heikko on; lohduitta si-
 tä joca surusa ja murhesa on; paranda
 mitä muserrettu on; teke otolliseri caice-
 ti mikä keltwotoin on. Se sama usco
 kiltwoitele wahwalla uscallurella Ju-
 malan armosta Jesuren Christuren
 ansion kautta, caicke epäuseoa vastaan;
 se soti ruhtinoita ja wäkeroyttä, cuoles-
 mata ja perkelettä vastaan: josta luetan. Rom. 8: 35.
 ette meidän uscom on se woiitto, joca
 woiitta mailman; ei tosin sitä luotua 1. Joh. 5: 4.
 mailmaa, ei sitä cansalla täytettyä
 mailmaa, mutta sitä nykyistä pahaa
 mailmaa, caiken sen pahan cansa cuin
 hänesä on; Ei cuitengan sentähden et-
 tä se on meidän uscom, mutta sentäh-
 den

den että me uscom, että JEsus Chri-
stus on Jumalan Poica.

Seikemäs Cappale.

Costa yri ihminen Jumalan ar-
mon kautta taita särkeä ihens
läpihe syhen asti / että hän ai-
coimisellans taita tulla edes
nautihemaan Sacramentia:
cuinga pitää hänen silloin täsä
työsä alcaman ja päälle ottas
man?

I. Cor. II:
29.

BArwali sanoo: Että meidän pitää
eroittaman sitä kuin me saamme
Sacramentisa, nimittäin HEDiran
Ruumin ja Veren, ja niin muodon
ajatteleman mitä meille täsä annetaan.
Ei ole tämä sencaldainen Ruumis, kuin
meidän oma ruumismme on, joca on
sekä cuoleman ruumis, että myös senc-
aldainen liha, joca ei taida peritä Ju-
malan waldacundaa; mutta tämä on
sen Caicfiwaldian Jumalan Pojan Liha
ja Beri: joca sen Pyhän Hengen pääl-
le-tulemisen ja Ylimmäisen warjomisen
kautta Neizen Marian cobdusa on tul-
lut totiseri Jhmiseri, jolla niin muodon
on totinen Ruumis ja Beri; ja tosin
sencaldainen Ruumis ja Beri, josa
caicfi

caieki Jumaluden täydellisyys asu: joca Col. 2: 9.
 oli sana ja tuli lihaksi: oli Jumala ja Joh. 1: 19.
 tuli ihmiseksi yhdessä persoonassa: Niin et-
 tä caieki Jumaluden täydellisyys ja ar-
 mon täydellisyys asu tässä Ruumissa ja
 Veressä. Jos tämä nyt on Jumalu-
 den täydellisyys, niin on siinä myös
 Caiekiwaldiaisuus poies ottamaan syn-
 nin, ja wahvistamaan meitä niin, et-
 tä perkele ja syndi tule sydämmestä ja
 jäsenistä poisajetuksi; Hänestä on Pyh-
 hys, puhdistamaan meitä synneistä.
 Jos hänestä on armon täydellisyys, niin
 me löydämme siinä wanhurscauden ja
 syndein andeksi saamisen, niin että me
 armon järjestyessä taidamme armosta
 autuaksi tulla. Tästä eroituksesta pitää
 sinun kyllä löytämän riidan, ettei Mi-
 chael ja perkele niin paljon campailut
 Moseren ruumista, kuin sinun oma Jud. Cy.
 järkes paljo enemmän tahto sotia sinun v. 9.
 kanssa, Christuksen Ruumista ja Wes-
 restä, ja tehdä nämät caieki cowaxi pu-
 heksi, jota liha ja veri ei woi cuulla, ja Joh. 6: 60.
 tosin yhdeksi keltwottomaksi asiaksi. Alla
 sinä cuitengan epäuscosas epäile, waan
 cako Petarin esimerkkiä, joca siinä
 astiassa kuin taimasta tuli, näki caiekiä
 naisia nelljäleaisia luondocappaleita,
 ja cosca hän änen cautta taimasta tuli
 tästetyksi nousemaan, tappamaan ja
 syös

syömään, teki estens, ettei hän coscan
 ollut syönyt mitän yhteistä eli saastai-
 sta, sai hän sen wastauksen: Mitä Zumala
 on puhdistanut, älä sitä yhteiseyi-
 sano: Sai myös sitten Hengeldä täy-
 dellisen käskyn seurata Corneliuksen mie-
 hiä. Niin pitää myös sinun, racas
 Zumalan lapsi, ei ensingän epäilemään,
 cosca liha ja weri tahto riidellä sinun
 canhas täsä asiasa Christuksen Ruumis-
 sta ja Werestä, waan wastaten sano-
 man: Minä tahdon uscoa ja tehdä sen,
 mitä JEsus on käskenyt. Mene siis
 edes ja usco nämät sanat: Tämä on
 minun Ruumin, tämä on minun
 Weren 2c. Sillä se joca epäile, hän
 on kelwotoin ja mahdotoin. Sillä
 caicci cuin ei uscosta ole, se on syndi.
 Sitä lähin pitää myös meidän ottaman
 wisun waarin ike meistäm; niin etten
 me juore tyhmydesä tähän pyhään työ-
 hön, niincuin nuihin omiin toimitus-
 rijimme: ei JErnan Pöydälle, niin-
 cuin meidän omalle pöydällem: Ei pi-
 dä meidän menemään omalle pöydällem
 ilman rucousta: euitengin Zumalan
 Pöydälle usiammalla rucouyella, toisil-
 la rucouyilla, nöyrimmillä rucouyilla.
 Että niin pian cuin ihminen asetta es-
 teens, että hän tahto nautita Sacra-
 mentia, niin pitää hänen cohta tekemään
 eroi

Rom. 14:23.

eroituksen, se on, eroittaman itsens ja sydämmens eikestä mailman murhasta. Lukeman kirjasti Davidin Eatumus Psalmeja, tunnustain niin syndins ja niiden anderi andamusta pyytämän. Anna se 22. Psalmi, joka selkiästi edes pane Christuren tuoleman ja kärsimisen, olla sinun edesäs; niins opit siitä tundemaan Jumalan wihaan syndiä vastaan: Lue se 23. Psalmi, niin sinä löydät siinä wiherjaisen niitun ja wirotawaisen weden sinun sielulles: sinä löydät walmistetun pöydän wiholdissias vastaan, öljyä sinun pääs iloyi: sinä saat täyden kalkan riemuyi, ja löydät Jesusea Christusea ja hänen hywisä toisans, wižans ja sauwans sinua tukewan. Ja tosin ei widä meidän ainwastans tekeman eroitusta meisä sen caldaisen lukemisen ja ruodusten cautta, mutta myös kiitowella ja hartalla weisfulla, sanoden: Me sinua Jesu ylistäm, 20. O! puhdas Jumalan Cariza, 20. ja mitä muuta Jumallinen ihminen tämän yrinkertaisen johdaturen jälkeen, siinä aiwoituses tahto eteens otta. Jumalata tule meidän jorapäiwä ylistä ja kiittä armon edesstä; mutta paljo enämmin cosca me Sacramentia nautigemme, niin että tässä pitä oleman yri merkillinen eroitus.

tus. Jesusta tule meidän jopapäivä hänen pyhän karsimisens ja cuolemans edestä kijtät ja ylistät. Mutta cosca me nautikemme hänen Ruumin ja Wesrens Sacramendisä, niin pität meidän Iisämän sitä enämmin tätä kijtosta, ja ylönpaldisesa mitasa ulostuodattaman tätä kijtosta hänen määrättömän armon muijstori: niin että tämän päivän välillä, muista päivistä olis erinomainen erotkus. Joisa pyhä sydän ja mieli on, siinä ei coscan hyvä työ ja aicimus taida puuttua.

Täsa eroitusesa, pität meidän hywin cawahtaman meitäm ulocullaisudesta, erinomattain, ettemme siivoiwaattein caunistuyella pyydä eroitta meitäm toisista; cosca me cuitengin taidamme usein olla pahemmat kuin ennen sekä elämässä että työssä: Ei auta myöds prameus ja coreus eroituxeri, silloin erinomattain, cosca ihminen anta synnin olla endisesä caswannosans. Sillä niin muodon on ihminen ikellens yri Judas ja pettäjä. Muista sentähden mitä puhutan sen halvaton miehen historiasa, ettei Jesus cakonut heidän waatteitans, mutta sitä isällistä caustustusta, joca oli usco. Eiköst Jeremias sano: **SEKKA**, sinun filmäs Jer. 5: 3. cakowat uscoa. Vaina se sydän mees

Matth. 9: 2.

mees mitä HERRA sano Esaian tykö-
 nä: Minä catzon sen puolen joca
 radollinen ja särjetyllä hengellä
 on, ja joca wapise minun Sanani
 edesä. Tee myös sen jälken euin Mo-
 ses käski cansalle, että cosca heidän so-
 windo-päiwäns oli, niin heidän piti
 waiwaman heidän sielujans. Cosca
 he tahdoit käändä igens Jumalan
 puolen, niin heidän piti repimän, ei
 waatteitans waan sydämmens, niin
 euin Joel opetta.

Es. 66: 2.

3. Mos. 8.
23: 27.

Joel. 2: 23.

Sahderas Gappale.

Cosca ihminen niin on walmista-
 nut igens halulla ja Christilli-
 sellä tunnusturella / igens coet-
 telemisella ja sorwinnolla sydäm-
 mesäns / ja oikealla eroittami-
 sella nautihemaan Sacramen-
 tiä: Dngo hän silloin oikein
 keltwollinen?

Soin, hän on keltwollinen, jos hän
 muutoin teke mitä oikea usco waati
 ja mitä Pawali sano, näisä sanoisa:
 Minä olen HERRAlda saanut: Ni-
 mittain sen opetusen jonga hän HER-
 ran Ehtollisesta heille edespani. Jono
 satähden finun pitä wahwasti usco-
 man:

man: että se cuin sinun edesäs täsä on,
 se on HERRAN työ, ja ei jongun ihmisen
 juttu: se on JESUYEN Christuxen
 työ, ja hänen muistorens käsketty: se
 on Christittymän ihmisen työ, mutta ei
 yhdellengän muulle suondocappalelle hy-
 väri asetettu. Ja cosca ihminen si-
 tä wahwasti usco ja oikein peränajatte-
 le, niin tule hän todella herätetyri nau-
 tikemaan Sacramentia sydämmellisellä
 ilolla ja halullisella sielulla; niincuin
 se joca usco meidän HERRAN JESU-
 YEN päälle hänen töisäns ja sanoisäns.
 Sillä mitä ihminen usco, sitä racasta
 hän, sitä hän myös arwosa pitä. Jos
 hän nyt usco tämän Sacramendin nau-
 tikemisen olewan Christuxen asetuksesta,
 ja hänelä käsketty, niin ei taida hän
 muutoin, cuin tehdä sen iäksen, ja pitä
 sen corkiasa arwosa. Minä olen sen,
 sano Pawali, HERRALDA saanut.
 Nämät sanat andawat meille wielä sen
 peränajattelemuyen. Että niincuin yri
 Vädmies cosca hän jättä yhden Linnan
 eli Paickacunnan, niin jättä hän toisen
 siäns, ettei se mahdais tulla autiari
 eli jädä ilman hallitusta. Niin on
 myös meidän HERRA JESUS jättä-
 nyt Pawalille sen wiran, että hänen
 piti siarnaman tästä Sacramendistä:
 neuwoman ihmisiä sitä oikein nautike-
 maan;

maan; niin että Jesuren Christuren
 cuolema sen kautta tulis ihmisten seasa
 muistosa pidetyri: ja ihmiset itse, sen
 kautta heidän uscosans wahwisteturi
 syndein andeyi saamisesta. Siinä ym-
 määryesä puhu hän wirastans Galates
 rein tygö: Ettei hän sitä Ewangeliu-
 mi ta kuin häneldä saarnattu oli, ollut ih-
 missildä saanut eikä oppenut, waan Je-
 suren Christuren ilmoituksesta. Jon- Gal. 1: 12.
 gatähden hän taisi tämän hänen saar-
 nans caikella rohkeudella meille ilmoitta.
 Jongatähden heidän piti myös sitä
 wastanottaman nijneuin Jumalan wois-
 man heille autudexi. Sitä warten ylis-
 stä hän myös Thessalonilaisen uscoa ja
 euuliaisuutta: että eosca he sait häneldä
 sanan Jumalasta, niin he wastanotit
 sen, ei nijneuin ihmisen sanan, waan
 nijneuin Jumalan sanan, joca myös
 uscowaisis waicutti. Ja tämä asia on
 aina ollut Dawalille nijneuin läpikes-
 tungewainen ja pacottawainen kehoi-
 tus, walmistaman cansan sydammet,
 ottamaan wastan hänen saarnans us-
 scolla ja euuliaisuudella. Sentähden,
 nimittäin, että hän Jumalan armosta
 oli eukuttu saarnamaan Jumalan E-
 wangeliumita, ja eroitettu siihen ditins-
 eohdusta, jonga kautta Jumala hänen
 Poicans oli ilmoittanut. Hän oli Gal. 1: 16.

Apostoli meidän Lunastajam asetusten
 1. Tim. I: 1. jälkeen, saarnamaan totuden tundoa,
 Tit. I: 1. joca Jumalisuden jälkeen on. Hän oli
 Jesuren Christuren palvelija, ei ihmisen
 tahdon, mutta Jesuren Christu-
 ren käskyn jälkeen, joca meidän toivomus
 Rom. I: 15. me on. Sentähden koska hän niin
 taivasta oli cukuttu, ja sitten colmans-
 deen taivaseen temmattu, ja saanut
 HERRalda suuret ilmoitukset, joidenga
 päälle hän taissi luotta ja mikä soveljas
 oli toisille ilmoitta; niin olis se Seura-
 cunnille suurexi synnii ja Jumalatto-
 mudexi tygö-luettawa, jollei he tahdois
 sitä vastaanotta mitä hän HERRalda
 saanut on. Tämä sana: Minä olen
 sen HERRalda saanut, anda meillä
 sen wahwan ajatusten ja totisen perustus-
 ren meidän sydämmihim, että tämä
 Sacramenti ja sen nautikeminen on yri-
 erinomainen Jumalan-palvelus, se on
 HERRan työ, se on HERRalda asetet-
 tu: on HERRalda saatu: on meille
 HERRalda käsketty, ja pitää meillä
 vastaanotettaman ja tuleman nautituyi
 Jesuren cunnii ja muistori, ja ike
 meidän autudem edezauttamiseyi.

Pawali ilmoitta myös tämän Sa-
 cramendin muodon ike ajasta, koska se
 1. Cor. II: on tapahtunut: Että HERRa JE-
 sus siinä yöinä jona hän petettiin,
 23. asetti

asetti tämän Ehtoollisen, andain sen
 kautta meidän ajatella, mitä Judas
 teki händä vastaan; että myös oppia,
 millä tavalla meidän pitää tätä Sacra-
 menttia nautikeman. Nimittäin, cos-
 sca me haraitsemme, että meidän oma
 sydämmen, perkele ja mailma, liha ja
 veri tahto pettä meitä, ja olla meille
 pyri Judas: niin pitää meidän ajatteles-
 man, että HERRA JESUS sinä sa-
 mana yönä on puhunut Opetuslastens
 kanssa hänen pinnastans ja cuolemas-
 kans. Aiea oli tullut, että Jhmisen
 Poica piti ylönnuettaman pacoisille,
 pilcattaman ja häwäistämän, ja wi-
 doin cuoletettaman; ja se cuin wiela
 caickein sukmin oli, että pyri hänen omis-
 tans piti oleman pettäjä hänen cuoles-
 maans. Tästä olit Opetuslapyset san-
 gen murhelliset, cosca Bapahtaja il-
 moitti sen asian, että se piti hänelle ta-
 pahuman; ja nijneuin he tässä petoyesa
 olisit ollet osalliset. Mutta heidän suu-
 rinman murhens alla, asetta JESUS
 tämän Sacramendin lohdutuxeri ja
 syndein anderi andamiseri. Niin että
 me tundisim meidän olewan parhait
 sowljat tämän Sacramendin nautikes-
 miseen, cosca sydän on särjetty ja luut
 owat muserretut. Ja että hän myös
 yöllä ja wäähä ennen hänen cuolemas-
 tans,

Joh. 13: 1. tans, tahdoi tämän asetta; niin osotta hän sen cansa, että hän loppuun asti racasti meitä. Jongatahden myös muuten Kircoisa sytytetin kyntilöitä, cosca Sacramenti piti jaettaman: että meidän sija piti muistaman Christusen rakkautta ja meidän omaa tilaam. Etä cosca niincuin yö on meidän uscosam ja ehto meidän sydämmisäm, niin pitää meidän nautikeman tätä Sacramentia. Silloin on meille tie ja elämä, ja vielä walkeus ja totus. Ymmärrys näistä on tämä. Cosca me haraikemme etä meistä Jumalan pelco rupe wähen dymään, Jumalan rakkous kylmendymään sydämmesä, hartaus rucouresa puuttumaan, usco näky euollexi, pahat ja maalliset halut lisändywät, hywät ja taiwalliset ajaturet wähendywät, cosca me olemme hitaat ja cangiat caickeen Jumalan pelcoon, 2c. Cahos silloin on HERRA JESUS niincuin petetty, ja silloin olemma saanet Judayen suun andamisen. Tästä tilasa pitää sinun käymän omaan sydämmees, ajatella ja sanoa: Cosca minä löydän, että minusa on wähä Jumalan pelcoa, ja minä jecapäiwä woitetan synnin himoilta, niin minä tahdon mennä HERRAN caswoin eteen, nöyrästi tunnusta ja hartasti waikeroita minun syndisen

disen ja wiheliäisen tilani ylise; ja to-
 sin tahdon minä käydä Jesuren Chri-
 sturen caswoin eteen, ja täsä pyhäsä
 Sacramendisä pyytä hänen läsnä-oles-
 mistans, apua ja wahwistusta caicke-
 sitä wastan cuin taita minun wietellä;
 uscoin wahwasti, että se wäkewä tah-
 to wariella huonens niin eawwan cuin
 hän taita, mutta cosca händä wäke-
 wämbi tule, niin tästy hänen paeta. Luc. II: 21,
22.

Sivi toiseri teke Pawali tiettäwäri,
 Personan joca Sacramendin asettanut
 on, ja sano: **Että se oli Jesus.**
 Nyt on hän ennen caickia, ja caicki
 owat hänesä: ja on ruumijn pää, että
 hän caickein ylisekäwis. Ja niincuin
 pää anda caickille muille jäsenille lijeu-
 turen ja waicuturen: niin on Seura-
 cunnalla yhteisesti, ja jocaikella Jus-
 malan lapsella erinomaisesti, Jesuren
 Christuren Sanasta ja Sacramen-
 deistä, hengeellinen ja jocapäiwäinen
 wahwistus, perkelettä wastan, usco ja
 lohduus syndiä ja cuolemata wastan. Jlm. R. 10:
II.
 Hän on andanut cukua ikens uscollis-
 seri ja totiseri, ja on myös ise totuus. Joh. 14: 6.
 Ei hän ainoastans osota tietä, mutta
 on ise tie. Hän anda elämän ja on
 ise elämä. Ei ole yhtän perosta hänen
 suusans, eikä myös siinä suusa eikä niis-
 sä sanowisa, joilla hän tämän Saera-
 mendin 1. Pet. 2: 22.

mendin asetti. Sentähden cuku Pa-
wali hänen HERRA; niincuin se,
jolla oli woima ja walda, tämän Sa-
cramendin asetta. Ja niin usiat cuin
häneldä owat apua pyytänet, owat pes-
rustanet anomisens tämän sanan päälle
että hän on HERRA, jolda heidän tuli
apua pyytää. He uscowat sentähden
totifest, että hän heidän rucouyens tah-
to ja taita täyttää. Se spitalinen mies
sanoi: HERRA jos sinä tahdot,
Matth. 8: 2. niin sinä voit minun puhdistaa;
Dyetuslapsset sawoit: HERRA auta
v. 24. meitä. Cananean waimo huusi:
HERRA, Dawedin Poica, armah-
da minun päälleni, &c. Cosca Las-
zarus oli cuollut, ja JESUS tuli Bethas-
niaan, sano Martha: HERRA, jos
Joh. 11: 21. sinä olisit täällä ollut, &c. Sentäh-
den niincuin händä on rucoidu, niin-
cuin HERRAA cuoleman ylike, niin-
cuin HERRAA perfelen ylike, niincuin
HERRAA caiken tusean ylike; On hän
myös niincuin HERRA osottanut wal-
dans täsä asiasa; mirei hän siis niin-
cuin HERRA hänen Ruumin ja Wes-
rens ylike Sacramendisä, mahdais-
olla yxi HERRA, ja tehdä meidän
cangam näiden sanain ja käskyn jälken:
Syökat, tämä on minun Ruumin:
juoeat, tämä on minun Wereni?

Sitte cuku Parwali hänen Jesuxi,
se on, että hän taita anda kaikille
syndein anderi andamisen, jotca usco-
sa tätä Sacramentia halajawat ja
nautikewat.

Tähän nimeen on Engeli sisälle-
sul-
kenut coco mailman autuuden, ja sano-
nut Josephille: Sinun pitä cukumaa
hänen Nimens. JESUS, sillä hän
on wapahtawa cansans heidän syn-
neistans.

Matth. 1: 27

Tähän nimeen on caieki armo ja apu
sisälle-suljettu. Sentähden sanoit ne
pitaliset: Jesu Mestari, armahda
meidän päällem; Ja Stephanus: Luc. 17: 13.
Herra Jesu ota minun hengeni. Act. 7: 59.
Sentähden cosca hän on tullut mail-
maan, niincuin Jesus, tekemään caie-
kia syndisiä autuaxi: Hän on niincuin
Jesus auttanut tuseasta ja cuolemasta:
jongatähden myös Apostoli Petari sa-
noi halwatulle Eneaxelle: Jesus Chris-
tus sinun parateon: niin hän cohta
etti ruotens ja nouxi. Miksi meidän
sijis pidäis uscoman, että hän myös tä-
sä Sacramentisä on läsnä-olewainen
niincuin yxi Jesus, hänen Ruumillans
ja Werellans, wahwistamaan meidän
uscoam, wirwottamaan, terweyi teke-
mään ja wapahstamaan meidän sielus-
jam? sillä hän on sanonut: Se ulos-
anne

Act. 8. 9

34.

anuetan teidän edestän syndein andery
andamiseri.

Sencaldaisset ovat nyt nämät sanat:
Se oli JEsus cuin tuli petetyri, se oli
JEsus, joca on asettanut Sacramens
din, niincuin ike perustus, jonga päällä
caieki muut seisovat; että me tiedäis
simme keneldä tämä Sacramenti on.
Jos se olis ihmiseldä; niin olis sen
causka niincuin Samael sanoi Judas
laisille Apostolein tegoista ja sarnoista,

1. Tim. 5: 38. että se tyhjiän raukeis. Mutta cosca se
on yhdeldä HENKralda; ja tosin sildä
HENKralda JEsuxelda, jolle Jsaldä

Matth. 11: 27. caieki olit annetut: Sildä HENKralda,
joca on yri olemises, tahdosa ja woi-

Joh. 10: 18. masa Jsän causka: sildä HENKralda,
jolla oli walda panna hengens, ja wals
da sitä taas otta: Sen käskyn jälken
cuin hän oli Jsaldä saanut; Niin oli
hänellä myös se walda, että asetta täs
män Sacramendin, ja siinä toimitta
sen mitä här oli puhunut.

Siri colmanneri mitä ike toimitus
reen tule, niin on tämä Sacramenti
myös aiwan sencaldaisilla Jumallisilla,
Maieestetillisillä ja woimallisilla sanvilla
asetettu, cuin se tapahdui cosca se ijan
caiekinen HENKra ja Jumala loi tai
wan ja maan. Moses sano Adamista,
että HENKra Jumala otti yhden hänen
fyllis

kylki-luistans, ja rakensä waimon siitä. *i. Mos. R. 2:*
 Niin seisoi myös tässä: Hän otti Leiwän.
 Cosca Opetuslapsen siitä Vääsäis-lam-
 ban hänen canhans, niin siitä he myös
 ilman epäilemätä sijnä siwusa leipää,
 mutta siitä ei sanota, että hän otti lei-
 wän: he joit myös picarista, mutta
 siitä ei puhuta, että hän sen niin eri-
 nomaisella tavalla oli siunanut. Tä-
 män Ehtollisen jälkeen on hän nyt Sa-
 cramendin asettanut, ja silloin otti hän
 Leiwän. Että niincuin kylki-luu otta-
 misen kautta Adamista, tuli niincuin
 enämäri cuin se oli ennen ollut; ja niin-
 cuin Dawedi cosca hän otettiin lam-
 ba, tuli senealdaiseri, cuin ei hän olis-
 toiwonut; niin taita myös se, mitä
 HERA JESUS otta, tulla senealdaise-
 ri, ja toimitta sen, cuin se, eikä ike-
 stans, eikä jongun ihmisen ottamisen
 kautta olis tainut toimitta. Hän otti
 päällens, sano Dawali, Abrahamin sie-
 menen; se on: Hän tuli totiseri ja luo- *Ebr. 2: 16.*
 nolliseri ihmiseri, ja niin muodon on
 hän Jumala ja Ihminen; ja tosin yh-
 desä personasa senealdaisella yhdisty-
 lä, ettei cuolemacan tainut tehdä eroi-
 tusta näiden molembain luondoin wä-
 lillä. Sillä hän oli tehty Papixi loy-
 pumattoman elämän-waimon jälkeen: *Ebr. 7: 16.*
 ja, hän otti tämän luonnon päällens
 juu

- sitä warten, että hän siinä jotain olis pelastanut. Sillä tawalla, kuin Zuzmala rupeis cansan káteen, ja johdatti heitä Egyptin maalda; niincuin se joca on woimallinen candamaan jotain Simsonin tawan jálken, joca pani mollemmat caupungin = portin owet olalens, ja candoi ne wuoren = cuculalle,
- Dom. R. 16:** 3. joca oli Hebronin edes; Niin taisi hän myös canda meidän sairaudem, ja sää-
- Es. 53:** 4. lyttá meidän kipum itse päällens, pois pyhkiá meidän syndim, tehdá cuoleman tyhjáxi, ja está perkelen woiman; ja námát caieki niin totifesti, kuin hän ihmisen luonnon päällens ottanut oli: Sillä yri náhtá ei ole wáhemmin Caic = Firwaldiaisuden = työ, kuin se toinengan. Tämän osotti hän lihans = päiwiná. Siitä spitalifesta miehestá sano Mattheus: Niin JEsus oieni kátens, ja rupeis háneen, ja cohta hän puhdistet-
- Matth. 8:** 3. tin. Zairuxen Tyttárestá, joca oli cuollut, sano hän myös: Ettá JEsus
- Matth. 9:** 25. tartui hänen káteens, ja piica nousi. Besitautifesta sano Lucas: Ettá hän rupeis háneen, ja paransi hänen, ja
- Luc. 14:** 4. päästi hänen menemáán. Jos jocu oli cuuro, niin pisti hän formens sen corwijn: oli jocu myctá, niin hän sattui
- Matth. 7:** 33. hänen kieleens. Ja niin oli hänen kátens aina siinä lásná. Syyn tähän ilmoittaa

moitta Johannes, koska hän sano: Tä-
 racasta Poica, ja andoi kaikki hänen
 käteensä. Tällä kädellä, johonka caice- Joh. 3: 35
 ki oli annettu; otti hän Leivän ja sa-
 noi: Syökät, tämä on minun Ruus-
 mini. Tällä kädellä, jolle kaikki olit
 annetut, otti hän Kalkin ja sanoi: Juo-
 cat, tämä on minun Veren, joka
 teidän edestän muodatetan syndein an-
 deyi andamisexi. Taisi sentähden sil-
 loin, ja taita myös vielä nyt, näiden
 näkyväisten wälicappalden kautta, an-
 da meille hänen totisen Ruumin ja
 Verens. Sillä jos kaikki, niin owat
 myös nämätkin annetut hänen käsijnsä.

Nämät samat näkyväiset cappalet
 pitä aina olemian läsnä, rusa tämä Sa-
 cramenti ulosjaetan. Sillä ilman niis-
 tä ei ole se jocu Sacramenti. Cui-
 tengin on se tosi, että meidän Herra
 JEsus paiksi niistä, taita uscon kautta
 asua Jumalan lasten sydämmisä: jotea Eph. 3: 17.
 myös uscon kautta taitawat syöda Jhs-
 misen Pojan Lihan, ja juoda hänen
 Verens. Ja jollemme tätä tee, niisn Joh. 6: 53.
 ei ole meisä elämä, niineuin hän sano
 Johanneren tykönä. Ja tämä, joka
 on hengellinen JEsusen Ruumin ja
 Veren nautikeminen, taita tapahtua
 jocapäiwä: ja tosin, niin caurwan euit
 ihmisellä on usco. Mutta tämän pääle

le loucka ihens järki, ja tahto secoitta sen cuin ainwaastans on uscon työ, sen toimitusen canha cuin tapahtu Sacramendisä sekä uscolla, että näkywäisten wälicappalden nautikemisen cautta, josta secoitusest seura erhedys. Se on tosi, että niin monda cuin tahtomat nautita Jesuxen Ruumin ja Weren Sacramentia, näisä näkywäisissä wälicappaleissa, heidän pitä sen totisesti tekemän uscosa, ja tosin siinä uscosa, että Jesuxen Christuxen Ruumis Leiwän canha nautitan ja syödän; mutta ei cuitengan niincuin se ruumillinen leipä, että Christuxen Ruumis hambailla puretaisn, niincuin Capernaumit asuwaisset sen ymmärsit. Siinä uscosa, että Jesuxen Weri juodan wijnasa; cuitengin ei sillä tavalla, cuin muun juomisen canha tapahtu; mutta sillä tavalla cuin tässä Sacramendisä tapahtu, joca tapa luonolle ja järjelle on täsittämätöin. Ja tosin ei ole leipä ilman Christuxen Ruumista jocu Sacramenti, eikä myös wijna ilman Christuxen Werta Sacramenti. Ja se joca ei sitä usco hän nautike tämän Sacramentin keltwottomasti.

Cosca myös meidän Herra Jesus tiesi, ettei meillä caikilla ole Abrahamin usco, joca waicfa ei hän nähnyt cuitengin

gin uscoi: mutta monda on Thomayen muodosta, jotea tahtovat silmillä nähdä, ja käsillä pidellä, jos heidän muutoin pitää uscoman. Sentähden on se aina ollut Jumalan tapa, että panna järjen ja silmäin eteen sencaidaiset asiat, joista ihminen wihdoin löydäis Jumalan totisexi hänen töisäns, jotea ovat ihmelliset, ja lupauksians totisexi. Niin on Noachilla ollut silmäin edessä näkywäinen mercki, nimittäin caari pilwisä, ja sen kautta liitto hänen uscollens, joca oli todistus ettei Jumala enä tahtonut hucutta maan päältä caicke lihaa. Cosca nyt silmä näki caaren, i. Mos. R. 9: 17. niin uscoi myös sydan liiton. Abrahamalla oli myös näkywäisellä muodolla silmäin edessä mercki, nimittäin ymbäris-leikkaus, ja siinä siwusa Jumalan i. Mos. R. 17: 7. lupaus hänen uscollens, nimittäin, että Jumala tahdoi olla hänen Jumalans, ja hänen siemenens hänen jäskens, ja anda heille Canaan-Maan ijancaickisexi asumasiari. Cosca nyt silmä cahoi liiton-merckia: niin cahoi usco lupausta, ja andoi Jumalalle cunian. Isaachilla oli myös samalla tavalla mercki tahdeista taimasa, ja että i. Mos. R. 26: 4. hänen piti lisändymän niincuin maan tomu. Jacobilla oli ticapuut, i. It. 28: 14. deonilla nahca, Hiskiällä warjo, ja Dom. R. 6: 37.

2. **Curr. R.** 20: II. **Abarella säijäri, 2c.** Niin että eosca ne pyhät Patriarchat käänsit heidän eafwons taicka taiwaseen päin elicä maahan; niin tulit he niistä näkywäisistä cappaleista wahwistetuyi uscosa heidän siemenens pahoudesta; ja siitä siunastusta siemenestä, joca piti heidän lirouyesta pelastaman. Gideon ja muut ovat wahwistetut uscosa senealdaisesta Jumalan erinomaisesta armosta ja awusta senealdaisien ulkonaisten ja näkywäisten cappalden kautta. Sen samman me myös näemme Uudessa Testamendisä. Niin pian kuin Jumalan Voica oli ilmandunut lihassa, ja Engeli sen ilmoitti vaimenille, niin sait silmät nähdä Lapsen capaloihin kätityn, sydän sai sanat: Teille on syndynyt Wapahtaja. Tietäille Jdäiseldämaalda oli tähti heidän silmäins edesä; mutta sana oli heidän uscollens Bethleheminisä. Niwan niin kättyä HEDra ikens meidän canham Sacramendisä. Castesa on wesi silmäin edesä, mutta Jumalan sana on siinä uscolle; ja tosin nämät sanat: Castacat heitä Niin meen Isän, Pojan ja Pyhän Hengen. 19. Joca usco ja castetan se tule autuayi; **Marc. 16:** 16. Mutta joca ei usco se cadotetan. Eosca nyt silmä näke weden, niin pitä sydämen uscoman sanat, ettei wesi ole se cuin

kuin teke meitä autuaksi, mutta ihe Jumala. Tätä en me taida ansaita meidän hyvillä töilläm: (sillä caieki meidän työm ovat caueana wanhurscaudesta) Mutta sitte kuin Jumalan meidän Wapahatjam hywys ja rackaus ihmisille ilmestyi; niin asetti hän casten niineuin uuden syndymän peson, yhderi uudisturexi, joca tapahtu Pyhän Hengen cautta. Että niin muodon piiti wielä olemän yri liitto Jumalan ja ihmisen wälillä; että ihminen taita turwata Jumalaan, ja odotta häneldä caiekea Isällistä huolenpitämistä: ja se tapahtu Jesuxen ylös nousemisen causta euolleista, josta me olemma wahwat syndein anderi saamisesta, taidamme piitä jocapäiwä hywän omanuannon ja wahwan uscalluxen Jumalan ja Jesuxen tygö, jonga Nimeen me olemma castetut, joca ei taida kieldä meildä hänen wanhurscauttans; Niin myös Pyhän Hengen tygö, jonga Nimeen me myös olemme castetut, joca sentähden on aina walmis jacaman meille neuwoa ja lohduitusta: että me niin olemme wahwat ja hywin perustetut tämän kiston cautta.

Sit. 34

Samalla mutoa on se Altarin Sacramendin canha. Sijnä on meille leipä ja wijna silmälle, mutta Jesuxen sana

sana uscolle: ja tosin nämä sanat: Sydät, tämä on minun Ruumin: juocat, tämä on minun Veren, jo- ca teidän edestän ulosannetan ja ulos- ruodatetan syndein anderi andamiseri. Nyt niin pian kuin silmä näke sen yh- den kuin on leipä, niin cohta pitä sydän myös pitä toista u'coman. Että jos leipä taita wahwista meidän ruumim, niin taita paljo enämmin ja parem- min Jesuren Ruumis wahwista mei- dän useom ja wirwotta meidän sielum. Niin pian kuin silmä näke sen toisen kuin on wijna: niin cohta pitä sydäm- men useoman. Että jos wijna taita ilahutta sydämmen, ja perata haawat; niin taita paljo enämmin Jesuren We- ri ilahutta sielum ja puhdistu meitä mei- dän synneistäm.

Sän Kijtti; seisw Usetus = Sanoisa. Cosca Pääsiäis = Lammasta piti syötä- män, niin tapahdui se Kijtos = wirsillä ja Jumalan ylistyrellä lunasturen tähden Egyptistä: sen suuren pelasturen edes- stä punaisen meren eautta, niin myös muitten hywain = tecoin ja eaiten uscol- lisuden edestä kuin Jumala oli heille osottanut, matcustamisen alla Canaan maahan. Sencaldainen Kijtolisuus ta- pahdui Pääsiäis = Lammasta syömisesä jon- ga Christus piti Opetuslastens eanka. Tämän

Tämän Ehtollisen jälken, ja koska hän ei enä tahtonut, että fencaldaiſta Vääſiäis: Eammaſta piti ſyötämän, mutta tahdoi iſe olla meidän Vääſiäiſem ja Vääſiäis: Lambam, ulosandain igens meidän edeſtäm, lahjari ja uhrixi, pe
 lastamaan meitä ſynnistä ja cuolemaſta, ja tulerwaiſeſta wihasta wapah¹ta-
 maan, ja täſtä nykyiſeſtä pahasta mail-
 maſta, niincuin perkelen waldacunnaſta; niin aſetti hän tämän Sacramen-
 din hänen Nuumin ja Werens cautta. Ja ſilloin kiitti hän racaiſta Iſääns, ſen
 woiman edeſtä cuin hänelle oli annetu,
 ihmisen luonnon puoleſta, personaliſen
 yhdiſtyksen cautta, että hän tämän
 corkian työn taiſi toimitta.

Eph. 5: 2.

1. Theſſ. 2:
10.

Gal. 1: 4

Hän on muutoin uſein kiittänyt hä-
 nen ihmerdiſäns ja cunnians ilmoituyi-
 ſa. Niincuin Johannes teke tiettäwä-
 yi, että koska hän tahdoi herättä Laza-
 ruren, ſanoi hän: Iſä, minä kiitan
 ſinua, ettäſ minua cuulit. Tämän
 cautta anda hän meille ſen eſicuwan,
 ettei meidän pida tämän Sacramendi-
 nautiſemista lukeman niin waiwalloife-
 ri, että meidän ſijnä pidäis ainoaſtans
 huocaman ja parcuman: Ei ſe niin ole.
 Murhella ja huocaurella pitä ſinun
 ſilloin oleman täytetty, koſcas ajattelet
 Jumalan wihaa, tutkiſtelet ſyndejäs ja

Joh. 11: 42

taida sitä pahari tehdä: se tule niistä
wahwari, kuin hän sano, ettei euean
toida sitä muutta eli cumon paiscata.
Tämä oli sen wieckan Biteamin estet
Moabiterein Pää-miesten edessä, ettei
hän tämät kiroilla Jumalan cansaa,
sillä he olit sunatut, ja ei hän tämät
sitä muutta.

4. Mos. R.
23: 20.

Sen andoi Jumala Abrahamille
wahwistuxeri, sitä pelcoa vastaan, kuin
olis tämät waicutta hänesä jongun epäs-
toiwon sinä wierasa maasa, johonka
hänen piti Jumalan käskyn jalken mat-
custaman, cosca hän sano: Sinä olet
siunaus; minä siunan niitä, jotka si-
nua siunawat, &c. Meidän HERRA
JESUS teke myös niin: cosca hän cor-
wesa tahdoi rawita 5000. miestä wijs-
dellä ohraissella leiwällä ja cahdella eaz-
kalla, niin on hän kiittänyt, ja tämän
wähän waran siunannut: Jonga caut-
ta nämät leiwät ja ealat, wastoin Ope-
tuslasten toiwoa, fait senealdaisen woia-
man, että cosca hän käski canda ne edes,
oli heidän käsifäns senealdainen siunan-
yen täydellishys, että he taisit anda ja
edescanda niin paljon kuin he tahdoit.
Silloin oli myös cansan suusa seneal-
dainen siunauksen täydellishys, että he söit
ja caieki rawittin. Ja se kuin wielä ih-
mellishemi oli, että murut kuin jäit, olit
H 5 paljo

paljo enämbi, kuin ensimmäinen wara: niin että caritollistakymmendä corja niistä täytettiin. Mistä tulit nyt nämät caicki? Hän kirjitti, hän siunais; se on, nämät sanat olit, niin muodon sanoa, sekä aitta että kellari. Ja siitä me näemme, mitä ihminen taita tehdä, niimitäin istua maahan, ja otta vastaan Jumalan lahjat; Mitä J. Esus taita tehdä; niimitäin niin siunata hänen lahjans, että vähästä warasta taita carttua paljon rawindoo ja täydellisyttä. Samassa ymmärryessä puhu Parwali Ewangeliumista, ja euku sen täydelliseri siunauxeri. Niin että jos se olis mahdollinen, että caicki ihmiset jotca ovat maailmassa, taidaisit olla coosa yhdessä paicassa, ja yhdellä ajalla euulla tämän sanan saarnattawan; niin olis siinä fencaldoinen täydellisyys, ettei yhdengän tarwitais poismennä ja sanoa: En minä saanut yhtäkän lohduitusta. Se callis woide, joca oli Aaronin pään päällä, woosi coco hänen partaans, ja myös hänen waattens liepeseen. Niin pane Jumala ei ainwastans hänen sanaans Saarnamiehen suuhun, ja woitele hänen tällä woitella, joca opetta ja neuwo händä caikista; mutta anda sen myös woosta alas, niin että hän arda sanallens ja palvelijallens wallan: se woosta

Rom. 15:29.

Psalm. 133:

2.

muota alas waatetten lieppihin, niin etä se caicein halwin saa siitä lohduksen niin hywin kuin se caicein korkeingin.

Tämä täydellisyys osotti ikens Corneliuksen huonesä. Cosca Petari saarnais tätä Ewangeliumita, että jocainen kuin uscoi HERRAN JESuksen päälle, witi saaman syndein andexi andamisen, hänen Nimens kautta; niin langeis Pyhä Hengi caicein niiden päälle, jotea puhen euulit. Jos nyt sencaldainen täydellisyys on ollut niissä luonollisissa cappaaleissa, sentähden että JESus on heitä siunannut; Jos hänen sanasans on ollut sencaldainen täydellisyys cosca muut sitä owat saarnannet: Miti siis meidän ydäis siitä tässä epäilemän? Eikö Ewangelista Marcus sano selwästi: JESus otti leiwän ja kiitti, eli siunais. Eikö Pawali sano: Siunattu calki jota me siunamme, eikö se ole Christuksen Weren osallisuus? Se leipä jonga me murramme, eikö se ole Christuksen Ruumin osallisuus? Tästä owat siis wäliscappalet, tästä owat sanat, tästä on siunaus, tästä on itse JESus. Sentähden ei ydä meidän coscan siitä epäilemän; ettemme taidais näidä siunatuissa wäliscappaaleissa syödä Christuksen Ruumista ja juoda hänen Bertans, joca on ulosannettu ja uloswuodatettu syndein andexi andamiseri.

1. Cor. 10:

44.

Marc. 14:

22.

1. Cor. 10:

16.

Ja

Ja mursi. Judalaisilla oli seneals
 dainen tapa heidän leipäns cansa, et-
 tä he teit ne lewiäri ja ohueaiseri; sene-
 tähden taittin sitä käsillä murta, ja ei
 tarvittu weisellä leicata. Sentähden
 otettiin heidän pidoisans ensin sistä waa-
 ri, että leipä piti murrettaman; ja to-
 sin niin, että jocainen sai osans ja et-
 tei cucaa ilman jäänyt eikä tullut un-
 hodeturi. Tätä Judalaisten tapa on
 myös HERRA JESUS noudattanut, si-
 nä pidosa cuin hän walmisti cansalle
 corwesa, jotca pitkän matean päästä
 olit tullet hänen tygöns, joilla ei ollut
 mitän syömistä. Sillä Marcus sano:
 Ja hän otti ne seikemän leipää, cuin
 hän kiittänyt oli, mursi ja andvi Ope-
 tuslastens, että he olisit eteen pannelt.
 Heillä oli myös wähä calaisita; ja hän
 kiitti eli siunais, ja käsä ne myös pans-
 da eteen; niin he söit ja rawittin. Tä-
 män on hän myös tehnyt Ehtollisen aseta-
 tamisefa: sinä yönä cuin hän petettiin:
 Hän otti leiwän, kiitti ja mursi; Sitä
 warten, että mitä hän asetti ja mursi,
 siinä piti oleman tyllä, sekä nyt ja niin
 aina edespäin caikille. Tästä murta-
 misesta tutan myös tämän Sacramen-
 tin asettaminen olewan yri JESUREN
 Christuren laupiuden töistä, caicfia
 niitä cohtan, jotca työtä tekevät, ja
 ovat

Marc. 8: 6.

v. 7.

v. 8.

ovat synnillä raicautetut. Sillä taik
 ta isowaiselle leipäns, se on olla laus **Es. 38: 7**
 piäs händä wastan; että sammutta pe
 toin janon, se on sama asia. Mitä **Psalm. 104:**
 nyt ruumille sencaidaisella murtamisella **11.**
 tapahdu, se pitää niiden myös löytämän,
 jotca tämän Sacramentin oikein, au
 tuallisei wahvistuxei ja wirwotuxei
 igellens nautikewat. Sillä JEsus on
 sitä warten murtanut leiwän, että si
 tä piti tuleman autuallinen rawindo.
 Tällä samalla sanalla: Murta, merkis
 tän se hywä aica Egyptis. Että cosca
 Jacobilda omaistens cansa puuttul ra
 windota Canaan maalla, sanwi hän
 lapsillens: Minä cuulin Egyptis oles
 wan jywiä kyllä. Hän lohduitti myös **1. Mos. 2.**
 igens sen cansa. Sillä jos siellä oli **42: 2.**
 jotan murrettawa, niin siellä oli myös
 jotan ostettawa. Samasa ymmärrys
 yensä selittä Hawali meille tämän murta
 misen ja sano: Se leipä jongs me mure
 ramme, eikö se ole Christuxen Ruumin
 osallisuus? Se on, että cosca me nau
 tikemme Sacramentia, niin tulemma
 me Christuxen Ruumista osallisei, ja
 caikista niistä cuin hän Ruuminis uhris
 la meille ansainut on. Cansa söi muis
 nen ruuminis rawinnoyi; mutta me
 syömme tässä, ja tulemma sielumme puo
 lest rawituri. Ja niincuin tämä JEsu
 ren

ren Christuxen Testamenti viti oleman
 Väastäis-Lamban siasa vxi Sacramen-
 ti, niin oli erinomattain käsketty Väas-
 täis-Lambasta ettei siinä yhtän luuta
 pitänyt särjettämän. Niin ei ole myösk-
 hän yhtän luuta Jesurelda hänen ristini
 näulikemisens ricottu; ettemme jon-
 guncaldaisen lihallisen ymärtyksen cauto-
 ta, taidais tulla petetyri sillä tyhmällä
 ajatuxella että Jesus murretaisiin, niin
 eüin jocu muu cappale, josta, cosca se
 murrettu on jocainen taidais otta osans,
 ja mennä sen canha tiehens. Sillä
 Jer. 49: 35. tavalla taita kyllä souhi tulla taitetuyri;
 Dan. 8: 7. särwet särjetyri, wasski-owet ricotuyri ja
 Es. 45: 2. räutatelijet särjetyri. Mutta täsä ei ole
 se niin. Jesus tahdoi pitä hänen luuns
 särkemätä, ja taiti cuitengin anda wes-
 den ja weren muosta kylestän. Hän
 oli murtamaton, ja paranda cuitengin
 caicki mitä meisä muserrettu on. Ja
 on sen cautta cosca hän mursi leiwän
 awannut niincuin owen meidän eteem,
 hänen hywijn-töihins; että me jotea
 nautikemme tätä Sacramentia, hä-
 nen sanans ja asetuxens jälken, pidäis
 sen cautta tuleman osalliseyi sitä hinna-
 sta, ja täydellisesid marosta, jonga hän
 Ruumisans ristini hirsi-puusa Werens
 cautta, on caiken mailman syndein edes-
 tä ansainut. Cosca se Caickiraldias
 Suma

Jumala alusta loi taivon ja maan,
 niin ilmoitti Moses sitä tällä tavalla;
 Että hänen wijsaudens ja Jumalisudens
 woima sanoi siinä: Sulcon walkeus,
 ja walkeus tuli. Ja tämän hänen sa-^{1. Mos. 8. 13}
 nans jälken taivas ja maa päätettiin,^{3.}
 ja caieki heidän jouckons. Cosca hän
 sano, owat Dawedin sanat, niin se ta-
 pahdu: jos hän käski, niin se on tehty. ^{Psalm. 33:9.}
 Cosca myös Prophetat tahdoit tehdä
 erinomaista ja ihmellistä apu työtä,
 niin on se enemitten tapahtunut näiden
 sanain kautta: Nijn sano HERRA.
 Niincuin Elisa, cosca hän tahdoi tehdä
 weden Jerichosa terweyi, niin meni hän
 ulos wesikainvoim tygö, ja heitti suolaa
 niihin, sanoden: Nijn sano HERRA:
 Minä olen tämän weden parandanut,
 ei cuolema taieka hedelmättömyys pidä
 heistä tästedes tuleman. Nijn parani
 wesi, tähän päiwään asti. Nijn ta-^{2. Eum. 8. 21}
 pahdui se myös, cosca hän tahdoi ruoc-^{22.}
 kia Prophetain pojat, jotca olit sata
 miestä; niin hän käski palwelians can-
 da heidän eteens carikymmendä leipää,
 cuin se mies Baal Salisa oli hänelle
 tuonut: jonga päälle palwelia wastais:
 Mitä minä siitä annan sadalle miehelle?
 Sillä leivät olit pienet: yxi mies oli
 heitä candanut, ja wielä sittekin ohrais-
 set, ja wierasta oli monda; jonga täh-
 den

den palwelja luuli, ettei se olis caikille ulottunut. Mutta Propheta sano:

Anna cansalle, että he söit: sillä niin sano HERRA: He söivät ja vielä sittekin jää. Ja he söit, ja vielä oli liapi

2. Tim. R. 4: 43: 44. HERRAN sanan jälkeen. Tästä me näemme, että HERRAN sana on sula työ.

Sillä mitä hän sano, sen hän tekee: ja ei se mara hänelle mitän enää.

Mitä hän teke, sen hän käske niin olemaan, ja sen pitää myös niin olemassa.

Samassa ymmärryksessä pitää meidän wastanottaman sen, mitä meidän HERRA

Jesus wastais tiusjalle perkelelle: Ettei ihminen elä ainoastans leivästä,

mutta jocaiksesta sanasta, se on käskystä ja lupauksesta, kuin Jumalan suusta lähte.

Matth. 4: 4.

Minun niin mahdamme päättä Pojan Jesuksen Christuren sanoista: Sillä

Joh. 1: 3. hän on se HERRAN sana, jolla cautta caieki ovat tehdyt: Hän on se

voiman sana, jolla myös! Jumala eanda caiecia niistä jotea tehdyt ovat.

Hänelle on annettu caieki woima taivasta ja maan päälle. Että niincuin

18. Isä herättä ja wirvotta euolleita: niin myös Poiea wirvotta jotea hän tahto.

Joh. 5: 21. Ja caieki nämät toimitta hän sanomisellans! eli hänen sanallans. Lesken

Pojasta Nain Caupungissa, puhu Lucas niin:

nijn: Että koska JESUS tahdoi osotta
 igens HERARI cuoleman ylige, niit
 hän teki sen näillä sanoilla: Nuorucais
 nen, minä sanon sinulle, nouse ylös;
 ja cuollu nousi istualle. Hän nuhteli
 sitä riettasta henge sanoden: Baikene
 ja mene ulos hänestä; ja cohta täytyi
 heidän totella. Hän nuhteli tuulda ja
 sanoi merelle: Baikene, ole äneti;
 niin tuuli asettui. Tämän tiesi se pa
 canallinen Väätäes, ja usvoi sen niit
 Christillifesti, että hänen palvelians pi
 ti kyllä saaman terweyden, ainoastans
 että JESUS olis yhden sanan sanonut, 2c.
 JESUS on sen Caickiwaldian Jumalan
 Poica. Hänen oma Poicans, hänen
 ainoa Poicans, hänen racas Poicans,
 ja hänen olemisens juuri Curo; että se
 cuin näki Pojan, hän näki myös Jsan.
 Sillä Poica on Jsäjä, ja Jsä on Po
 jasa: ja niin hän ylikenkäy caieki muut
 curoat. Ihmiset kyllä jättäwät jälkensä
 heidän cuwians jotca maalauren cautta
 taitawat olla heidän muotoisens; mut
 ta ei ne cuitengan ole muuta cuin war
 so ja cuollet cappalet: mutta täsä ei ole
 se niin. Sillä mitä ihänäns Jsä teke,
 sitä myös Poica teke. Hän on sana
 jota oli alusa, Jsän tohona ja Jumala
 oli se sana: Hän on se sana, jonga caut
 ta Jumala on caieki luonut, ja jonga
 cautta

cautta hän tahto caicēi duomita: niin
 kuin hänen sanomisens eli sanans caicēi-
 sa muisa hänen toisāns ovat täytetyt;
 Niin siis meidän pidāis epäilemān, tā-
 stā asiassa, cosca hän itse selwillā sanoil-
 la niin puhu: Syökāt, tämä on mi-
 nun Jummin; juocāt, tämä on minun
 Beren, ic. Ja cosca hän sanoi nā-
 māt sanat, niin oli hän Isāsā: silloin
 olit hänen sanans Jumalan tykönā:
 silloin oli hän hänen cunnians kirckaus,
 ja hänen olemisens juuri Tuwa; Sen-
 tähden pitā meidän niin hywin uscoman
 hänen sanans tāsā toimitusesa, niinkuin
 me sen uscomme luomisen työsā, ja caicēi
 Eisa muisa hänen menoisans. Erins-
 mattain cosca hänelle on annettu walda
 duomita. Sillä tāsā astu hän caicēin
 duomarein ylige, jotea sanan ja todistu-
 ren jälken, niinkuin he cuulewat, pitā
 duomikeman, waan ei he tunne sydān-
 dā; jonga tähden he usein tulewat pe-
 tetyri. Mutta hän taita sinā päiwānd
 sekd duomita, ja itse ilmoitta caicēi sy-
 1. Cor. 4: 4. dāmmen aiwoituyet: ja tosin wieliä nei-
 kin ajatuyet, jotea meidän sydāmmisām
 ovat ollet tāsā Sacramendistā.

Se on siis wälttämätöin ja suuresa
 arwosa pidettävä asia, ettei Jesuxen
 sanat ole coscan ollet turhat: hänen ru-
 pemisens ja sattumisens ei ole coscan ol-
 lut

lut ilman voimata: hänen siunauksens
 on aina tehnyt kaikki niin hyväri kuin
 hän on käskennyt. Hänen toimituksens
 ovat jättäneet uscon järjens, josta he ikä-
 näns tehdyi tulit. Cosca nyt ihmiset
 näit sen merkin, jonga JEsus oli teh-
 nyt, sanoit he: Tämä on totisesti se
 Propheta, joca mailmaan tulema oli. Joh. 6: 14.
 Hänen sanans ovat tehnet sen saman
 waikutuksen; niin että usiat myös niiden
 kautta uscoit. Samaritanit sanoit:
 Me olemma ike euullet, ja tiedämme
 että hän on totisesti Christus mailman
 Wapahtaja. Mutta cosca me nyt tu- Joh. 4: 42.
 lemme hänen toimituksens Sacramen-
 disä: niin me löydämme, että liha ja
 veri, oma wiisauš ja järki, joca ei
 cuitengan taida kieltää muita Christusen
 tecosa, tahtowat cuitengin sanwa tätä
 wastan; jonga kautta monet wiisaste-
 lewaiset ovat tullet tämän Christusen
 toimituksen wiholliseri ja härwäsiäwi.
 Muutamat pitelewät JEsusen sanoja
 niincuin medenwaha; joca cosca se on
 lähmin, niin salli se itseens paina sen
 curwan, kuin jocu tahto. Niin tahto-
 moni myös wäännellä näitä sanoja:
 Tämä on minun Kuumini, tämä
 on minun Wereni; niincuin ne ai-
 noastans merkikisit Christusen Kuumi-
 sta ja Werta, ja muistutassit sen meille.

Muutammat ovat, niin sanoen, sitonet
 HERRAN Jesuren taimaseen, niincuin
 ei hän taidais Ruumillans ja Berel-
 läns olla täällä läsnä-olemainen. Toi-
 set pyytävät kieltä hänen Ruumistans,
 ja vielä sitä Ruumista, jossa coco Zu-
 maluden täydellisyys asu, ja hänen Eha-
 stans, joca oli nähty cunniasa, niincuin
 ainoan Pojan Isästä, sen woiman,
 ettei se mitän waicutais, &c. Meille
 on siis paras että me riisumme kengät
 2. Mos. 9. 3: meidän jalvoistam Moseyen cansa, ja
 5. uscomme niin hywin nämät Jesuren
 Christuyen sanat, tämän Jesuren Chris-
 stuyen asetuyen, niin hywin cuin muut
 hänen toimituyens. Moses näki että
 v. 3. pensas paloi tulesta; tämän näki Mos-
 ses, ja ettei pensas cuitengan culunut,
 jota Moses ei ymmärtänyt, ja ei tainut-
 can sitä ymmärtä; sillä HERRA sanoi:
 Älä lähesty. Mutta tämä piti hänelle
 oleman kyllä: Minä olen sinun Isäs
 Zumala, Abrahamin Zumala, Isaas-
 chin Zumala ja Jacobin Zumala: Mi-
 v. 6. nä olen se cuin minä olen, &c. Niin ei
 v. 14. pidä meidän ajatteleman, niincuin me
 järjen jälkeen taidaisimme ymmärtä nä-
 mät sanat: Tämä on minun Ruumi-
 min, tämä on minun Weren; Mut-
 ta meidän pitää uscoman niistä; sillä se
 joca niistä puhunut on, taita myös tässä
 olla

olla se joca hän on. Uscon woima ja toimi on se, ettei se pyydä tietä, millä tavalla, mingä tähden, mitä warten, ja mihi hyödytyxi se pitä oleman mitä Jumala toimitta ja käske: Mutta usco anda Jumalalle hänen Caicwawaldiaisuusdens ja totudens cunnian: tahto mielläns olla tyhmä: hywin tieten, että mitä suu on sanonut, sitä käsi myös woi täyttä. Caicos Abrahamita: Cosca Jumala käski hänen ymbäwins-leicasta igens, silloin cuin hän jo oli yhderäns kymmenen ja yhderän ajastaicainen: *1. Mos. 8. jos hän silloin olis ottanut lihan ja wesen 17: 1, 10.* ren neuwon, ja ajatellut mitä tämä ymbäwins-leicaus piti händä hyödyttämän, joca oli jo niin wanha mies; Jos hän olis ajatellut, mingätähden se niin ylöns caicotusa jäsenesä piti tapahuman; niin olis tosin järki sen tehnyt pilcari ja tyhjäxi. Hänen piti sentähden uscoman Jumalan sanain päälle, tehdä hänen käskyns jälken, ja mitä puuttui, hänelle jättä. Ja waicca Sacramendit owat sencaldaiset työt, joita emme taida ymmärtä, waan yrinkertaisudesä heidän woimans uscoa. Niin ei widä meidän cuitengan ajatteleman, nijncuin Sacramentein woima olis perustettu meidän uscosam; Sillä niin olis heillä aiwar löyhä perustus, ja olisit jo aica ennen

män Sacramendin oiklaan muotoon ja
 olemiseen, niin suljetan se caikki näihin
 sanoin: Ja hän otti leivän, kiitti, murs-
 si, andoi heille ja sanoi: Tämä on mi-
 nun Ruumin, joca teidän edestän ulos-
 annetan, se tehkät te minun muistoreni.
 Samallamuoto myös, otti hän calkin
 Ehtollisen jälken, ja sanoi: Tämä on sen
 Uuden Testamendin calcki minun Weres-
 säni, joca teidän ja monen tähden ulos-
 ruodatettan syndein anderi andamiseri.
 Nämät sanat, nijneuin ne selkiästi
 puhuvat Jesuyen Ruumista, cosca hän
 käski heidän syödä leivän: niin puhu-
 wat he myös niin selwästi Jesuyen Wes-
 restä, cosca hän käski heidän juoda cal-
 kista. Sentähden pitä meidän myös
 niistä niin vastaanottaman ja samasa
 ymmärryresä pitämän, ja totisesti usco-
 man, että cosca me nautikemma Sa-
 cramendin, niin me silloin totifesta tu-
 lemme Jesuyen Christuyen Ruumista
 ja Weresä osalliseri, niiden näkywäis-
 sten wälicappalden alla, jotca owat lei-
 pä ja wiina. Euinga se tapahdu sitä
 en me tiedä, ei ole myös cuعان käskenyt,
 että meidän pitä sen tietämän. Ja
 jos me paljo tahdoisimme waiwata mei-
 täm käsittäremme tätä: niin tule tämä
 Sacramenti meille niin sywäri asiari,
 nijneuin se wesi josta Propheta Ezechiel
 puhu,

Ezech. 47: 5. puhu, että se oli niin syvä, että siinä
 täydvi uida, ja ei ulottunut pohjaan;
 Se tulle meille ja meidän järjellem, niin
 kuin se lukittu kirja, Esaian tykönä, jos
 ta ei oppenet eikä oppemattomat lukea
 Es. 29: 11. taitanet. Moni on tosin ottanut mittas
 nuoran kateens, mittayens ja coettella
 yens tätä syvyyttä; Mutta wesi on kays
 nyt eupesijn saacka, ja wijmeiseldä yli
 pään; niin että he wijsaudesans owat
 peräti hukunet. Toiset owat kyllä pyys
 tänet awata tämän kirjan sinetin, ja
 owat tahtonet wetä tämän corkian salais
 juden oman selityyrens puoleen; mutta
 owat euitengin sulaa turhutta puhunet.
 Sentähden pitä meidän uscoman Ju
 malan, niin hywin näisä kuin muisa häs
 nen sanoisans, eikä myös tutkisteleman,
 eli sowitzteleman niitä, sen muodon ja
 mitan jälken, kuin luondo myöden an
 da ja järki taita käsittä. Leimän me
 näemme meidän silmilläm; Sanan:
 Tämä on minun Ruumin, cuulemma
 me corwillam. Wijnan näeminä me
 silmilläm; Sanan: Tämä on minun
 Wereni, cuulemma me corwillam.
 Suu nautike myös syömisen ja juomis
 sen cautta nämät wälicappalet. Cosca
 nyt silmä, corwa ja suu owat tehnet mi
 tä heidän tulle, niin pitä myös sydämi
 men tekemän sen mitä hänelä waadis
 tan:

tan: nimitäin uscoman nämät sanat. Muoto, cuinga nämät tairvalliset ja maalliset cappalet tulawat Sacramendisä yhdistetyxi ja kessenäns yhteen cooturi, sen pitä meidän hänen halduuns jättämän, jolle on woima annettu tairwaas ja maan päälle, ja cawahtamam meitäm meidän järkemme wiettelystä, niincuin sitä, joca on tämän Sacramendin suurin wihollinen. Ei pidä meidän ajatteleman, että leipä muuttu Christusen Ruumixi: eikä myös että wiina muuttu Christusen Weri, niincuin luonollisella tarwalla monet cappalet taitawat tulla toinen toisens cansa secotetuyxi. Mutta täsä ei se niin tapahdu; Leipä pysy leipänä: Christusen Ruumis on ja pysy Christusen Ruumis. Cuitengin cosca me nautikemme sen näkywäisen, niin me myös siinä saamme sen näkymätömän ja tairvallisen. Wiina pysy wiinana: Christusen Weri on Christusen Weri; cuitengin cosca me juomme sitä näkywäistä, niin me myös juomme sitä näkymätöindä. Jollet minä nyt tiedä cuinga tämä tapahdu; niin ei ole se cuitengan sentähden mahdotoin. Sillä se joca on ike totuus, on sen sanonut; se joca on ike Caiciswaldiaisuus, taita sen niin tehdä; se joca on tie, hän ei tahdo wiedä ketän epxyijn.

Tämä salaisus tule myös jollaculla
 tavalla selitetyri Jesuren Christuren
 omasta personasta; Sillä koska hän tu-
 si ihmiseri, niin ei muuttunut ihmisen
 luondo Jumalari, eikä Jumalan luon-
 do ihmiseri; niincuin he olisit tulleet se-
 coiteturi toinen toisens canssa. Ei: Jus-
 mala pysyi Jumalana; ja ihmisen luon-
 do pysyi muodosans. Mutta sen perso-
 nallisen yhdistyren kautta, joca tapaha-
 dui Marian kohdusa, Pyhän Hengen
 päälle tulemisen ja Ylimmäisen mar-
 misen kautta, on Jumalus täydellisyden
 stans niin jakanut ihmisen luonolle, et-
 tä meidän HERRA Jesus inhimillisestä
 muodosa on Jumaluden täydellisyden
 kautta, joca hänen asui, toimittanut ne
 työt, joita ei yriskän ihminen olis teh-
 tainut. Niin ei myös tässä Sacramen-
 tis tapahdu jocu secutus. Sillä ne
 maalliset cappalet ovat sencaldaiset kuin
 ne ovat; ja taivaalliset pysyvät aina
 heidän armosans. Mutta sanain wois-
 man kautta; ja tosin uuden sanain kaut-
 ta; Tämä on minun Ruumin; tämä
 on minun Veren; tapahdu tässä sencal-
 dainen yhdistys, että Christuren Ruus-
 mis nautitaan leivän canssa, ja hänen
 Verens juodan winaasa. Ja jos ei se-
 wieldä niin olis; niin ei taidais jocu tul-
 la wicapääri HERRAN Ruumiseen ja
 Vereen;

Wereen; koska ei se silloin olis HEN-
 ran calcki; eikä Christuren Nuumin os-
 sallisuus; ja silloin ei cucan taidais syös-
 dä ja juoda ihellens duemiota eikä eroit-
 ta HENran Nuumista. Niin pitä siis
 caicki maalliset ja lihalliset ajatukset oles-
 man caucana tästä työstä. Voiman
 me tunnemme; läsnä-olevaisuden me
 usomme; mutta muotvo en me taida
 käsittää. Auringon valon sinä taidat
 nähdä; sen lämbymän sinä taidat tuta;
 mutta jos sinä calckein-parhaimmasa
 päivä-paistesa tahdoisit säkin canka
 edestulla, ja anda auringon paista sen
 hywin täyten, sivoisit sen kiini, ja awais-
 sit sen sitten curkistella siihen, niin ei si-
 nulla cuitengan ole siinä joku auringon-
 valo. Jos et nyt taida käsittää ja oi-
 kein ymmärtä auringon voimaa, jons
 gas näet ja tunnet; sitä vähemmin
 sinä järjelläs taidat tutkia sitä muotvo,
 millä tavalla Christuren Nuumis ja
 Beri Sacramendisä nautitan. Täs
 mä on sencaldainen työ, kuin ei anna
 ikeens ymmärrettä, mutta se pitä vyins
 kertaisuudesa uscottaman.

Nyt mahdan minä kyllä ajatella,
 jota minä myös ike coetellut olen, että
 uscon vyikertaisuus taita täsä asias ja
 työsä tulla kiusaturi caickinaisilda ajatus-
 pilda, niincuin seurawaisilda; Jos tä-
 sä

I. Cor II:
 29.

sä Sacramendisä olis jocu luondo,
 jocu totinen luondo, yri ihmisen luon-
 do; niin pidäis meidän toisella tavalla
 tunneman sitä, kuin me sen tunnemme.
 Se olis caieki tosi: Jos tämä olis jocu
 cuolemainen ja luonnollinen Ruumis,
 ni neuhin ihmisen on; jos se olis jocu
 turmeldäwa Ruumis, ja samasa tilas
 kuin minun ruumin on; niin taidais
 se myös muulla tavalla tulla tutuyi.
 Mutta nyt on tämä sen Caietwaldian
 Jumalan Pojan Ruumis; niinmuo-
 don, että caieki mitä Jumaludes on, se
 on myös täsä ihmisen luonosa. Tä-
 mä on yri kireastettu Ruumis, ja ei
 taida tulla nähdyi kireastamattomilla
 silmillä: yri cuolematoin Ruumis, jo-
 ta cuolemainen ruumis ei taida näh-
 dä eikä coetella.

Hateloan siis jocainen, mitä Lucas
 kirjotta cansista Nazarethis: Että co-
 sca he tulit wihaja täyteen Jesusta wa-
 stan, sentähden, että hän muhtell hei-
 dän epäuscoans; ja weit hänen hamaan
 wuoren cucfulalle, jonga päälle heidän
 caupungins rakettu oli, syöstyrens hän-
 dä alas; Mutta hän ohige kawi hei-
 dän keskeldäns ja poismeni. Ja meni
 alas Capernaumijn. Cosca Judalaiset
 Templis tahdoit kiwittä hänen: niin ly-
 Joh. 8: 59. myi hän ja läyi ulos Templist. Täsä
 oli

Luc. 4: 30.

Joh. 8: 59.

oli totifesti Christuxen Ruumis; Mut-
 ta se catois heidän kättens wälistä, ens-
 sist Nazaretisä ja meni Capernaumijn.
 Hän lymyi ja meni ulos Templist, niin
 ettei he tainet nähä hänen Ruumis-
 stans, heittärens kiwiä hänen päällens,
 eikä myös syöstä händä wuorelda alas.
 Niin taita Jesuxen Ruumis ja Beri-
 Sacramendis olla läsnä-olewainen,
 waikka ei meidän jäsenem taida sitä kä-
 sittä. Mattheus anda meille erinomai-
 sen esimerkin: josta meidän pitä selwä-
 sti tundeman eroituxen Christuxen Ruu-
 min ja meidän ruumim wälillä, siinä
 cuin hän sano: Että cosca Opetuslapset
 kärselit ahdistusta aalloilda, niin tuli Matth. 14
 Jesus käyden heidän tygöns merellä, 24.
 ja sanoi: Minä olen, älkät peljästykö.
 Cosca Petari sen cuuli, puysi hän tulla
 wetten päälle Jesuxen tygö; mutta cos-
 sca hän näki angaran tuulen, ja rupeis v. 30.
 wajoman, huusi hän, sanoden: HERRA,
 auta minua. Tässä oli nyt eahden
 ihmisen ruumis weden päällä, mutta
 cuitengin sunrella eroituxella. Petariin
 ruumis tahdoi wajota, Jesus täydysi
 ojenda kätens, tarttua häneen, ja aut-
 ta händä hahteen. Silloin tulit ne,
 jotea habdesa olit ja cumarsit händä, ja
 sanoit: Totifest olet siinä Jumalan Pois-
 ca. Jos hän taisi käyda wetten pääl- v. 33.
 lä,

lä, sen suhten että hän oli Jumalan
Voica, niin taita hän myös, Sacra-
mendisä olla läsnä: olemainen Ruumilo-
lans ja Werelläns, sillä hän on vielä
nyt Jumalan Voica. Ylösnousemises-
sans andoi hän kiven maata paicallans,
ja sinetin olla rickomata; cuitengin nous-
si hän ylös Ruumillans. Sen jälken
tuli HERran Engeli ja wieritti kiven

Matth. 28: haudan owelda, ja istui sen päälle.
2. Ylösnousemisen jälken tuli hän Opetus-

Joh. 20: 19. Judalaisten pelwon tähden. Jos he
pelwon tähden olit suljetut; niin taita
jocainen ajatella, että he olit hywin wa-
rustetut. Ja cuitengin seisoi hän hei-
dän keskelläns, niin että he pelkäisit,
cosca he tiesit, ettei jocu ihminen, cuit
oli heidän eanhsans yhdencaldainen,
olis tainut tulla sisälle heidän tygöns.

Jongatähden he hämmästyit, ja luulit
Luc. 24: 37. Hengen näkewäns, eli jotain pahaa.

Mutta hän osotti heille kätens ja käl-
kensä; he rupeisit häneen; hän söi hei-
dän nähtens, niin että he wasta silloin
suurella ihmettelemisellä uscoit, että hän
oli ike läsnä. Jos hän silloin taisi kät-
kää hänen Ruuminis, joca oli totinen
Ruumis, waelda Ruumillans wettet
päällä, kändä Ruumillans suljettui
owein läpihe, cosca hänellä cuitengin
oli

oli liha ja luut: Nijn taita hän myös olla läsnä Sacramendisä Ruumillans ja Werelläns, waikka se on salattu, ja niincuin suljettu owi meidän ymmärryksellem. Jos totuus taidais pettä jonkun, niijn me täsä tulisimme petetty; muutoin ei ensingän. Jos tie taita jonkun epyttä: niijn me myös täsä erymme meidän uscollain, mutta ei muutoin.

Sitälähin owat nämät asatuxet meille niincuin louckaus. kivi ja pahennus. Että Christus on astunut taimaaseen, cuinga siis taita hänen Ruumin ja Werens olla Sacramendisä läsnäolewainen? Täsä pitä sinun, vacas ystärwä tietämän, että Jhesus sanoi Opetuslapsillens, cosca hän ylös nousemisens jälken oli heidän cansans: Minä olen teidän cansan jecapäiwä mailman loppuun asti. Siinä siwusa myös a- Matth. 28:
20.
 jatteleman, cubunga hän meni; nimitä Tel. R. 3: 21.
 täit taimaisijn, cuitengin ei niijn, että Ebr. 7: 26.
 niiden pidäis händä sulleman; mutta Eph. 4: 10.
 että hän olis ne sisälle ottanut; sillä Eph. 4: 10.
 hän on corkemmary taimaita tullut: Eph. 4: 10.
 hän ylös astui catekein taimasten päälle. Eph. 4: 10.
 Tämä selitetän Epistolasa Ebreerein ty Ebr. 1: 3.
 gö, näillä sanoilla: Että sitte cuin hän Ebr. 1: 3.
 oli ihe cauttans meidän syndimme puh Ebr. 1: 3.
 distuxen tehnyt, istu hän Majestetin oi Ebr. 1: 3.
 tiällä puolella corkeyrisä. Nyt on Ju Ebr. 1: 3.
 malan

malan oikia käsi, Raamatun todistusten
jälken, se voima kuin hänellä on tain-
waas ja maan päällä, hallita kaikkein
ylise, ja olla kaikisa cappaleisa läsnäs
olewainen. Niin sano David Psal-
misa: Heidän käsivartens ei auttanet
heitä, waan sinun oikia kätes, ja sinun

Psalm. 44: käsivartes, ja sinun casuos walkeus.
4

Ja wielä, jos minä astuisin ylös tairwa-
seen, niin sinä siellä olet: jos minä asuis-
sin meren äärisä, niin sinun kätes cui-
tengin siellä minua johdatais, ja sinun

Psalm. 139: oikia kätes pidäis minun. Tämän oi-
8, 9, 10.

kian käden tykönä on hän aina ollut,
ja tosin jo ijancalcisuudesta, niineuin
Zumalan oma Poica, ja hänen cum-
nians firekaus. Niin että mailma on
luotu hänen cauttans, ja ihmiset hänen
cauttans pelastetut. Hän oli kaikisa

näisä pilwi ja pakas, hän oli ruoca ja
callio, hän oli kilpi ja wahwistus, apu
ja autuus, ja niin Zumalan oikia käsi.
Sentähden ei hän tainnut tulla Zuma-
ludens puolesta corgoteturi, mutta mie-
hudens puolesta. HERRA sanoi mi-
nun HERRalleni: Istu minun oikialle

Psalm. 110: kädelleni; wallise sinun wihollistes seas.
1, 2.

Ja JESUS sanoi itse ylimmäiselle Pa-
pille: Tästedes pitä teidän näkemän Jho-
misen Poian istuwan Waiman oikialle

Matth. 26: la puolella. Stephanus sanoi: Minä
64. näen

näen taiwat aivoi, ja Ihmisen Po-
 jan sešowan Jumalan oikialla kädellä. *Act. 8. 7. 36.*
 Niin on se personallinen yhteys molem-
 bain luondoin wälillä niin woimallinen,
 ettei yhtäkän paikka löydy, josta ihmisen
 luondo ei olis, cusa ikänäns Jumalan
 luondo läsnä-olewainen on. Sentäh-
 den taita hän, sekä istua Jumalan oi-
 kialla kädellä, että myös olla Sacra-
 mendisä läsnä-olewainen. Eillä istua
 Jumalan oikialla kädellä, se on, olla
 Caicfiwaldias. Caicfiwaldiaisudelle ei
 ole mitään mahdotonta. Istua Juma-
 lan oikialla kädellä, on, että pitää caic-
 fi allans, hallita caicfein ylise, täyttää
 taivon ja maan, ja olla jocapaicas
 läsnä-olewainen. Hän sanoi sentähden
 Opetuslapsillens: Caicfi owat minulle
 annetut minun Isäldäni. Caicfi sano *Matth. 11:*
 Pawali, on Jumala pannut hänen jal- *27.*
 cains ala: caiken hallituyen ja wallan,
 ja wäkewyden, ja Herrauden, ja cai-
 fen sen, cuin nimittä taittan, ei ainoas-
 stans täsä maailmasa, mutta myös tules-
 waises. Hän on pandu Papixi caic- *Eph. 1: 21.*
 fein ylise. Se kelpais Isälle, että hä-
 nesä caicfinainen täydellisys asuis: se
 on, hänen miehudesans. Ja sen cauto-
 ta erwitta Isä hänen muista ihmisistä,
 joista myös taittan sanoa, että Jumala
 on heisä. Niin sano hän itse: Minä
 R tähdän

2. Cor. 6: 16. tahdon heisä asua; Cuitengin ei niin,
että he sen cautta taidaisit tulla Jumal
lixi, ja hänen caldaisirens, waan poiji
xi ja tyttärixi, niineuin autuat Jumal
lan lapsset. Mutta meidän H&E Krasta
J&E sudesta Christuksesta sanotan ei ai
noastans, että Jumala oli hänen: mut
ta että hän oli ike Jumala, ja tosin
ijancaickinen Jumala. Niin oli hän
Jumala jo capaloisa; sillä Engelit eu
kuit hänen Wapahtajari, joca on H&E
ta, Christus. Niin oli hän Jumala
seimes, cosca tietäsät Jdäiseldä maal
da, mahan langeisit ja rucoilit händä.
Niin oli hän Jumala kiusaustens alla,
cosca perkeleen täydvi jättä hänen, mutta
lc. 4: 11. Engelit tulit ja palwelit händä. Niin
oli hän Jumala Nicodemuxelle, cosca
hän sanoi: Ei astu kengän ylös taiwa
sen, waan joca taiwast alasastui, Jh
Joh. 3: 13. misen Poica joca on taiwaas. Hän
oli myös Jumala perkeleille, cosca ne
riiwaatut ihmiset hausit, sanoden: J&E
su, Jumalan Poica, mitä meidän on
Matth. 8: sinun cankas? Niin oli hän Jumala
29. karsimisesäns ja cuolemasans, josta hän
taisi sanoa: Minulla on walda hengeni
vanna, ja minulla on walda sitä taas
Joh. 10: 18. otta. Niin oli hän Jumala, cosca hän
asetti Sacramendin, ja sanoi: Syöläk,
tämä on minun Ruumin; juocat, tä
mä

mä on minun Weren. Sentähden ei ole hänelle mahdotoin, että tehdä ja anda, mitä hänen Sanans sisällens-pitäwät. Ei ole hän muutoin taimaseen astunut, waan nijneuin se, joca täyttä taiman ja maan; Hän istu Isän oikiala kädellä: ei muutoin, kuin se, jonga hallitus on merestä, haman mereen asti. Zach. 9: 10. Ja se joca ei sitä usco, mahta eohdastans astua julkisest edes ja sanoa: Jesus Christus ei ole sijnyt Pyhästä Hengestä, eikä syndynyt Neigestä Mariasta. Se joca kiellä yhden Uscon Pää-cappalen, hän kiellä myös kaikki muut. Että uscoa yhtä, ja kiellä toista, se on ettei uscoa, waan nijneuin cukua Jumalan walhettelijayi.

Että me siis mahdaisimme tulla oikiaan ymmärryseen, ja autuayi-teswäiseen uscoon: nijn tule meidän tässä Sacramendisä cahdesta cappalesta waarin otta. Se yri on Sanat: Tämä on minun Ruumin, tämä on minun Weren; Toinen on ike Toimitus: Ottacat, syökät ja juocat, minun muistoreni. Tässä on nyt suulle luonollinen syöminen ja juominen: mutta sielulle hengellinen syöminen ja juominen; ja nämät molemmat ei taida olla toinen toistans paiksi. Suun pitä syömän ja juoman: sitä ei taida

sielu tehdä; Sydämmen pitä uscoman, että se on Jesuxen Christuxen Ruumis ja Veri, jota syödän ja juodan: sitä ei taida suu tehdä. Tämä tapa ja muoto löyttän myös monesa muusa Jumalan toimitusesa. Eikos Mariaa. Hän siitti kohdusans ja synnytti Jesuxen mailmaan; mutta ennen kuin hän sen teki, siitti hän hänen sydämmesäns, sillä muotoa, että hän uscoi nämät Eurgelin sanat: Pyhä Hengi tule sinun päälles, 2c. Ei Jumalan edes ole yhtään asiaa mahdotoinda; ja sanoi: Eikos HERran piicea, tapahtucon minulle sinun sanas jälken. Tätä ei käsittänyt hänen luondons, mutta hänen sydämmens, joca uscoi sanat. Sentähden oli tämä sekä luonollinen että hengellinen toimitus. Tämän löydämme myös muusa Jumalan toimituxisa. Eikos waimoa, joca oli punaista tautia sairastanut, hän tartui Jesuxen waattens lieppeseen pädeläs, ja tämä oli yri luonollinen sattuminen: cuitengin ei tiesnyt käsi mikä se oli; mutta sydän ainoastans, joca uscosa luotti igens näiden sanain päälle: Jos minä ainoastans ruven hänen waatteseens, niin minä tulen terweyi. Näin tartui hän sekä ruumillifesti, että hengellifesti. Täsä me taidamme ymmärtä, että caikki mitä joci

Luc. 11: 35.

v. 37.

v. 38.

Matth. 9:

20.

v. 21.

jocu ihmisen teke Jumalan sanan jäls
 ken jäsenillän, sen teke hän myös sy
 dämmesän sisälliseä uscosa. Ruumis
 ei tiedä mitä hän siinä toimitta, mutta
 niincuin järjetöin luondocappale anda
 igens johdatetta, ja niincuin se joca ei
 ymmärrä Jumalan töitä. Sitä was
 stau on sydän se joca usco Jumalan
 sanat, ja tietä kyllä mitä ruumis teke.
 Sentähden pane Jumala meidän eteem
 aina nämät molemmat cappalet, nimit
 täin: Hänen Sanans ja Toimitu
 sens. Toimituren pitä ruumis teke
 män; mutta sydäminen pitä uscoman
 Sanat. Jos toimitus on ilman sanoi
 ta, niin on se niincuin pähkinä ilman
 ydyindä, niincuin puu ilman juurta,
 ja huone ilman perustusta. Jos Jus
 malan Voica olis tullut syndyneä il
 man sanata: jollei Jumala olis lu
 wannut, että waimon siemenen piti
 ricä-polkeman kärkeen pään; Jollei
 Engelit sitä olis ilmoittanet ja sanonet:
 Me ilmoitamme teille suuren ilon: teil
 le on tänäpäin syndynyt Wapahtaja; Luc. 2: 10, 11.
 niin tämä teco ei olis auttanut meitä,
 niincuin niitä, jotea ei siitä olis mitän
 tienet, ja sentähden ei sitä olis tainet
 uscoa. Jos JEsus olis cuollut ja ylös
 nostut, ilman Jumalan sanata; se on,
 jollei hän itse olis sanonut: Että hänen
 piti

piti palon Vanhemmula ja Vappei.
 Vaamiebildä, ja Kirjanoppeneilda kár-
 simán, ja tapettaman, ja colmandena

Matth. 16: 21. páiwána ylösnouseman. Jollei Esaias
 olis sanonut: Hän on haavoitettu meis-

Es. 53: 5. dán pahaintecoime tähden. Jollei Vas-
 wali olis sanonut: Että hän on meidän
 syndeimme tähden ulosannettu, ja meis-

Rom. 4: 25. dán wanhurscaudemme tähden ylöshe-
 1. Cor. 15: 4. vätetty, ja tosin Naamattuun jälken.

Nijn emme olis tainet sohputta meitäm.
 Jos meidän Herra Jesus Christus

olis asettanut Sacramendin ilman sa-
 noita; niin ettei hän leivästä olis sano-

nut: Tämä on minun Ruumin; ja
 wijnasta; Tämä on minun Vereni,

joca teidän tähten wuodatettan syndein
 anderi andamiseri; niin olis meidän

tähtynyt epäillä. Sentähden on hän
 nijn, selittänyt tämän asian; että Sa-

ma: Tämä on minun Ruumin, tämä
 on minun Veren, osotta toimituyen

ike sielusa: Syöät ja juocat, ne
 sanat on hän ruumille taas andanut.

Nijn on molemmilla yhtäläinen armo,
 waiccka cahdella tavalla. Syy ei tais-

da syödä hengellisesti, sydän ei taida
 syödä ruumillisesti. Sentähden pitä-

suun, niincuin sydännen puolesta syös-
 män ruumillisesti, ja sydän jälkens ruu-

min puolesta syömän hengellisesti. Ja
 nijn

nijn tulewat molemmat yhdestä ruasta autudexens ravituri. Se hengellinen syöminen ei estä sitä luonollista: eikä myös estä se luonollinen sitä hengellistä. Cosca sana ja työ ovat yhdistetyt; cosca sydän ja suu tekewät ihcecukin sen mitä heidän tule: njn tule silloin Sacramenti nautituri Christuxen asetuxen jälken. Älä siis, racas ystävä, anna jongun epäilewäisen ajatuxen Jesuxen Christuxen Ruumin ja Beren läsnä olemisesta Sacramendisä, wietellä sinua, sanain oikiasta ymmärryystä, coscas tiedät, että hän, joca sen njn on toimittanut ja sanonut, on Jesus Jumalan Poica. Hän on se, josta Isä on sanonut: Tänäpäin minä sinun synnytin. Hän on se, josta Isä on tunnustanut, ja usiat erät taiwasta sanonut: Tämä on minun racas Poican. Hän on cukuttu eläwän Jumalan Pojari. Corkeimman Jumalan Pojari. Elämän Ruhtinari. Cunnian Herrari: alcu ja loppu; se joca on, joca oli, ja tulewa on; ja se Caicwaldias. Sentähden ei taida cucan syystä epäillä, ettei hän, joca on Jumalan Poica ja Jumalasta syndynyt, ja aina yri Jumalan cansa, taidais tehdä, njncuin Caicwaldias Jumala, mitä hän tahto. Sitälähin, cosca hän myös

Ebr. 1: 5.

Matth. 3: 17.

Ibid. 17: 5.

It. 16: 16.

Tel. R. 3: 15.

Jlm. R. 1: 4.

on Jhmisen Voica, waimosta syndynyt,
Gal. 4: 4. Jumalalda lähetetty, jolla oli woima
filloin cosea hän löyttin meidän luos
nosam ja lihan hahmos, niineuin joca
muu ihminen, ja Jhmisen Voica, an

Matth. 9: 8. dexi anda synnit maan päällä, ulosaja
perkeleitä: woima, niineuin Jhmisen
Voicalla, wapahta sielujä, ja mikä ca

Luc. 19: 11. donnut oli; On myös saanut woiman,

Joh. 5: 23. niineuin Jhmisen Voica, duomuta;
Mizei hänellä siis olis woima, Sa
cramendisä, hänen sanans jälkeen, olla
Kuunnillans ja Werellans läsnä-ole
wainen? Sillä niin hywin kuin hän
taita tehdä mitä hän tahto, niin taita
hän myös niineuin Jhmisen Voica ole
la läsnä-olewainen, cusa hän tahto.

Cuitengin pitä meidän täsä waarin-ote
taman: Että se on toinen muoto Jus
malan yhteisen läsnä-olemisen cansa,
toinen jäl lens se, kuin sinulle tapah tu.
Jumala on caicein luondocappalden
wfonä. Mutta jos sinä niisä tahdot
eksiä hänen sinulles, niin et sinä löydä
händä, waic ka hän siellä on; cuitengin
ei sinulle (sillä erinomaisella tavalla)
läsnä-olewainen. Niin taita JEsus
olla caicesa leiwäsä ja wijnasa läsnä
euin on, waan ei sinulle niineuin hän
on Sacramendisä. Mutta cosea sana
tule siihen tygd, jolla hän lupa, ja ta

riike isens niincuin täsä Sacramendisä, sanoden teiwästä: Tämä on minun Ruumin; ja wijnasta: Tämä on minun Veren, ja on andanut sinulle kääskyn syöä ja juoda sitä; niin on hän silloin sinulle. — Että coscas nautiket näitä wälicappaleita; niin sinä syöt ja juot hänen Ruumin ja Verens, joca on ulosannettu ja uloswuodatettu syns dein andexi andamisexi.

Yhderes Cappale.

Eiköst siis yri mahda olla esteri toiselle / cosca heitä on monda / jotea tämän Sacramentin nautikewat?

S millänmuoto. Sillä JEsus sano: Tämä on minun Vereni, joca wuodatetan monen tähden syns dein andexi andamisexi. Ja niincuin Jumala tahto, että caickein pitä käändymän, niin tahto hän myös, että caikki pitä nautikeman tätä Sacramentia, niincuin yhtä awullista wälicappaletta, käändymiseen ja parannukseen. Niincuin Jumala caikkille lahjoitta uscon, jota paiksi ei eucan taida Jumalalle keltwata, eikä myös tulla osalliseri JEsusen Christuxen euolemasta ja ylösnousemisesta: niin tahto hän myös, että joca

K 5

cainen

cainen pitä nautikeman tätä Sacramentia, jonga kautta se sama usco taista tulla wahvisteturi.

Caicki Christuren työt ja hywät-teot ovat caikille hywäxi. Hänen syndymisefans oli suuri ilo, joca tulewa oli caikelle cansalle. Hänen cuolemastans ja kärsimisefans cuulu se niijn: Hän on sowindo meidän syndeim edestä; ei ainoastans meidän, waan caiken mailman edestä. Hänen Sanasans ja Wirasans cuulu se niijn: Tulcat tänene caicki minun tygöni; Minä wedän caicki minun tygöni. Niijn ovat myös Sacramendit caikille hywäxi asetetut. Castesa on awoijn lähde Dawedin huosnelle ja Jerusalemin asuwaisille, synsdiä ja saastaisuutta wastan. Ja Ehtollisen Sacramendistä sano HERRA JESUS: Että hänen Berens on ruodatettu monen edestä. Sentähden ei pidä kenengän ajatteleman, että se niijn tapahdu tässä Ehtollisessa, niincuin muissa aterioissa. Sillä se luonollinen ruoca wähenes joca kerta cuin sittä otetan: ja jota usiammat wierat ovat, sittä tyhjemmäxi astiat tulewat. Waan ei se ole niijn HERRAN Ehtollisessa. Alustuuden Wälicappaleita taittan aina nautita, ja cuitengin he ovat aina yhä täläiset. Jumalan Sana saarnataan suurel

suurelle cansan paljoudelle; ihcekukin
 otta sitä vastaan, ja kätke sen; yri
 lohduituxeyi, toinen opetuxeyi, colmas
 nuhteyi ja waroituxeyi, ja niijn edes-
 päin. Cosca nyt ihcekukin on saanut
 omans: niijn ei ole sana cuitengan sitä
 wähembi, kuin ennengan. Sentäh-
 den on täsä sekä siunaus, että täydeli-
 sisys. Ja tosin ei ilman syytä. Sillä
 cosca Petari saarnais Helundaipäiwä-
 nä Ewangeliumita, Jesusesta Chris-
 stusesta, jonga Judalaiset olit ristini-
 naulinnet, waan Jumala jällens ylös-
 herättänyt; ja tämä saarna kätwi läpi
 heidän sydämmens; andoi hän heille
 tämän neuwon, että heidän piti teke-
 män parannuxen, ja andaman jocaie-
 nen ikens casta Jesuren Christuxen
 Nimeen. Ja sinä päiwänä lisändyi
 lähes colme-tuhatta sielua. Täsä
 oli siis siunaus ja täydellisyys! Eikä
 sitä siis Jumalan autuari-tekewäin
 armo, joca kaikille ihmisille on ilmoi-
 tettu, nyt edespäin mahdais sitä teh-
 dä? Eikä puuttu sildä toiselda ar-
 moa sentähden, että jocu toinen saa
 armon; sillä Jumala on ricas armo-
 sta caiccia cohtan! Eikös se ijancie-
 kinen elämä ole lupattu kaikille usco-
 waisille ihmisille? Cuitengin ei tule
 yrikän uscowainen olemaan paiki sitä
 ijan

Tel. R. 2: 47.

u. 41.

Tit. 2: 11.

Joh. 3: 16.

ijancaicfista elämästä, sentähden että toinen sen myös saa, jos hän muutoin usco meidän HERRAN JESUYEN päälle.

Jumala anda caicille elämän, hengen ja caicci; ja ei hänellä cuitengan ole wähembi. Ja yri ihminen ei cadota henge eli jotacan hengellistä hywää sentähden, että se toiselle annetan. JES.

1. Pet. 3: 17: 25.

2. Cor. 5: 15.

Joh. 3: 16.

2. Pet. 1: 1.

sus on cuollut caickein edestä; että jos cainen kuin usco hänen päällens, ei pidä huckuman, waan ijancaicfisen elämän saaman.

Nyt owat monda meidän edelläm ollet, jotka owat usconet hänen cuolemans ja karsimisens ihellens autuudexi: Cuitengin emme tule sitä wähemmin autuaxi kuin ne, cosca me heidän eanfans olemme saanet yhden caldaisen callijn uscon, wanhurscaudes, jonga meidän Jumalam, ja meidän

Wapahtajam JESUS CHRISTUS anda. Tätä tule meidän myös ajatella Sacramendista; jota monet ihmiset nautikewat, ja tosin yhdellä ajalla; cuitengin ei taida jocu otta toiselda mitän pois; sillä JESUS on aina se sama, ja huwisä: toisäns yhtäläinen meille caicille. Sacramendin nautikeminen toimitettan tosin syömisen ja juomisen cauta; Cuitengin ei pidä meidän ajattelesman, että se on jocu pallas luonollinen syöminen ja juominen, uijncuin meidän

Herra Jesus tämän kautta tulis
cappaleixi jaeturi. Ei! Hän on co-
conans sinnyt, cosea hän sikeis; niin
tuli hän sen jälken coconans syndynevi,
cosea hän syndyi. Ei ole luuta ricottu
hänesä hänen cuolemasans. Niin on
hän myös coronans nautittama Sa-
cramendisä. Niin että se ihminen joca
useo, saa niin hywin meidän Herra-
ram tygöns, cuin se toinengin. Sac-
ramenti on myös asetettu, ei cullalla
eli hopialla: sillä niin taidaisit ne riekat
ypinans sen osta ikellens; mutta leivälä-
lä ja wijnalla, niin cuin wällicappaleil-
la, jotea caikkille owat saapuilla, niin
hywin köyhille cuin rikkailleingin.

Kommanes Cappale.

Eiköstå sijs ole yhtän eroitusta hy-
wain ja pahain wälillä / cosea
caicki taitawat tätä Sacra-
menttä nautita?

Tinä tunnustan sen todevi, ettei
ihmisten duomion edesä, ole täsä
suurta eroitusta; mutta Jumalan edesä,
joca tutkistele sydämmet ja munaseuit,
ja ymmärtä meidän ajaturem taamba, Psalm. 139:
hän joca näke caickein tiet; Hänen sils
misans on se peräti toisin. Ei hän tah-
do, että pyhä pitä coirille annettan:an,
eikä

- Matth. 7: 6.** eikä päärlisiä heitetämän sicain eteen. Sentähden waativat nämät sanat, jotca näin cuuluvat: Tämä on minun Ruumin, joca teidän edestän ulosannetan: minun Weren, joca teidän edestän uloswuodatetan, yhden wahvan uscon ceikilda niildä, jotca tämän Sacramendin nautikemisen cautta ppytävät autuayi tulla. Sentähden on hän myös asettanut tämän Sacramendin näkywäisten wälicappalsden cautta, ja mutulla ulconaisella muodolla; että me sen cautta mahdaisimme mailman edesä ilmoitta meidän uscom, ja sen cautta eroitta meidän uscom perkelehen uscosta; Siinä uscot, että yri Jumala on: sen siinä oikein teet; Perkeleet
- Jac. 2: 19.** myös sen uscowat, ja wawisewat. Jos siinä nyt sanoisit: Minä uscon, että JEsus Christus Jumalan Poica on cuolulut caickein ihmisten edestä; niin taidais perkele wastata sinulle, ja sanoa: Minä uscon sen myös. Jos wield sanoisit: Minä uscon, että JEsuksen tosinen Ruumis ja Weri owat läsnä Sacramendisä: niin taita perkele wastata, ja sanoa: Minä uscon sen myös. Mutta coscas tartut näihin sanoihin: Teidän edestän, ja sanot: Minä uscon, että JEsus Jumalan Poica on andanut hänen Ruuminis cuolemaan minun

nun edestäni, ja muodattanut hänen
 Werens minun syndeini andexi and
 damisexi; niin täyty' perkeleen waiketa
 ja häweta, eikä taida enä sanoa: Mi-
 nä uscon sen myös. Sanat ihesäns
 ovat niin yhdistetyt, että yri rippu si-
 nä toijesa, niineuin wältämättömäsä si-
 teesä. Tämä sana: Teidän edestän,
 waati sen, että caicxi, jotea nautikewat
 Sacramentia, pitä wahwasti uscoman
 sitä toista sanaa: Minun Ruumijn,
 minun Weren; jonga päälle se col-
 mas sana seura, että se on: Ulosan-
 nettu ja uloswuodatettu syndein
 andexi andamisexi. Jos me siis jä-
 tämme Sacramentin nautikemisen ai-
 noastans ulkonaiseen työhön, ja sinne
 mennesämme, tydyimme ainwaastans näi-
 hin sanoijn: Tämä on minun Ruumi-
 nin, tämä on minun Weren, joca tei-
 dän edestän ulosannetan ja uloswuos-
 datetan, ja laimin lyömme sen oikian
 nautikemisen, joca uscon walmistuyesa
 tapahtu; niin käy se tässä, niineuin mui-
 nen Philisterein cansa, joilda Israel
 lyötiin. Ja cosca cansa tuli leiriin, sa-
 noit Israelin wanhemmat: Mingätäh-
 den HERRa andoi meidän tänäpäin
 lyötä Philistereilda? ja cosca he arwai-
 sit syyn olewan, ettei HERRan Eijton
 Arcki ollut heidän cansans, niin he
 päätit

1. Sam. 4:

2.

v. 3.

- v. 4. päätit otta sitä Silosta heidän tygöns; ja koska se tuli leiriin, huusi caikki Israel
- v. 5. suurella ilo- huudolla, niincuin he jo olisit woittanet wihollisens, josta Whilisterit pelkäisit, ja sanoit: Voi meitä, cuca pelasta meitä näitten suurten Jumalden kädestä? Kosca he nyt wielä toisen kerran tulit sotaan; lyötiin he jälleens, ja wielä corremmin kuin ennen, waikka Arcki oli heidän tykönäns. Endisesä sodasa langeis neljä tuhatta, mutta toisesa colmekymmendä tuhatta. Mikä mahdoi tähän syyn olla? Eikö Arcki ollut siellä, jonga tykönä Jumala oli niijn totisest läsnä- olemainen kuin Jesus Sacramendis? Eiköst cansa ollut ilman pelwota, niijn että he urholisest astuit wihollisians wastan? Mispäi siis Jumala auttanut? Ei se taisnut tapahtua: sillä cansa otti ainostans waarin sistä näkywäisestä, kuin oli Arkin läsnä- oleminen, ja luotit siis hen; mutta sitä uscov, jolla heidän olis pitännyt luottaman Jumalan lupauveen ja Caikkwaldiaisuteen, ei löytnyt heisä; sentähden ei hän myös ollut heille awullinen, mutta jälkimäinen meno tuli heille pahemmari, kuin edellinen. Sillä tavalla nautitan Sacramenti monelta. Jotca ei aiattete muuto, kuin sitä ulkonaista, heidän omaa tecwans.

He luulewat näin: Cosca minä menen
 Sacramendille niincuin muut tekewät,
 niin on minulla siinä kyllä; ei he coets
 tele iksiäns, jos he owat uscosa; ei ajats
 tele sitä ensimmäistä sanaa, cuin on:
 Minun Ruumin, ja minun Weren;
 ei usco sitä toista sanaa: Joca uloss
 annetan ja uloswuodatetan teidän
 edestän; sentähden ei he myöskän löys
 dä sen colmannen sanan hyödytystä,
 cuin on: Syndein andexi andamus.
 Mä siis seisahda siihen, että niincuin
 muut, ulconaisella tavalla nautiket
 Sacramendin; waan tutki sanat: Mi
 nun Ruumin, minun Weren; se on:
 Usco wahwasti, että JESUS on andas
 nut ikens ulos meidän edestäm, on
 ike ruficittu, on ike haarvoitettu, että
 meille olis rauha ja parannus, hänen
 haawains kautta. Coscas nyt synneil
 däs tulet waiwatuyri, ja tahdot niistä
 wapahdetuyri tulla, niin mene HER
 ran Pöydälle, ja sano: Minä olen syn
 diä tehnyt, mutta JESUS ei ole tehnyt
 syndiä; en minä taida canda minun
 syndeini cuormaa, mutta JESUS Ju
 malan Carika on candanut caiken mail
 man synnit; ei ole minulla sitä, cuin
 kelpais sowinnori minun syndeini edes
 tä, mutta JESUS on sowindo minun
 ja caiken mailman syndein edestä; tä

I. Joh. 2:2.

tä minä uscon, ja sen päälle tahdon minä nautita Sacramendin. Coscas sen teet, sencaldaisella uscolla ja siinä ai-
 coimisessa, nijs menet sinne, nijsuin
 julkiseen sotaan. Sillä nyt cohtawat
 toinen toistans meidän heickoudem ja
 Jesuren Christuren woima, meidän
 syndim ja Jesuren täydellinen mayo.
 Että cosca me teemme, mitä hän on kä-
 skenyt: Synkät, tämä on minun Ruu-
 min, juocat, tämä on minun Beren,
 2c. Nijn woitta hänen wanhurscaus-
 dens caicki meidän syndim, ja hänen
 sowingons poisotta caiken Jumalan
 wihan, nijs että rauha siitä seura.
 Ja tosin ei ainoastans rauha, mutta
 wielä jos jocu on saanut turmelluxen
 synneistans, nijs on täsä parannus
 nijsle, jotea sitä pyytävät ja uscowat.
 Jos nyt jocu läkäri yhdes caupungis
 tahdois julkisesti ilmoitta että hän tai-
 ta autta, että hän tahto autta yhdestä
 eli toifesta taudista, ja wielä ilman ma-
 yota; ja sinä, samasa caupungisa, olis
 sit sairas ja heicko, mutta et tahdois
 wastanotta hänen apuans, ja nijs tulis
 sit sen cautta huckaan, nijs olis se cais-
 keti sinun oma syys. Nyt anda mei-
 dän HERRA Jesus täsä Sacramendis-
 sä, caikelle mailmalle tiettäwät tehdä,
 sielun parannuxen, uscon wahwistus-
 ten,

ren, wanhurscauden sinetin, syndein
 anderi andamisen ja ijancaickisen eläs
 män, näiden sanain kautta: **Syöfät,**
 tämä on minun Ruumin, juocat, tä
 mä on minun Verett. Jos nyt olet
 heikko, niin tule edes, ja sano: Minun
 HERRANI **JESU** Christe, minä olen
 langennut, ja tahdon mielelläni tulla
 johdatetuyi virkalle tielle: minä olen ras
 dollinen, ja pyydän wahwistusta. Si
 nä olet asettanut tämän Sacramentit
 parannuyxi wastoin caickia senealdai
 sia puutoria. Tästä owat sinun sanas:
 tästä on myös minun wihelijäisydeni.
 Sinä sanot: Tulcat tänne minun ty
 göni, caicki te jotca työtä teette ja olet
 ta rascanutetut: minä tahdon teitä wir
 wotta; Tästä owat sinun sanas: tästä **Matth. 11:**
 owat minun syndini. Ja ettäs vielä **28.**
 sanot: Tämä on minun Ruumin, tä
 mä on minun Verett, joca teidän edes
 stän on ulosannettu ja uloswodatettu
 syndein anderi andamiseri, niin minä
 uscon sen, ja tämän päälle tahdon mi
 nä nautita Sacramentit. Mene sit
 ten edes sydämmen ilolla, ja älä pelkä.
 Älä myös epäile. Sillä jotas nautis
 ket, ei se ole jocu myrcky, mutta sielun
 parannus. Astu edes, ja lohdata si
 nuas sen kanssa, ettei **JESUS** ole jocu
 tuima wihollinen, waan yxi laupias ja

Armollinen HERA; Hän on tullut
 auttamaan heikkoja, niin myös sinua;
 euhumaan waiwaisia syndisiä parans
 Matth. 9: nukseen, ja sinua myös. Nautiße siis
 13. mieluisesti Sacramentia; usco JEsu
 xen Christuxen sanat: Nijn pitä sinun
 1. Tim. 1: 15. tuleman wapahdetuxi ja sielus autua
 xi; cosca ne muut, jotca ilman uscota
 ovat Sacramentia nautinnet, | sita
 wastan uscottomyden tähden tulewat
 cadotetuxi.

Witostakymmenes Lappale.

Mitä se merkiße / että tämä Sa
 cramenti euhutan Uuden Tes
 tamentia Werexi?

SE on ollut ihmisten seasa tavallis
 nen, että tehdä liittoja keskenäns,
 sillä muotoo, että se joca teki liiton,
 hän lupais, mutta se joca liiton wastan
 otti, hän uscoi. Sencaidaiset liitot
 ovat he ulconaisilla merkeillä wahwis
 stanet. Niincuin Laban ja Jacob teit
 heidän liittons rickomattomaxi sen kirwis
 1. Mos. 8. rouckoin cautta, jonga he rakensit.
 31: 48. Tämä on ollut myös Jumalan oma
 tapa. Cosca hän on tehnyt liiton iho
 misten cansa, niin on hän sen erino
 maisella tunnus-merkillä wahwistanut.
 Että

Että Abraham sitä paremmin olis uscon-
 nut, jalkentulewaisiens wapahtamisen
 Egyptistä, wahwisti Jumala tämän
 sijton uhrin kautta. Että Abraham
 olis sen usconut, että Jumala tahdoi
 olla hänen, ja hänen siemenens Juma-
 la; niin teki hän sen ymbärins leikkaus-
 ren kautta. Ihens ja cansan wälillä,
 että he olis usconet hänen läsnä-olemis-
 sens, teki hän sijton Arkin kautta, joca
 sentähden cūkuttin sijton Arki. Että
 he olisit usconet syndein anderi saamis-
 sen, niin asetettin Armo-istuin ja Wes-
 ren priscotus. Että he olisit usconet
 Jumalan neuwon ja hallituxen, niin
 oli sijnä Walkendet ja Tähdellisydet,
 (Urim & Thumim) jotea sentähden
 cūkuttin: Totuden ilmoitus ja Eysymys-
 sten oikia selitys. Jotea caicci muitten
 cansa, olit käsketyt täälle cansalle: Et-
 tä heidän piti ihens sen kautta, niin-
 cuin yhdesä Jumalan palveluxesa,
 harjotteleman, ja pitämän ihens wel-
 mollisesa cuuliaisudesä ja oikiasa uscollis-
 sudesä. Mutta niincuin nämät caicci
 ei olleet muut cuin tairwallesten curbat;
 mutta ei woinet omantunnon perän
 tähdellisexi tehdä sitä, joca tätä Juma-
 lan palvelusta teki; sillä ne olit osen-
 nuren aicaan asti päällepannut. Eikä
 myös tainut Eain palvelus sitä toimit-
 ta;

1. Mos. 2.
 15: 9.
 Ibid. 17: 10.
 Jos. 5: 3.
 2. Mos. 2.
 25. & 29.
 Ibid. 28: 30.
 Ebr. 9: 23.
 v. 9.
 v. 10.

ta; sillä Lailla oli caickein ulkonaisten
Toimitusten alla (Ceremoniain) ai-

Ebr. 10: 1. noastans tulewaisten tawarain warjo.

Sentähden ovat ne pyhät Isät, jotca
Lain alla elit, nähnet nämät taamba,

Ibid. II: 13. ja cuitengin niihin turwannet. Mutta

Jesusen kautta, piti tapahtuman pa-
remman toiwon johdatus, jonga kaut-

It. 7: 19. ta me Jumalata lähennemme. Sen-

tähden cuku Jumalan Hengi sen en-
simmäisen liston, wanhaxi listoxi; (ja

että sen piti, niincuin wanhendunut
loppuns saaman,) niin lupa hän juben-

siaan uuden liston, sanoden: Eako, se
aica tule, sano HENra, että minä teen

uuden liston Israelin huonen cansa,
ja Judan huonen cansa. Ei senca-

daista, cuin endinen listto oli, jonga
minä heidän Isäins cansa tein; cosca

minä heidän käteens rupeisin, heitä
Egyptin maalda johdattaxeni; mutta

tämän pitä sen liston oleman: Minä
tahdon heidän pahat tecons anda ande-

xi, ja en ikänäns enä muista heidän
syndejäns. Eäkä tule listto täydellisexi.

Jer. 31: 31, 32, 33, 34. Sillä cusa syndein andexi andamus on,
siinä ei tarwita enä uhria eli muuta.

Jesus Jumalan Poica, on tullut pa-
jo paremman Testamendin toimittaja-

Ebr. 7: 22. xi, ja taita hänen oman ruumiins uh-
rilla autuaxi tehdä, niistä, jotca uscon

kautta

cautta pyhitetän; sillä hän on Herran oman rovens kautta mennyt Pyhään, ja ijancaikkisen lunastuksen löytänyt, **Ebr. 9: 12.** josta kautta hän on synnit poisottanut, ja tosin tällä yhdellä Herralla täydellisesti; mutta toisella hawalla on hän ilman synnitä ilmestynvä, niille jotca händä odottamat autudevi. **Diin v. 28.1** on nyt tämän Christuksen uhrin ja cuoleman kautta, liitosta tullut yxi Testamenti. Jongatahden hän on paremman Testamentin wälimies, joka parembain lupauksen päälleseiso. **Sillä Ibid. 8: 6.** jos härkain- ja cauristen-weri, ja ehcoisen tuhca priscotettu, on pyhittänyt ne saastaiset lihalliseen puhtauteen; **It. 9: 13.** Cuinga paljo enämmin Christuksen Weri, joka ikens ilman caiketa wiata, ijancaikkisen Hengen kautta, Jumalalle uhranut on, on puhdistawa meidän oman tundom cuolewaisista töistä, eläwätä Jumalata palwelemaan? **v. 14.**

Testamenti cuşutan erinomattain se asia, cosca jocu ihminen ilmoitta wişmeisen asetuksen ja muuttumattoman tahtons; josta suhten hän teke sencaldaiset toimitukset tawarastans, cuin piitää vleman jälken-jääneille ojennus-uoşrari, cuinga heidän ikens niiden canşa kättämän piitää ja miwi tarperi, hänen cuolemans jälken. Nyt ei taida jocu

Testamenti olla wahwa ennen kuin se
 Ebr. 9: 16, cuole, joca sen tefi; Ja cosca hän cuole
 17. lut on, niſt ei mahda cuoan ſitã riekoo,
 Gal. 3: 15. eikã ſiihen mitan liſãtã. Täſtã tai
 damma me haraita ja ymmãrtã: Ettã
 niin uſein kuin HERRa Prophetain
 cautta, elickã Patriarchoille on puhunt
 Eijtoſta eli Teſtamenditã; Niin on hän
 ſen cautta andanut heidãn tietã, ettã
 Jumala tahdoi tulla Ihmiſeri, cuolla
 ja elõsnõſta; Jumala tahdoi olla
 Chriſtusẽſa, ja ſovittã mailman iſe
 2. Cor. 5: 19. canſans. Ja niin on tamã ainoã
 ſana, Eijtto eli Teſtamenti, jo lupau
 ren ajalla, ſiſãllãns-pitãnyẽt meidãn
 HERRan JESuyen, caickein hänen hy
 wãn-teoins canſa. Sitãlãhin, co
 ſca hän eukũ ſen Uudeyi Teſtamendixi,
 niin lopetta hän jilloin ſen Wanhan.
 Sillã ſenealdainen kuin ſen wahwoiſtus
 oli, ſenealdaiſen piti myõs hänen puſu
 wãisydens oleman. Nyt tuli Canaan
 maa, caickein muitten etuinſa canſa,
 Wanhaſa Teſtamenditã luvatuvi can
 ſalle; ja ſama lupaus tuli wahwoiſte
 tui Pããſiãis-Lambaan cuoleman ja
 weren cautta. Sentãhden, niñneuit
 tamã lammas oli yri catowainen luon
 docappale: niin oli myõs Teſtamen
 ti; ja maa, joca heille tamãn Pãã
 ſiãis-Lamban weren cautta luvattin,
 ei

ei tainnut tulla heidän alinomaisesti omaisuudekseen.

Mutta nyt, koska meidän Herra
 Jesus mene hänen cuolemaans, niin
 ei hän lupa meille jotacuta eatowaista
 maata eli waldacundaa; mutta sano
 Opetustapsillens: Minä säädän teille,
 niincuin minun Isäni sääsi minulle
 waldacunnan; Että teidän pitä syö
 män ja juoman minun pöydälläni, mi-
 nun waldacunnasani. Tässä löytän Luc. 22: 29,
 ne erinomaiset Testamendin sanat, 30.
 cuin Terti sisälläns pitää. Ei hän lupa tä-
 sä riescaa ja hunajata, ei nisuja ja oh-
 ria, ei wiina-puita eli siicuna-puita, 5. Mos. 2.
 eikä puuttumatoinda leipää; sillä sen- 8: 8.
 caldainen oli lupaus Canaan maasta:
 Mutta hän säätä meille yhden waldacun-
 dans, joca oli hänen oma waldacun-
 dans, jonga hän sen cuoleman ja piis-
 kan eautta, cuin hän meidän lihassan
 kärkei, tahdoi tehdä meidän waldacun-
 narein. Hän on siis tämän Testa-
 mendin alla, ylönnandanut meille hänen
 hengens, jonga eautta cuolema on niels-
 ty voitosa; Hän on andanut meille 1. Cor. 15
 wanhurseaudens, jolla hän poses-puhki 54.
 caicki synnit: Hänen autrudens, jon-
 ga eautta hän woitti sen ijancuicfisen
 eadotusen. Ja niincuin hän oli Ijan-
 caickinen ja Jumalallinen Persona, joca
 L 5 tämän

tämän Testamendin asetti, ja cuolesmallans sen wahwisti; niin on se myöskin ijancaicfifest pshywäinen hywä: cato matoin, saastuttamatoin ja turmeleमतoin perinds, joca taimahas meitä war-
 1. Pet. 1: 4 ten tähdelle pandu on. Cosca Was-
 pahtaja sano: Tämä on sen Uuden Testamendin caletti minun weresäni, joca teidän ja monen tähden ulostuodates-
 tan, syndein anderi andamiseyi; Niin on siinä niin paljon sanottu: Eako! O ihminen, minä lupan sinulle, minä wacutan sinua näillä sanoilla, täydellisestä syndein anderi saamisesta, autuallisesta ja ijancaicfifestä elämästä minun Isäni ja hänen walittuins tykönä; ja että siinä mahdaisit siittä wahwa olla, niin minä tahdon cuolla sen päälle, anda minun hengeni ja wereni sen edestä; ja nyt, tässä Sacramendisä, teen minä sinun siittä osalliseyi, yhdeyi todistuseyi ja sinetiyi sen päälle; niin ettei se piddä sinulle enä mayaman, kuin että uscot minun sanani, ja niiden päälle nau-
 tiket Sacramendin.

Tässä owat sinulle, racas ystävä, meidän HERRAN Jesuren Christuren selkiät, wimeiset ja totiset sanat; joita ei sinun muulla tavalla tule uscoa eli selittä, kuin sillä, jolla hän ne itse puhunut on. Sillä se on Testamendin sana;

sana; sentähden pitä ne olemian sinule eläwät sanat, ijancaikiset ja caiekiwaldiat sanat, jotea taitawat tehdä sinun eläwäri, jotea taitawat tehdä sinun wapayi caikista sinun synneistä, jotea myötäns tuowat caieki mitä niissä puhutan, nimittäin meidän JESUan JESUYEN Christuxen, hänen totisella Ruumillans ja Werelläns, caiken sen cansa, cuin hän on, ja mitä hän pijsnallans ja cuolemallans ansainnut on. Ja paiki näitä sanoja ei hän tule Sacramendisä sinun tygös. Mutta näiden sanain kautta woi hän tehdä caieki mitä hän sano. Jotea sanat mahdestan oikeudella eusutta, yri summa coeo Ewangeliumista.

Se Wanha Testamenti ei tainut uhrins ja werens kautta waietta synsdein anderi saamista; waan näytti sen, että he olit syndiset, ja osotti niin, että he tarwitit sowindota. Uusi Testamenti, se on JESUYEN Christuxen tusleminen, karsiminen ja cuolema, tuomyötäns nämät caxi cappaletta, nimittäin: Ensijst wapahtamisen. Jotea oli curwattu cansan uloskänmisellä Egyptisstä. Silloin tuli hän heille Wapahtajari, ja tosin niin, ettei heillä ollut tusseaa heidän tuseasans; se on: He olit tyllä waiwatut, mutta ei cuitengan heikko

heikomieliset; Engeli joca heidän edes
 fäns oli, se on Kristus, autti heitä,
 rackaudens ja armons tähden; hän
 lunasti heitä: hän wei heitä sywyden
 cautta, niincuin herwoiset corwesa, ilo
 man combastusta. Sitten curwatar
 tämä lunastus Iſraelin lasten käymisellä
 lä Jordanin läpiſe, Canaan maalle.
 Niin että cosca HERRan caiken maille
 man hallikian Eijton-Arckii, käwi heis
 dän edelläns, niin tapahdui, että cosca
 Pappain pöytäjalcal tuli Jordanin we
 teen, niin se wesi, joca Jordanis ylima
 mäiseldä puolelda juoyi, eroitti igens,
 niin että se seiso i yhdes läjäs; mutta se
 wesi, joca alas juoyi, wäheni ja juoyi
 pois. Ja Pappit jotea cannoit HERR
 ran Eijton-Arckia, seisoi eiuwan pääl
 lä, asetetut Jordanin keskellä, siihen
 asti että caicki causa tuli Jordanin yliſe.
 Jordani osotta meitä Easten Sacra
 mendin tygö, josa me ensin tulemma
 otetuyi Jumalan waldacundaan, ja
 Jumalan lafsiyi, useon cautta JESU
 ren Christuren päälle. Me olemma
 castetut Iſän Nimeen, niincuin ne, joil
 la pitä olemän osallisuus Iſän armosa:
 Pojan Nimesä, niincuin ne, jotea caiz
 lista hänen hywistä-toistäns pitä osalli
 ſeyi tuleman: sen Pyhän Hengen Ni
 meen, niincuin ne, jodenga pitä saas
 man

v. 9.

v. 13.

Jof. 3: 13.

Gal. 3: 26.

man osallisuuden hänen äänestäs ja
 hallituksestas. Ja niin pitä meidän,
 niincuin pyhitetyt, niincuin ne, jotka
 ovat wapahdetut ja omille jalvoillens
 orjudesta lastetut, täsä tilasa palweles
 man HERRaa meidän Jumalatom,
 siinä pyhidesä ja wanhurscaudesa kuin
 hänelle otollinen on. Punainen meri,
 osotta meitä jällens Altarin ja Jesuyen
 Christuyen Nuumin ja Weren Sacra
 mendin tygö. Sillä hänen cuolemans
 kautta olemma me pelastetut pimeyden
 wallasta, caikista synneistä, ja siitä Col. 1: 13.
 hiancaikisesta cuolemasta. Ja se niin
 totifesti, kuin ne toiset tulit Egyptistä
 pelastetuyi, ja Canaan johdatetuyi.
 Samalla tarwalla kuin yxi puu, joka
 seisoo sopimattomalla paicalla, jossa ei se
 taida castwa ja hedelmätä canda, jollei
 sitä muuteta; niin olemma me samalla
 tarwalla tulset Jumalan Posan walda
 cundaan. Täsä annetan meille Je
 suyen Christuyen sanain ja Sacramen
 tein kautta, elatus ja wirwotus meidän
 sieluillem; niin totifest, kuin ne toiset
 corwesa, sait Mannaa tairwasta ja
 wettä calliosta.

Sitälähin tuotta Jesuyen Christu
 yen cuolema ja ansio myötäs, syndein
 anderi andamisen. Tämä anderi an
 damus asetettan meidän eteem näisä sa
 noisa:

noisa: Seidän edestän ulosannettu ja ulostuodatettu. Cosca jotän ulosannetan jongun edestä, niin saa hän sen cautta oikeuden siihen, euin ei muutoin hänellä ollut. Cosca jocu otta vastaan sitä, euin toisen edestä ulosannetan, niin täyty andajan silloin jättä oikeudens, jolle hän jotän anda, ja armahata sitä, joca muutoin ei olis sitä ansainnut. Täsä ymmärryresä edespäne Naamattu tämän andamisen Saulin historiaa; Että joca löis Goliathin, hänelle tahdoi Cuningas anda Tyttärens, ja tehdä hänen Isäns huonen

1. Sam. 17: wapari Israelis. Samallamuotoa,
25. cosca Dawid kysy Gibeonitereildä, mitä hänen piti heille tekemän, että se nälskä, jolla sekä hän, että coco maacunda waiwattin, olis seisahtanut, ja he olisit jälleens, cosca se heidän tähtens tapahdui, siunannet HERRan pericunnan, niin he sanoit: Annettacon meille seisemän miestä, nimittäin Saulin huonestä, joca heidän oli hucuttanut, hirttä
2. Sam. 21: rem heitä HERRan edes Saulin Gibeas. Ja cosca Dawid sen teki, niin
8, 9.
v. 14. Jumala sitte sowitettin maacunnalle. Cuningas Menahem andoi Pbulille Assyriast tuhannen leiwiskästä hopiata,
2. Eun. R. että hän olis pitänyt hänen cankans.
15: 19. Histias andoi Senacheribille caiken sen hopian

hopian cuin HERRan huones löyttin,
 ja Euningan-huonen tawarois, että 2. Eun. R.
 hän olis mennyt pois hänen tyköns. 18: 15.
 Niin on andaminen usein ollut ihmisille
 arwui, saamaan mitä hän on anonut,
 ja pelastamaan siitä, jota hän on pel-
 jännyt. Nyt on meidän HERRa JE-
 sus andanut meille hänen Ruumin, ja
 ulosandanut Werens meidän edestäm
 syndein anderi andamisexi. Niin et-
 temme siis tarwike sanoa, niincuin cans-
 sa: Millä minun pitä HERRa lepyttäs-
 män? Cumarruxella sen corkian Ju-
 malan edes? Pitäkö minun lepyttäs-
 män händä polts-uhrilla? ja wuosi-
 cunnaisilla wasioilla? Luuletkos että
 HERRa mielisty moneen tuhandeet
 uinaseen? taicka öljyyn, waicka sitä
 epälucaiset wirrat täyhdäs olisit? Pi-
 täkö minun andaman minun esicoisen
 Poicani minun ylisekäymiseni edestä? Mich. 6: 6,
 Ei suingan. Mutta cosca me wahwas 7.
 sa uscosa, cannamme HERRalle sen,
 jonga hän itse meille andanut on, ni-
 mittäin, hänen oman rackan Poicans;
 Cosca me lepyttämme hänen sen cautta,
 cuin Poica on meille andanut, nimit-
 täin, hänen Ruumin ja Werens; ja
 sen päälle wastanotamme ja nautigem-
 me Sacramendin; ja niin totisesti cuin
 hän on Werelläs ansainut meille syn-
 dein

dein andeyi andamisen, ja että tämä on
 Testamendin Beri; Nijn totifesti pitä
 myös meidän, jotea tämän uscommen
 ja vastaanotamme, saaman syndein and
 deyi andamisen.

Sahdestoistakymmenes Cappale.

Mitä pitä meidän vielä edespäin
 tekemän / että me taidaisimme
 tulla osalliseri / tämän Uuden
 Testamendin armolahjoista?

SYri cappaletta käsketään tässä meille.
 Sen yhden käske meidän HERRA
 ja JESUS ike, ja sano: Tätä tehtät,
 minun muistoreni. Osoittain meille sen
 canha, mingä cunnian hän waati ikels
 lens, tästä toimituresta. Hän jaca tä
 män asian nijn sorweljasti, että meille
 mahdais olla hyödytys, cuin on syn
 dein andeyi andaminen; mutta hän
 tahto sitä vastaan cunnian, ja cuku sen
 hänen muistorens. Nijn oli Jumalaks
 da käsketty lupauyen aicana; että yri
 pöytä piti tehtämän cullasta ja puusta,
 ja sen päälle piti aina pandaman cakel.
 2. Mos. 25: 21, 30. piti pandaman HERRAN eteen, nijn
 cuin hän olis ike tahtonut niitä cakella.

Ja koska ne korjattin, (cuiu tapahdus
 joca Sabbathina,) niin piti Aaron ja
 hänen poicans niistä syömän, ja ei cus
 can muu; joiden siaan jällens toiset
 pandin. Tämä on hyi esicuma Jesu
 ren Christuren hywijn-töihin; joita Jum
 mala tahdoi nähdä; että hän niincuin
 niiden caselemisesta olis leppynyt. Ja
 että cakomus-leiwät niin usein uudis
 stettin; se todista, että Jesuren Chris
 sturen hywät-tegot ovat aina uudet,
 ja pitä meildä sanasa ja Sacramendeis
 sä nautittaman ja muistettaman. Ja
 niin pitä meidän cakomus-leipäin siaan
 tuleman cakomus-lapsi, ja castwain
 leipäin siaan, castwain-lapsi. Se
 on: Että Jumala tahto Jesuren Chris
 sturen cuoleman ja hywäin-tecain täh
 den, cakoa täällä armollisesti meidän
 puolem; ja saamme taas cunnialla ca
 koa hänen castwojans find suurna päi
 wänä. Nyt seisio tämä Christuren
 muisto hänen armonis ja laupitudens
 ylistyresä ja tunnusturesä, jotea meille
 hänesä ositetut ovat. Sentähden
 omista Jumala aina cunnians ja pal
 wellurens ainwastans Uuialle, ja on
 sanonut: Tuuleat händä. Ja paiki Matth. 17:5
 händä, ei hän tahdo tietä, eikä wastan
 otta jotacuta palwellusta: paiki händä,
 ei hän tahdo tulla tutuxi elicä rucois

Duyi meidän; ilman händä ei tahdo hän
 olla meille armollinen eli meidän Jumal-
 alam. Sentähden on se Jumalan
 cunnia ja palwellus, että me nautigem-
 me Sacramendin. Sillä Jesuren
 Christuren muisto kässe meitä silloin
 ajattelemaan; caicke sitä Jumalan ar-
 moa kuin hänesä meille on vsoitettu.
 Nimitäin meidän cukumisemme, että
 me olemme hänesä cikutut pyhällä cu-
 kumisella, Jumalan armon ja arvois-
 turen jälken, kuin meille Jesures Chris-
 2. Tim. 1: 9. sures ennen ijankaikkista aicoja an-
 2. Pet. 1: 10. nettu on. Meidän walikemisem: että
 hän meitä sen cautta walinnut on, en-
 Eph. 1: 4. nen kuin mailman perustus laškettu oli;
 että me olisim pyhät ja laittamattomat
 ractaudesa hänen edesäns; että meille
 myös hänen werens cautta lunastus
 olis, nimitäin syndein andexi anda-
 Col. 1: 14. mus; josta se totinen lasten-
 vikeus tule, että me olemme kirjitetyt lupayen
 Eph. 1: 13. Pyhällä Hengellä, joca meidän perin-
 dö-pantim on. Ja wielä sittekin tule
 meidän muista; että nijneuin me olem-
 me Adamisa, nijneuin yri ruumis il-
 man päätä; nijn on Christus nyt mei-
 dän pääm; jonga alla me saamme io-
 capäivä, nijneuin jäsenet, täydellisy-
 den hänen täydellisydestäns, joca caicke
 täyttä; joca myös tapahtu silloin, cosca
 me

me nautisemme Sacramentia. Tä-
mä Jumalan armon ja hyvän-työn
muisto, on Jumalan cunniayi tapabus-
wainen palwellus. Sillä cosca Pois-
ta cunnioitettan, niin tule myös Isä
cunnioitetuyi hänesä. Ja nämät caicet
ovat tapabusnet hänen armonis rickaus-
desta, hänen tahtons neuvoista ja hy-
västä suosioistans.

Ja niincuin Wanhan Testamendin
Jumalan-palwelluyella oli usein halpa
muoto mailman edesä; Sillä se oli kä-
sketty, että heidän piti tekemän muuta-
mia tiloja heidän waatettens lieppeis-
siin, ajattelarens niistä HERRAN kä-
skyjä: joca myös oli käsketty kirsein no-
stamisella; että lapses cosca he näit ni-
itä, olisit kysymyren cautta niistä, ke-
hoittanet Isiäns, juttelemaan HERRAN
toita. Niin ei ole myöskän Uuden
Testamendin palwelluyella jocu suuri
ulconainen muoto. Ei se täytä silmiä
ja corwia prameudella, coreudella eli
kijldämisellä; mutta se toimitetan, sa-
nan ja useon cautta salaisudessa; joca on
se salainen ihminen ilman wiata sydäme-
mes, hiljaisella Hengellä. Joca on
Jumalan ja hänen pyhäin Engeleins
edesä yri otollinen Jumalan-palwellus; i. Pet. 3: 4.
Mutta mailman edesä sencaldainen pal-
wellus, jota ei silmä taida nähä,
waicca

waicka se eakele sitä; jota ei corwa taiv
 da cuulla, waicka hän cuulusteke sitä;
 jota ei kieli taida selittä, waicka hän pu
 hele sitä; jota ei sydän käsittä, waicka
 hän sen päälle toimittele; ja tämä sisäl
 le suljetan Jesuren muistosa. On si
 tämän canssa niincuin muiden Zumal
 lan tecoin canssa, jotea ainoastans sa
 noisa ja muodosa näkyvät hulludeyi ja
 heicouderi, mutta ike työsa ovat wä
 lewät. Niincuin esimerkixi: Että co
 sca Zumala tahdoi luvata ihmiselle eri
 nomaisen ojnennusen ja neuwon hänen
 langemisens ja turmellusen awuxi;
 niin oli se ainoastans, waimon siemen.
 Samallamuotoo ovat Jesuren Chri
 sturen työt ilmoitetut: niincuin cosca
 hän Canaan Galileas tahdoi Zumalus
 dens cunnian ilmoitta, niin tapahdui se
 weden cautta kiwisisa, astioisa: Niin
 myös wijden ohraisen leiwän ja cahden
 calan cautta, monen tuhannen ihmisen
 kestellä. Nyt cosca täsä Sacramendis
 sä, hänen cuolemans ja pijnans hywät
 työt pitä edescannettaman, niin tapah
 tu se leiwän ja wijnan alla. Sillä
 Zumalan waldacunda ja hänen tecons,
 ei lähesty sillä muotoa, että niitä ulco
 naisest nähtäisin ja pidelläisin; mutta
 ne pitä hengesa ja uscosa, sanasa ja lu
 paurisa waitanotettaman ja muistetta
 man.

Joh. 2: 11.

Joh. 6: 9.

man. Ja silloin ovat ne sula wiissaus ja woima. Eikö se ole suuri ja ihmellinen työ, että yri taiti cuolla caikein edestä? Eikö se ole sula wiissaus ja woima, että Jumala oli Christusesa ja sowitti mailman itse canßans? Ja to. 2. Cor. 5: 15. sin mahdetan se caikeita oikeudella cußutta ihmelliseyi! Jumala oli se kuin oli wihoitettu: Jumala oli se, jolla oli syh rangaista. Ihminen oli se joca oli syndiä tehnyt, ja andanut syh rangastukseen, ja olis sentähden pitänyt etjämän sowindota. Mutta se kuin oli ihmiselle mahdotoin sen teki Jumala Christusesa, ja sowitti mailman itse canßans, että me sen cautta olemme sowinnon saanet, niin ettei hän enä tygöslue meille syndejä. Eiköstä se ole sula woima, että se ruumis, josa Jumaluden täydelisys asu, taiti tulla ulosanneturi, ja taita täsä Sacramendisä, tulla meildä nautituri, leiwän canßa? Ja se weri, joca cußutan Jumalan Pojan Wereri, ja on wuodatettu, syndein andamiseyi, taita tulla, täsä Sacramendisä, meildä wijnan canßa nautituri? Ja tosin, sencaldaisesa Jumaluden woimassa: että syndi ja perkele, ynnä caiken hänen menons canßa, pitä sen edestä pakeneman, sekä sydämmestä, että jäs senistä.

heidän waattens wanhudesta culunet,
 eikä heidän jalcaans euulettunet; ja wei
 heidän hywälle maalle, josa wesi=ujat,
 lähtet ja järwet olit: josa nisu, ohra,
 wijna=puut ja sijcuna=puut olit; maal
 le, josa öljü=puut ja hunaja caswa, ja
 josa heillä piti olemän leipää kyllä syö
 därens, 2c. Silloin sano Moses, et
 tä heidän piti caicfia näitä muistaman:
 Näitä HERRan hywiä=tecoja piti hei
 dän ajatteleman, ja cosca he olit syönet
 ja tullet rawituyi, piti heidän silloin kiit
 tämän HERRaa heidän Jumalatans,
 sen hywän maan edestä, cuih hän oli
 heille andanut. Tästä taita sentähden
 ihcekukin Jumalan ystäwä hawaita, mi
 kä se on, että muista meidän HERRaa
 JEsusta. Nimittäin: Kijttä händä
 caickein hänen hywän=toidens edestä,
 sydämmellä ja suulla, ruumilla ja sie
 lulla tunnusta, että meidän wanhur
 seudem, ja ijancaicfinen elämä on Ju
 malan lahja JEsuses Christuses mei
 dän HERRasam. Coscas tämän teet, Rom. 6: 23.
 niin annetan hänelle se oikia Jumalalli
 nen cunnia. Sillä tästä sinä tunnu
 stat, että JEsus omalla werelläns, seu
 racunnan ikellens ansaike: että hän
 maya syndein edestä: ruficoittan syndein
 tähden: pojes=pyhki synnit: teke cuole
 man tyhjäri; alaspolke perkelen; Hän
 sowitta

sorwitta caicki Jumalan canſa, mitä
 maasa ja taivasa on, ja pelasta heitä
 vihasta. Ja coscas sitä wastan ajate
 telet, että sinä olet se joca saa läkityyn,
 lunastuxen, armon ja autuden; Niin
 tulewat silmät ja corwat, suu ja kieli,
 elämä ja sielu sisälle, otetuxi tämän au
 tuden tundemifesta; ja tosin tulewat
 caicki jäsenet niineuin kielixi, niin ettei
 ihminen taida niuta tehdä, cuin Da
 wedin canſa sanoa: Kiitä HERRaa
 minun sieluni, kiitä JESusta minun sie
 luni, ja caicki cuin minusa on hänen

Ufaln. 103: pyhää Nimeens, ic. Tämä muisto
 2. sisälläns-pitä niin suuren Jumalan eun
 nian ja paltwelluxen, jota ei täällä ajala
 ta taitta selitettä, eikä jongun ihmisen
 kielellä ulossanotta. Coscas tunnustat,
 että JESus on se joca anda, ja tosin
 sitä, jota ei jocu muu taida anda, ni
 mittain hänen Kuuminis ja Berens
 Sacramendisä, joca on ulosannettu ja
 uloswuodatettu syndein andexi andamis
 feyi; Coscas tunnustat, että hän on
 Jumala, joca autta caikesa hädäsä, joca
 osotta wainwaisille syndisille armon,
 ja myös niille, joca ei ole hänen ar
 moons mahdolliset; Sinä tunnustat,
 että me tarwihemme händä aina: että
 hän wastanotta silloin cosca hän taidais
 hyljätä: hän teke autuxi, siinä siasa
 cuin

evin hänen pidäis eadottaman; Silloin
 sinä teet yhden Jumalan palveluksen,
 joca euitengin on sinulle keriä palvelus
 tehdä, ja ei mayä sinulle mitän.
 Sinä taidat suostumaisella euulemisel-
 la, ylistämäisillä hulilla ja uscomaisel-
 la sydämmellä, caiken tämän toimitta;
 ja jos ei wielä olis joku hyödytys tästä
 Sacramendista, niin pidäis sinun cui-
 tengin nautikeman sitä näiden sanain
 tähden: Tämä tehtät te minun mui-
 storeni. Tämän eautta tunnustat si-
 nä meidän HERRAN JESUSEN caiken
 mailman edesä. Tämän eansa teet si-
 nä tietäväxi, ettäs olet Christitty, jos
 ea uscot hänen pijnans ja euolemans,
 ja tahdot Sacramendin nautikemisen
 eautta tehdä sinus nijneui; Papixi, co-
 scas esimerkilläs kehoitat muita kisttä-
 mään HERRAA, ja uscomaan hänen
 pijnans ja euolemans. Sinä toimitat
 silloin esimerkilläs, että syndiset taita-
 wat tulla käänttyxi, se Christillinen jouco
 ko lisättyi, perkeleen waldacunda cuki-
 styxi, &c. Ja nijnumodon ei tule mei-
 dän sitä epäillä, ettei Jumala tahdois
 eunnioitta niistä, jotca händä eun-
 nioittawat.

I. Sam. 23

30.

Tätä wastan mahtawat ne tulla
 luettawaxi Jumalan wihollisexi JESU-
 SEN CHRISTUSEN edesä, nijneui hänen
 ylön

ylöncakojans: caikein Engelein edesä, nijneuin heidän wihamiehens: Christilisen Seuracunnan edesä, nijneuin keltwottomat jäsenet, jotca, taicka ylöncakowat, eli harwoin nautikewat Sacramentia. Sillä sen canka pilkawat he Jumalata ja hänen asetustans, ja pitäwät sen hulludena. He luulewat, että se, mitä Jumala on tässä asettanut, ei ole joku uscottapa, waan keltwotoin asia. He pitäwät sen walhena, nijneuin ei yhtän totuutta löydyis hänen sanans. Jos he uscoisit senat, niin he myös nautikisit Sacramentia. Sen canka ylöncakowat he meidän HERRAN Jesuren, nijneuin ne, jotca ei tahdois yhtäkän cunnia hänelle osotta hänen hywain tecoins edestä; siinä että moni wiettä puolen wuoden, ja wielä toisinaan enämmän, ilman Sacramentin nautikemista. Owat sentähden peräti kiertämättömät caikein luondocappalein seasa. Heillä on suurempi halu, ja wahwempi tarcotus muuta tehdäwens, kuin että he tätä toimitaisit, jonga cautta he estäwät Jumalan, ja nijneuin seisowat händä wastan, ettei hän mahdais olla heidän Jumalans Christuresa Jesuresa. Owat siis wihelläisimmät caickia luondocappaleita. Paiksi tätä, niin pahendawat he myös tämän

tämän kautta lähimmäisensä, jota heidän tulis ylösraikenda, jona edestä myös Kristus kärsinyt on. Tulawat sentähden wicapääxi caickein niiden synneiden, jotea heidän esimerckins jälken, ylöncakowat Sacramentia; jongatähden se iää heidän omantundons päälle, että Kristus tule ylöncakotuyi: Zumalalda hänen cunnians poses otetuyi, ja toiset pahetuyi; jongatähden he saawat wihdoin hawaita, että ne jotea H:ran ylöncakowat, ne tahto hân jällens ylöncakoa. Tämän pacanallisen ylöncakeen päälle wetäwät usiamiset caunijn peitteen ja caunistuyen, liehacoikewat heidän sydämmens canssa, ja sydän jällens heidän canssans. Että, cosca ei he tunne jotacuta syndiä, niin ei ole heillä myös yhtään pistosta synnistä. Caicki pysywät heidän tyköns suruttomudesa ja lewosa. Jongatähden he ajattelewat, ettei he tarwis he nautita Sacramentia, ennen kuin he löytäwät igens tolfesa tilasa.

O! Kacas ystäwä. Etköös aina ole hyi syndinen? Zollet sinä tunne syndiäs, niin on se aiwan pahoin sinun canssas; silloin olet sinä cuollut synnistä, fangittu ja synnildä yllikenwoitettu. Ja silloin sinä parhain tarwiset nautita Sacramentia, coscas ajattelet, että

sitä

la, waan on niissä näkyväisissä cappa-
 paleisa ilmoittanut ne näkymättömät,
 että hänen ijancaiekinen woimans ja
 Jumaludens niissä nähdäisiin; Ei hän
 myös ole tahtonut olla ilman todisture-
 ta, waan tehnyt hywää. Andain meil-
 le tawast saten ja hedelmälliset ajat,
 täyttäin meidän sydämmen rualla ja
 ilolla; Että ihmiset sen kautta olisit
 pääändänet ikens turhista, elämän Ju-
 malan tygö, joca teki taitwan ja maan,
 ja meren, ja caieki mitä niissä on; ettei
 sentähden ne luodut cappalet, waan ike
 Luoja tulis cunnioiteturi, joca on siur-
 nattu ijancaiekiesti, Amen! Niin ei
 ole myöskän meidän HERRA JESUS,
 tahtonut hänen töisäns olla salattu ja
 tundematoim, waan sano sen ijancaieki-
 sen elämän seisowan siinä, että ihmiset
 myös tundewat JESuksen Christusen,
 jonga Jumala lähetti mailman Mes-
 siayeri ja Wapahatasari. Hän sanoi
 myös Opetuslapsillens: Niin tuli Chri-
 stusen kärsiä, ja ylösnosta cuolluista
 colmandena päivänä; Ja saarnatta
 hänen Nimeens parannusta ja syndeitt
 anderi andamusta caiekiis cansois. Sen-
 tähden on tämä se ensimmäinen ja wiis-
 meinen cappale, ja tosin sencaldainen,
 josa coco meidän autrudem seisö, ni-
 mittäin HERRAN JESuksen cuolemasa.
 Tätä

Rom. 1: 20.

Eck. R. 14:

17

v. 15.

Rom. 1: 25.

Job. 17: 3.

Luc. 24: 46,

47.

Tätä hänen cuolematans pitä julistettaman. Sen on hän itse tehnyt, sen on Isä Jumala tehnyt, sen ovat Engelit tehnet, sen ovat Prophetat tehnet, sen ovat Apostolit tehnet. Hän tahto, että sinun pitä myös niin tekemän, ja sillä muotoa tuleman yhdenkaldaiseen toimitukseen heidän kansans; niincuin se, jolla on yhdenkaldainen usco heidän kansans; että tämä niin mahdais tulla kaikille yhteisxi autuudexi.

Se ensimmäinen, jonka edessä sinun pitä ilmoittaman Christuren cuoleman, on Jumala itse. Hän on myös tämän muistuttanut Esaiän kautta: Että Jesus on työtä tehnyt meidän synneisäm, ja on nähnyt waiwaa meidän pahoisa

Si. 43: 24. tekoisam. Cosca me sen teemme, niin hän tahto pyhkiä pois meidän ylitseäysem, ja ei enä muista meidän paholaitecojam. Coscas sentähden tunnet jonkun pelgon Jumalan wihasta, ja hänen

Psalm. 42: mästytt syndeis rangaistusta; cosca hänen kätens rupe painamaan sinua, ja

4.

Psalm. 38: 3. hänen nuolens ovat sinuun sattunet; cosca hän peittä kasvons sinulda, niincuin ne muinen teit, joidenga piti duomiheman jonkun hengeldä pois, yhdeksi merkixi, ettei siinä enä ollut yhäkän armoa odotettawana; ja teeskendele niincuin

Job. 13: 24. kuin hän pidäis sinun wihollisnans;

Silloin

Silloin pitää sinun ilmoittaman HERRA
 ran cuolemata, ja sanoman: Ach!
 HERRA, sinä joca olet caiken lihan Jumala,
 se Jumala, joca andexi annat
 synnit ja ricoyet, Armahda myös mi-
 nua, sillä nijneuin minä olen sijnyt
 Adamin euvan jälkeen, niin olen minä
 myös astunut Adamin askeleihin, ja
 waeldanut hänen ylikäymisens muos-
 don jälkeen; minä olen kääändänyt sinun
 oikeudes: ja hänen langemisens caut-
 ta ioutunut langemukseen, sillä tawalla
 olen minä hyi pojes-poikennut lapsi;
 Minä tunnen synnin woiman ikesäni,
 Lain täutta, jonga ricdajari minä olen
 tullut, ja niin wihan lapsesi: minä tun-
 nen cuoleman odan minua vastaan, jon-
 ga woima syndi on, ja olen sillä muos-
 too cuoleman lapsi, jonga tähty cuole-
 man pelgon tähden caiken ikän orjana
 olla: ja en ole mahdollinen nautike-
 maan Jumalan lasten wapautta, jolla-
 culla muotoa. Mutta, nyt on sinun
 oma Poicas, Elämän HERRA, JE-
 sus Christus, cosea hän oli Jumalan
 muodosa, ylönnänettu cuoleman cado-
 tukseen, ja tosin sinun armostas mail-
 mata cohtan, kääjämään cuolemata
 caickein edestä mailmasa; ja niin tulla
 caikille niille, jotca hänen päällens usco-
 wat ja hänen sanans tottelewat, perus-
 stuyesi

1. Cor. 15:
56.

Ebr. 2: 15.

Luc. 24: 20.

sturexi ijancaikfiseen autuuteen; Hän
on myös jällens ylösnohnut cuolluista,
cosca hän oli Pappi loppumattoman

Ebr. 7: 16. elämän-voiman jälken: ja sentähden
ei tainnut tulla cuolemalda pidetyxi;
waan niincuin Escoinen cuolleista, on
hän särkenyt läpihen, ja paljastanut
cuoleman voiman ja wallan: että caice
fi ne jotca uscovat hänen päällens, tai
tawat nyt hänen cauttans myös särkiä
läpihen, ja niin cuoleman cautta tulla

Joh. 5: 24. elämään. Hän on ylösnohnut meidän
wanhurscaudemme tähden, ja osotti
niin, että welca oli marattu; tosin oli
hän ihe maro, niin että cuolemalda
walda poisotettiin: sillä hän oli cuole-

Os. 13: 14. malle myrcty, ja helvetille surma, jona
ga cautta perkele tuli woihetuyxi ja Jum
malan wiha asetetuyxi. Ja niincuin
hän myös ihe oli sorwinto, niin taifi
hän myös ylösastua taimaseen, wasta
ta meidän puolestam, ja istua Maijes
stetin oikialle kädelle, niincuin se joca
oli caicfi sorwittanut, ja toimittanut rau
han sekä maasa, että taimasa; Eäho
sentähden, O! armollinen Jumala,
cuinga sinun Woideldus castvot, cosca
hän ruoskittin ja oriantappuroilla cru
nattin, owat weriset ollet: cuinga wi
heliäinen hän oli, cosca Pilatus andoi
talutta hänen ulos, ja sanoi heille: Ca

ko Jhmistä! Olico se sinun suosios, Joh. 19: 5.
 että niin piestä händä sairaudella; Jos
 hän andoi hengens wica-uhri, niin
 anna hänen nähdä siemendä, ja sinun
 aiwoituses hänen kadesäns menestyä;
 myöskin minun waiwaisen syndisen pääle
 leni, että minä jonga olis pitänyt ole
 man caubistus caikelle lihalle, tulisin
 otolliseyi hänen cauttans. Jos minä
 olen syndinen, niin hän tosin on can
 danut rangaisturen minulle rauhayi.
 Jos minä olen epywäinen lammas, jos
 ca omilla synnin-teillä olen cadonnut;
 niin on JEsus, nijneuin yri lammas
 joca wiedän teurastetta, ja nijneuin
 wiatoin Jumalan Carika poies-ottanut
 minun ja caiken mailman synnit. An
 na minun sentähden armosta tulla wan
 hurscayi, ja wapari minun synneistäni;
 sen lunasturen cautta, cuin JEsuses
 Christures tapahnut on. Anna mi Rom. 5: 18.
 nun, O! armollinen Jumala, tulla so
 witetuyi, sinun rackan Poicas cuole
 man cautta, ja älä lue minulle minun
 syndejäni. Jos tahdot oikeudelle käy
 dä minun canhani, niin pidä sitä oi
 keutta, että minun syndin, jotca owat
 weri-ruskiat, mahdaisit tulla lumi-wal
 tiayi: että ne jotca owat nijneuin ruus
 sun-carwaiset, mahdaisit JEsuren cuo
 leman ja kärkeimisen cautta, tulla nijne
 uin

Ef. 1: 18. cuin willa. Jos sinä wanhurskas Jumala, tahdot duomita; niin anna minun saada armollinen duomio. Istu Armon-istuimelle, ja sano se duomio minun ylikeni, jonga JESUS muinen langetti waimon ylike: En minä myöds

Joh. 8: 11. sinua duomitse. Jos minä olen ylikenkäymäri, hamast minun äitini-cohdusta; niin on JESUS se Pyhä, cuin on syndynyt Neiken Marian cohdusta, ja on pyhittänyt ikens minun tähteni, cosca hän ulosandoi ikens meidän edestäm, lahjari, uhrixi, ja Jumalalle ma-

Eph. 5: 2. fiari hajuri. Niin tiedän ja uscon minä sen, että jos joku tahto walittuin päälle-canda; niin sinä itse minun Jum-

Rom. 8: 33. malani teet minun wanhurskari; minun HERRANI JESUS tahto minua wapahata, ja niincuin minä olen saanut lupausen Isäldä, että hän tahto lähettä Pyhän Hengen lohduttajari ja auttajari, wahvistamaan meitä meidän heikkoudesam, niin ei taida meidän asiam muuri tulla, cuin hywäri. Sillä cosca JESUS astu edes ja rucoile: cosca Jumala itse wapautta meitä, niin todista Hengi meidän hengemme cansa, että me olemme Jumalan kapsel.

v. 16.

Se toinen, jonga edesä sinun pitä HERRAN cuolemata ilmoittaman: olet sinä itse: sinun oma sydämme ja sinun omat

omat jäsenes. Tee se ensin sydämmel-
 les: sillä se taita pian tapahtua että
 pahus täyttää sen. Se on rohkea niin-
 kuin jalopeura ja corgotta ikens teke-
 mään pahaa. Hän rohkene kyllä, aja-
 tella niin: Eucä muista minua niin
 suuresta maailman paljoudesta, josta he
 synneillän täyttänet ovat? Häily ja **Syr. 16: 10.**
 pahankainen cappale on sydän, caunis-
 stelemaan pahaa, koska se tehty on: se
 tohti kyllä sanoa, wäärän oikiari, ja
 mustan wakiari. Sydän ei usco, et-
 tä jocu tutkistelis sen salanut juonet;
 josta tähden hän anda totuden, jota Ju-
 mala halaja, maata salaudes. **Sy- Psalm. 51: 8.**
 dän on cowa käändymään ja cowa
 käändä; että koska HERRA colcutta,
 niin tohti se kyllä sanoa: Mene pois
 meidän työäm, en me tahdo tietä si-
 nun teitäs. Sydän hangike uhcauvel- **Job. 21: 14.**
 la caicfia niitä wasta, jotea händä
 catumukseen neuwowat, ja tohti kyllä
 sanoa: Catcaiscam heidän siteens, ja
 heittäkäm meistä pois heidän köytens. **Psalm. 2: 2,**
 Sydän iloihe pahudesans ja teke ikens **3.**
 iloihe hulludesans, niinkuin yhdesä
 wieraspidosa, ja uscalda kyllä sanoa:
 Ei minulla tässä muuta ole, kuin tämä. **Wijf. R. 2:**
 Sydän maca rahcans pääällä, ja heit- **9.**
 tä ikens suruttomuteen; ajatellen saa-
 dayens nautita syndins makeuden, ja
 N 2 pysyä

dysyä siinä liiccuttamata: hän luule syn-
nin hajun olevan tykönäns muuttumata

Jer. 48: 11. toman; Se on niin paljon sanottu:

Että niin kauvan kuin ihminen taita-
tulla edes omalla tielläns pahan tahton-
sa jälkeen; niin on hän ynsiä ja suru-
toin; ja silloin sanovat tyhvät, eli

Psal. 14: 2. jumalattomat: Ei Jumalata olekaan.

Mutta koska ne oudot vierat tulevat,
jotea liiccuttavat ylös saan, ja rikko-
vat leilit; se on: Koska syndi muuttu
coirayi, joca maca oven edessä, niin

1. Mos. 4: 4. kuin se tapahdui Cainin kanssa: koska

7.

Jumalan wiha muuttu sattuwaisiysi nuor-

Psal. 38: 3. liyi, niineuin Dawidille: koska oma-

tundo muuttu nuorayi ja caulan paula-

Matth. 27: 11. niineuin Judayen kanssa kääwi: ko-

5.

skä sisälliset tuscat cocondurwat ahdistas-
maan sydändä, niineuin se oli Jobin
tykönä, että yöt tulevat murhelliseri,

Job. 7: 2, 3. ja päiwät ikäwäri, wuode muuttu sa-

peri ja cauhistuxeri, mihingä ikänäns
ihminen ikens kääändä, 26. Silloin tu-

le jalopeuran sydän heicori niineuin wi-
heljäisen waimo-ihmisen sydän; Eäsä
rupe Cain sanomaan: Minun pahates-
con on suurempi, kuin että se annetais

1. Mos. 4: 4. sin anderi; Silloin alca Dawid näin:

13.

Minun syndin ovat minulle niineuin

Psal. 38: 5. raseas cuorma ylönrascari tullet. Mi-

nä olen heitetty pois HERRAN castwoi-
sta,

sta, ja minun sielun ei tahdo anda
 ikens lohduitetta. Silloin rupe Job
 sanomaan: Että hänen sieluns jois
 ikens hirtetyri, ja hänen tuuns cuol-
 luevi, 2c. Täsä tarwitaisin nyt yri Job. 7: 15.
 puhuwainen Engeli, ja tosin yri tuhans-
 nesta, ilmoittamaan sencaidaiselle ih-
 miselle, caikesa yriwacaisudefa, cuinga
 hänen pitä käyttämän ikens uscosa ja
 uscon cuuliaisudefa, ja ei peräti epäile-
 män. Jos ei sinulla, ystäväni, sil-
 loin ole yhtäkän muuta Engelitä tykö-
 näs, niin ole ike yri puhuwainen En-
 geli, ja julista sinun heicolle, wapise-
 waiselle ja epäilewäiselle sydämmelles
 HERRan cuolemata; ilmoita ikelles
 Kenengä edestä hän on cuollut, ja usco
 Dawalin sanat, jotea näin cuuluwat:
 Christus on jumalattomain edestä cuol-
 lut; niin on hän myös cuollut sinun Rom. 5: 6.
 edestäs. Hän on cuollut jumalatto-
 main edestä: sencaidainen olet sinä;
 sentähden usco, että hän on myös cuol-
 lut sinun edestäs. Hän on cuollut wi-
 hollisten edestä; sentähden ajattele, et-
 tä sinä olet tehnyt ikes Jumalan wi-
 hollisevi; mutta usco myös, että hän
 on niin cuollut sinun edestäs, ja on
 Werens cautta pojes ottanut wihan,
 ja on sowindo caiken mailman syndein
 edestä. Nyt olet sinä syndinen mail-
 ma,

masa, sentähden löyty JEsuxen tykö-
nä myös sowingo sinun syndeis edestä.
Anna Cainin langeta epäilyreen, an-
na Judaren hirttä ikens; Mutta pa-
kene sinä JEsuxen tykö: ja jos sinä
siullas tunnustat HERRAN JEsuxen,
ja usest sydämmesäs, että Jumala on
hänen cuolluista herättänyt, niin sinä
Rom. 10: 9. tulet autuaxi. Pawali ei tainut sen
wapisevaisen fangein-wartian sydäm-
melle ilmoitta parembata lohduitusta,
cuin tätä: Useo HERRAN JEsuxen
päälle, niin sinä ja sinun huones tu-
Tel. R. 16: le autuaxi.

31.

Sitälähin pitä sinun julistaman
HERRAN cuslemaa sinun jäsenilles.
Coscas ymmärrät, että ne tahtowat
anda ikens wäärnyden sota-aseiri, ja
tahtowat niincuin sotia oikeutta was-
stan, ja pikemin tehdä wäärin cuin
oikein: pikemin walhedella totuutta was-
stan, cuin puhua totuutta; enämmii
racasta haureutta ja saastaisutta, cuin
elämän puhtautta, &c. Coscas hawai-
het, että sinun jäsenes tahtowat olla
synnin palvelijat, ja owat walmit,
niincuin jocu palvelija Herrallens, jos
ea ensimmäisesä silmän-räpänyesä an-
netun merkin jälken, on cohta walmis
täyttämään sitä cuin paha on; Co-
scas arwat, että sinun sydämmes tah-
to

to seurata sinun silmiäs, jalat kirjruhta
heitäns wieckauten, kädet olla jistä
luonosta, että mitä hywäns liene, pi-
caisesti niihin tarttu; Pääldäissein sa-
nottu: Coscas ymmärrät, että syndi
on ni, neuin Euningas sinun tykönä, ja
on woimallisempi sinun jäsenisäs,
cuin sinä olet; niin että ne tulewat
wietellyxi ja petetyxi pahoida himoil-
da, jotca siittäwät, synnyttawät ja
tuottawat sinulle synnin ja cuoleman:
Silloin vitä sinun ilmoittaman HEN-
ran cuolemata ja sanoman: Ach! mi-
nun sydämmeni, mistäs löydät niin
paljo pahaa? Mäxi niin monda wää-
rää ajatusta saawat wislymisen tilan
sinussa? Etkö tiedä, että Jesuxen
minun Wapahajani sydän sulais Jus-
malan rascasa wihan tulesa, ja cuumu-
desta niineuin medeu-waha sula muun
cuumuden edesä? Ach! te minun jä-
seneni, mäxi te oletta niin walmit toi-
mittamaan synnin tahtoa? Ettekö te
tiedä, että Jesuxen minun Wapaha-
jani jäsenet owat werisyyi piestyt? Ma-
telcat, että hänen kätens ja jalcans
owat läwistetyt, niin että olis taittu
lukea caicki hänen luuns; pää ja cas-
wot weriset orjantappurain-hawpista;
josta pijnasta hän tuli niin halwari,
cuin mato, ja caikilda ihmisilda ylöns

Psalm. 22:
17, 18.

cahoturi; Hän nousi ylös niincuin wessa, ja niincuin juuri cuivasta maasta: ei hänellä ollut muotoa eli canneutta: waan hän on harvoitettu meidän syndeim tähden, ja meidän pahain-tecoim tähden on hän hofuttu, ja wihdoin häpiälliseen cuolemaan ylönnannettu. Mämät caicci kärkei hän meidän syndeimme ja ylige-käymistem tähden; se oli meidän rangastuyem, cuin lastet- tin hänen päällens. Tahdotteco nyt

Ebr. 6: 8. toistamiseen ristinnaulita händä? Tahdotteco wielä ruoskita händä, sylkiä ja pilcata händä: että hän wielä mahdollis tulla häwäistyyri teidän julmain syndein ja ricosten tähden? Minä tahdon sanoa teille, niincuin Moses sanoi eansalle: Niingö te hullut ja tyhymät jäsenet tahdotte kijtää HERRAA JESUSTA caickein hänen hywäin-toidens

5. Mos. 32: 6. edestä? Eikö hän ole se, joca teitä on ostanut? ja ansaike sentähden paremman kijtoren. Te oletta paremmin neuwoitut? Te oletta cuullet ja mai-

Ebr. 6: 5. stanet sitä hywää Jumalan sanaa? Oleat sentähden oikiat jäsenet JESUessa. Te oletta myds Pyhästä Hengestä osalliseyi tullet? Oleat sentähden pyhät jäsenet. Te oletta sitä taiwallista lahjaa maistanet? Ja tämä lahja on usco, joca ei woi tykönnäns kärkeiä syn-

syndiä ja ihmisen hedelmättömiä töitä. Ettekö te ole maistanet sen tulevaisen mailman voimaa? Jongatähden teille toivoisa on ijancaikkisen elämän estimacu. Kilvoitelcat sentähden hyvä uscon kirkvotus. Muistacat Jesuxen päälle, soea cuolluista ylösnousnut on; noscat te myös ylös synnin cuolemansa! Te oletta cuolemaiseta jäsenet? Andacat sentähden Jesuxen cuoleman voiman, cuoletta synnit teisä. Te oletta raadolliset ja pian turmeldut jäsenet; andacat sentähden Ewangeliumi Jesuxesta Christusesta olla teisä voimallinen; tundecat hänen pijnans osallisuus; ja tulcat hänen cuolemans caldaisexi. Ja ilmoittacat sillä muostoo hänen cuolematans, siihen asti euin hän tule: että se olis teisä voimallinen, vastanseisomaan synnin ja perkeleen waldacundaa, niin eaurwan euin te elätte ja taidatte syndiä tehdä; ja niin joutua siihen ensimmäiseen cuolluitten ylösnousemiseen, cuin on synnistä, ja sitten ylösnosta haudasta, Jesuxen cautta, ijancaikkiseen elämään.

**

Kolmasoistakymmenes Lappale.

Taitaco tämän Sacramendin
nautikeminen / joca ihesans on
nijn hywä / tulla solleculle ihmi-
selle pahari ja wahingolliseri?

S Jincuin Pawali tähän asti on o-
pettanut meitä, että tämän Sa-
cramendin oikia nautikeminen waati
meildä näitä cahta cappaletta; nimit-
täin: Että me eroitamme HERNAN
Kuumin, ja ilmoitamme hänen cuoles-
mans. Nijn opetta hän nyt: Että ne,
jotea ilman näiden opetusten waarin-
ottamista nautikewat Sacramentia,
he nautikewat sen kelwottomasti, ja ei
oikialla tawalla, waan sencaidaisella
huolimattomuudella, jolla he tekewät
muita yhteisiä ascareita: jonga cautta
he wetawät päällens cahtalaisen ran-
gaisuren; joista yri on se: Että he tu-
lewat wicapääri HERNAN Kuumiseen
ja Wereen; se toinen on: Että he syö-
wät ja juowat ikellens duomion.

I. Cor. II:
27, 29.

Että siinä on waara ja rangaisus,
cosea jocu ihminen kelwottomasti nauti-
ke Sacramendin, sen osotta Pawali
Corintherein esimerkistä. Sillä sen-
tähden ettei he oikein käyttänet ikens
HERN.

HERRAN Ehtollisen causa, niin oli
 myös monda heikko ja sairasta heidän
 seassans, ensist sisällisest uscon ja ruc- 1. Cor. 11:
30.
 kauden puolesta; ettei heillä ollut yhtä-
 kân voimaa, seisomaan perkelettä was-
 stan, joca kului heidän seassans ohdas-
 teita, cuin oli eripuraisuus, niin että he
 eroitettin uscon yhdistyrestä ja opin yh-
 teydestä, ja ei ollet ymieliset: waan
 heidän välillän tuli wihdoin riita,
 cosca yri tahdoi olla Pawalin, toiset
 Apollon, ja muut Cephayen; ja cosca Ibid. 3: 4.
 he ajattelit ymbärillens, niin oli se pa-
 ras pois, ettei cucan siinä tilasa, ollut
 Christusen. Ja perkele teki myös sen,
 että cosca ei Corintharit cocoon-tullet
 parannuxeri waan pahennuxeri, niin 11. 11: 19.
 hän sentähden herätti heidän seassans
 eriseurat: niin ettei caicci ollet hywät ja
 coetellut, waan lihalliset, ja pidit ikens
 ihmisten muodon jälken. Yri ylpeili
 toisen ylise, ja hawoitti wijmein heicon
 weljens omantunnon syömisellän epä-
 jumalain huoneisa; niin että Pawalin 1. Cor. 8.
 täyty sanoa heille nämät sanat tästä asia-
 sta: Ettei he tainnet HERRAN Calcfa
 juoda ja perkeleen calcfa: ei he tainnet
 osalliset olla HERRAN Pöydästä ja per-
 kelitten pöydästä. Sen rangaisi myös 1. Cor. 10:
21.
 Jumala ulkonaisesti, että monda heikko
 ja sairasta oli heidän seassans, ja moni
 macais. Sillä Ibid. 11: 30.

Sillä muotoo tutan ja hawaitan Jumalan duomiot, ike meidän päälläm ja meidän seasam, wielä tänäkin päivänä. Että cosca me pahoin käytämme meitäm täsä pyhäsä toimitusesa; Niin rangaise hän myös sitä wastuutisilla taudeilla ja muulla tavalla, kuin on ruumille rangastuxeyi, ja usein cuoles mari. Ei cuitengan tahdo ihmiset ajatella sitä, eikä ymmärtä Jumalan duomia; sillä ne ovat monet ja ihmeliset. Ei he tahdo uscoa, että jocu sentähden tulis sairayi, eli muulla tavalla rangasturi, ettei hän oiksein coettele iziäns cosca hän nautise Sacramentia. Ja tosin on tämä Jumalan armon duomio, myös hänen omain rakkasten lastens ylitse. Emme ole niin täydelliset, ettemme taidais erhettyä täsä pyhäsä toimitusesa. Toisinans taita puutos olla uscosa, toisinans tietusesa, ripisä ja synnin tunnistusesa, eli muusa hartaudesa, kuin Christilliseen walmistuxeen tarwitan. Jos ei tämä nyt tapahdu wapasta aistoisesta ja uppiniscaisesta mielestä: waan että yxi Jumalan lapsi tahdois sydämmestäns tehdä sitä paremmin: että tämä erhedys niin muodon tule inhimillisestä heikkoudesta, joca meille aina on esteyi, josta tule, että me monesa erhedymme; Niin paranda eli oienda Jumala

mala tämän, yhden eli toisen armollisen curituyen kautta. Niincuin myös Pawali pane tähän tykö: Että cosca me duomitan, niin me H&Kralda curitettan, ettemme mailman canşa cadotettais; waan oppisimme toisten pa
 r. Cor. 11: 32.
 remmin ajattelemaan tätä asia.

Mitä niihin jumalattomiin tule, niin taitawat he ulconaisen muodon puolesta, niin siwollisesti nautita H&Kran Ehtollista, cuin ne jumalissetkin. Cui tengin tekewät he sen ilman coettelemusta ja eroittamista, ilman oikiata kiihtolisuutta Christuyen hywäin-toiden edestä. He tulewat myös toisten joucosa osalliseyi Christuyen Nuumista ja Berestä, niincuin Judas toisten Opetuslasten canşa, josta Lucas selkiästi ilmoittaa: Että cosca H&Kra J&esus oli ottanut Leiwän ja sanonut: Tämä on minun Nuumin, 2c. Niin myös Calckin sanoden: Tämä on sen Uuden Testamentin Calcki minun Beresäni, 2c. Niin sano hän cohta: Eako! minun pettäjäni käsi on minun canşani pöydällä; Niin että siis caicki keltwottomat ihmiset tulewat osalliseyi H&Kran Nuumista ja Berestä, waicka he keltwottomasti ja ilman uscota Sacramentia nautikewat.

Sentähden sano Pawali: Että ne,
 jotca

jotca ilman eroittamista nautikewat Sacramendin, tulewat wicapääxi HERNAN Ruumiseen ja Bereen. Se on: Meidän HERralla JEsuxella Christuxella on walda cukua heitä oikeuden eteen; josa heidän pitä lugun tekemän, ja tuleman duomion eteen wastamaan, cuinga he owat Sacramentia nautinnet. He owat wicapääxi. Se on: He tulewat syndisiyi hänen Ruumisiin ja Berens päälle, jota he wäärin nautikewat. Ja tosin wetä tämä yri sana heidän ylikens caiken JEsuxen karsimisen pilcan ja häwäistysten, niin cuin he olisit caikki ne hänelle matcansaattanet. Cosca minä sanon jolleculle, yhdestä joca on murhattu: Että se on wicapääxi hänen cuolemaans; niin sanon minä niin paljon: Sinä olet hänen tappanut. Jos nyt ne jotca keltwottomasti menewät HERNAN Ehtolliselle, owat wicapääxi HERNAN Ruumiseen ja Bereen; niin owat he sama sa wiasa Judayen canşa, joca petti hänen, sen Joucon canşa, joca hänen kijnniotti, Palweliam canşa, jotca sylleffelit händä; Gotamiesten canşa, jotca ruostiksit hänen, orjantappuroilla crunaisit ja ristinnauliksit, ja Pilatuxen canşa, joca hänen duomisi, &c. Ach! mikä rascas asia on se, että olla wicapääxi

pää jongun ihmisen wereen? Sitä ajatteli Niuben. Sillä koska ne toiset weljet pidit neuvoa Josephita vastaan tapparens händä, sanoi hän: Älkät muodattaco werta. Samalla tavalla i. Mos. 2. myös David, joca kiitti Israelin Jumalata, että Abigael toimellisudellans esti händä werta muodattamast; joca i. Sam. 25: edespäin olis tullut hänelle pahennus- 33.
 xeri, ja pistoxeri hänen sydämmellens. Jos se nyt olis Davidille ollut pistoxeri, jos hän miehen weren olis muodattanut, joca pilkkais händä, ja tiuscui hänen palveljoitans? Euinga paljo enämmän mahta se niille, jotca uscottomuden ja pahennusen cautta, tekewät ikens wicapdäxi HERRan Ruuminiseen ja Bereen, tulla cowaxi pistoxeri, ja tosin sentaldaiseri, joca syöre heitä äkili-
 lifellä hirmuisudella taiwaasta helwettiin? Ja tosin sentähden, ettei JESUS ole ylöncahonut ketän, waan andanut ikens ylöncaho, ei ole hän ketän tiuscunut, waan andanut ikens tiuscutta ja harvotta, että me olisimme tulleet rauhaan ja saanet parannusen. Jos siis Pawali samasa ymmärryessä puhu Moseren Laista; että koska jocu sen ric-
 foi, hänen piti ilman armota cuoleman, cahden eli colmen todistusen cautta. Euinga paljo enämmän rangaistusen
 te

i. Mos. 2.
37: 22.i. Sam. 25:
33.

v. 14.

te luuletta sen ansaineen, joca Jumaa
 Ebr. 10: 28, malan Pojan jaltvoilla talla? Sen
 29. elävän Jumalan Pojan, sen ainoan
 Jumalan Pojan; cosca hän sanoisans
 ja asetuyisans tule Testamentins puo-
 lesta ylöncahotuyi; ja wielä sencaldai-
 sessa Testamentin Beresä, jonga caut-
 ta se uusi ja armollinen liitto, syndein
 änderi saamisesta Jesuren Christuren
 kautta, on wahvistettu Jumalan ja
 meidän välillä, mutta tule cuiten-
 gin ihmisedä saastaisna pidetyi; Sen-
 caldaiset pitä caickein saastaisen cansa,
 jotca ei pidä pääsemän siihen pyhään
 Caupungijn, coirain cansa seisonan
 ulcoua, ja heidän osans pitä oleman
 siinä järwesä, joca pala tulesta ja

Jlm. R. 21: tulikiwestä, 2c.

8.

Sixi toiseyi sano Parwali: Että ne
 jotca ilman eroitusta nautikewat Sa-
 eramendin, ne syöwät ja juowat ikels-

1. Cor. 11:

29.

lens duomion. Duomio ja rangaiustus
 owat yhtä siinä Pyhässä Raamatussa;
 Niineuin siitä nähtävä on, että Jumaa
 la lupais Abrahamille costa sitä cansaa,

1. Mos. R.

15: 14.

joca oli waiwawa hänen siemendäns;
 Songatähden Moses cuku ne rangaiustu-
 set, jotca Egyptiläisille tapahdui, Ju-
 malan duomioyi. Nyt on siis Jumaa-
 lan tahto, että jocainen ihminen pitä
 oleman oma duomains; niin että hän

Jumaa

Zumalan edesä canda ike päällens: ike tunnusta wicans: duomike ikens, ja oman vicorens; sen päälle, että Zumas la niin mahdais tulla omaan toimitus reens, cuin on, wanhurscauttamaan ja armahutamaan syndistä. Ja jollet tämä yxi tapahdu ensist, niin ei myös se toinengan taida seurata; Se on niin paljon sanottu: Jollet sinä tunnusta ja duomike ikias sinun synneisäs, niin ei taida Zumala myöskän anderi anda ja päästä sinua synneistäs.

Nyt on tosin niitá monda, jotca nau tikewat Sacramendin, ilman sencal daista duomiota ja synnin-tunnustusta, waan toimittawat tämän asian kyllä picaisesti heidän puolestans, niincuin et Zumala olis mahdollinen saamaan sent caldaista cunniaa ja tunnustusta heildä; niincuin ei se olis uscottawa mitá Zuma la on sanonut: Että caicki ihmiset owat syndiset; sillä niin tekis Zumala Rom. 3: 23. ikens walhettelari. Toiset taas miu hettiwat wähäisen heidän syndeins yli ke; mutta heillä on cuitengin suurembt halu sydämmesäns synnin puoleen, cuin suru sen ylike: he astuwat edes suruta tomudesäns, ja owat uscottomat, niincuin ei he olis syndiä tehnet, jongatäh den he owat ylönpaldisesti ulocullatut. Muut jäl lens unhotawat peräti pois meidän

meidän HERRAN JESUREN, eikä kiitä
 häntä hyväin teoins edestä: vaan
 juovivat tähän Sacramentijn, niin-
 kuin nauta vedelle, ja ovat niin hä-
 nen armons ylöncahojat. Yri osa me-
 ne Sacramendin tygö sopimattomalla
 sydämmellä, ja kelmottomalla aivoitus-
 yllä. Ei he tee Pawalin sanain jäls-
 ken, joca sano: Caieki haiteus ja när-
 kätys, ja wiha, olcon caucana teistä;
 Mutta anderi andacat toinen toisellen,
 niinkuin Jumala teillekin Christuren
 cautta anderi andanut on. Luulewat,
 että he yhtähywin taitawat nautita Sa-
 cramentia, waieka ei sydän ole niin hy-
 win puhdistettu; mutta niin ovat he
 murhajat. Sencaidaisista sano Pa-
 wali: Että he syöwät ja juowat kelmot-
 tomasti, ja sen canka syöwät ja juowat
 ikellens duomion. Se on: He syöwät
 ja juowat ikellens rangasturen. Sen-
 tähdhen että Phariseuret coreilit pitkällä
 rucourilla; ainoastans warjon alla;
 uijn piti heidän saaman sitä suuremman
 cadoturen. Se pahantekia joca tah-
 doi nuhdella hänen cumpanitans, joca
 soimais meidän HERRAA JESUSTA, sa-
 noi: Ja et tosin sinäkän Jumalata pel-
 kää, että's olet yhdes cadotures? Mitä
 hän tämän canka ymmärsi selittä hän
 itse, cosca hän sano: Me saamme mei-
 dän

Eph. 4: 31.

Luc. 23: 40.

dän töidemme ansion jälken. Seneca
 dainen on heidän duomions, jotea keli
 wottomast nautikewat Sacramendin,
 että he saawat sen, cuin heidän työns
 ansainet owat. Mikästä se on? Se
 on Jumalan wihan duomio; jolla hän
 laske heidän häijyyt mieleen: tekemään
 niistä cuin ei sowi tehdä. Josta he tu- **Rom. 1: 28.**
 lewat aina enämmin ulocullatuixi ja
 catumureen keltwottomixi. Sentähden
 ylönnannetan ne Satanan duomion ale;
 niin että jota usiammasti he saawat tilat
 nautita Sacramentia, heidän huolimato-
 tomudens, sitä suurembijn syndein
 hän taita heitä wietellä. Josta he tu-
 lewat, ajan canssa, sitä enämmin per-
 keleldä fangituyi, ja wihdoin paatuneyi. **2. Tim. 2:
 26.**
 Colmannexi ylönnannetan he cuoleman
 cadotuxeen. Ja silloin tahto cuoleman
 Esicwinen syöddä heidän naheans wah-
 wuden, että heidän töiwons pitä rewit-
 tämän ylös juurinens. Tämän päälle **Job. 18: 13/
 14.**
 seura ilman epäilemättä, hirmuinen duo-
 mio; joca on helwetin duomio, että
 sentaldaiusten majain päälle pitä tulis-
 tiwe wiscottaman. Tämä duomio pi-
 tä meidän HERRan Jesuren wanhurs-
 scan ilmestynen duomio-päiwänä, jul-
 kisesi ilmoitettaman, ja kaikille Juma-
 lan pilkaille julistettaman, näillä hirs-
 muisilla sanoilla: Mengät pois te pas-
 sijit

hastikirotut, jihen ijancaikiseen tu-
leen, cuin perkeleille ja hänen Enge-

Matth. 25: leillens walmistettu on.

41.

Täsäs hawaitet nyt, ystävänä, mi-
kä waara on Autuuden = Uskoisa, co-
sca jocu autuuden = walicappaleita wää-
rin nautike. Eiköst Jumalan sana
ole yri hywä haju Christuses, sekä
niiden seas, jotca autuayi tulewat, et-

2. Cor. 2: tä myös niiden seas, jotca hukkurwat?

15.

Mäille tosin, (heidän useottomudens ja
tortelemattomudens tähden) surman
haju cuolemayi: mutta toisille, nimittäin
uscowaisille, elämän haju elämäyi.

Joh. 6: 63. Eikö Jumalan sana ollut Petaville ja
muille Opetuslapsille Hengi ja Elämä;

v. 60.

mutta niille jotca olit Capernaumista,
oll se cowa puhe? Eikö rakkous ole
se awu, josta muutamat tutan olewan
Jumalan lapset, toiset taas perkele-

1. Joh. 3: lapset, joilda tämä puuttu? Eikö ru-

10, 14.

cous ole sencaldainen Jumalan = palwel-
lus, joca woi paljon, cosca se totinen
on; mutta taita jällens tulla synniri,
cosca se on ulcocullattu? Eiköst usco
ole yri, waan ei yhdencaldainen caic-
kein tykönä; sillä muutamille on se
autuudeyi; ja toisille cadotuyeyi? Ei-
kö JEsus ole yri HERRA, ja aina
se sama? Cuitengin oli hän Juda-

1. Cor. 1: 23. laisille pahennuyeyi sekä personans et-

tä

tä oppins puolesta, joca ei ollut heil-
 le soveljas. Eikö hän ollut paca-
 nioille hulludeksi hänen pinnans ja cuole-
 mans suhten; sinä ettei he tahtonet
 uscoa sitä, että se, joca itse cuoli, olis-
 tainut elämän toiselle anda? Mutta
 niille jotca cusutut ovat, ja ei ole
 ottanet libaa ja werta neuwon-
 andas jaxi uppiniscaiseen wastahacoisun-
 teen, on hän tullut Jumalan woimari ja
 Jumalan wiisauderi. Eikö Simeon
 saarnannut, että hän oli pandu langes
 miseri ja nousemiseri Israelis? *Mun. Luc. 2: 34.*
 tamille oli hän elämä kiwi, toisilda
 jällens hyljätty. Emmekö caicki syö *1. Pet. 2: 4.*
 yhdestä leiwästä Sacramendisä, em-
 mekö caicki juo yhdestä calkista; cui-
 tengin erinomaisesa tilasa. Nijn et-
 tä tämä toimitus, nimittäin, mennä
 HERRan Pöydälle, on nijn muodon
 waarin-otettawa, sen eroituren suhten
 kuin täsä käymisesä, on, että ihmiset
 silloin taitawat mennä taicka taiwasen
 taicka helwettijn. Matelcan sentähden
 jocainen sitä, kuin JESUS sanoi mu-
 nen Opetuslapsillens: Casocat mitä
 te cuuletta. Nijn sanon minä myös: *Marc. 4: 24.*
 Cako cuingas menet HERRan Pöy-
 dälle. Jos sen pahoin teet, nijn sinä
 teet sen pahoin ikelles, ja ei minulle.
 Jos sen teet duomioxi, nijn ei ole se
 muille,

muille, waan ihe sinulles duomiori ja
 rangastuxeri. Jos sinä laitat pelwois-
 la ja woyistuxella, että sinä autuayi tu-
 Phil. 2: 12. listit; niin pitä se tuleman sinulle autuu-
 dexi. Mutta jos synnin päälle työtä
 teet, niin toimitat sinä sen omai on-
 Jer. 25: 7. nettomuderes. Sentähden pane mei-
 dan HERRA JESUS tähän tygö nämät
 sanat: Joilla mitalla se mittaatte, pi-
 Marc. 4: 24. tä teille mitattaman. Se on: Niin-
 kuin sinä kätät ihes autuden wälicap-
 palden eanka, niin pitä sinun myös sen
 edesäs löytämän. Jos teet sen hy-
 win, Christillisellä uscolla, waikaudella
 ja hartaudella; niin sinulle annetan.
 Se on: Sinun pitä sen cautta tules-
 man enämmin uscowaiseri, lisändymän
 waikaudesa ja Jumalisudesa. Mutta
 jos sitä pahoin toimitat, uscottomude-
 sa ja kiittämättömydesä, ja pahasa ai-
 woituresa; niin sinulle myös annetan
 sen jälkeen. Se on: Sinä tulet wies-
 lä enämmin uscottomayi, kiittämättö-
 mayi ja syndisewi, kuin sinä ennen olit.
 Ja silloin tulewat ne jälkimmäiset si-
 nulle pahemmayi kuin ne ensimmäiset.
 Se on: Sinun Jumalan palwelluxes
 tule sinulle suuremmayi synniyi, kuin
 jocu muu siitä pahasta, jota sinä ikä-
 wans ennen olet tehnyt.

Neljästoistakymmenes Lappale.

Cosca nyt sencaaldainen waara on Sacramendin nautiksemise-
sa; eikö siis olis parempi että
peräti olla siitä pois?

Jumala on sencaaldainen Jumala,
ettei hän mitän tarwike, ja tosin
ei hän tarwike sinua eikä minua, waan
hänellä on kyllä ihesäns. Me olemme
ihmiset, ja vielä sencaaldaiset ihmiset,
jotca aina tarwikemme ja me tarwi-
kemme caickia. Me tarwikemme Jus-
malata ja hänen apuans; niin että jos
caiken tule sanoa Cananean waimon
canha: HERRa auta minua. *Math. 15:
25.*
dän caickein tule sanoa Dawidin canha:
Auta meitä meidän autudem Jumala,
sinun Nimes cunnian tähden. Me tar- *Psalm. 79:
9.*
wikemme Jumalan Hengen ja hänen
hallituyens; jongatähden meidän tule
sanoa: HERRa opeta minua tekemään
sinun suosios jälken, sillä sinä olet mi-
nun Jumalan, sinun hywä Henges
wiekön minua taisaista tietä. Me tar- *Psalm. 143:
10.*
wikemme Jumalan armoa; sentähden
pitä meidän sanoman: Sinun Nimes
tähden HERRa, ole armollinen minun
pahalle teolleni, joca suuri on. *Psalm. 25:
11.*

tarwikemme HERRAN JESUYEN, hãnen wanhurseaudens, pyhydens ja lunastuksen canssa. Me tarwikemme Autuuden wãlicappaleita; Jumalan Eanan; sillä muutoin ei olis meillä usco; Easten; sillä paiksi sitä, emme taidais tulla taiman waldacundaan; Ja sitä warten pitã meidän menemãn HERRAN Ehtolliselle: että me mahdaisimme tulla yhdistyreen meidän HERRAN JESUYEN Christuksen canssa, ja saada osaa hãnesã. Ja nãmãt caieki pitã tapahtuman seurawaisten syirten tãhden:

Ensist sentãhden: Ettã me olemme syndiset. Minã tohdin uscoa että Sacramenti ylõncakotan monelda sentãhden, ettei he tiedã ikens olewan syndiset. Mutta ajattelawat nijneuin terwet, ettei he tarwike parandasata; eikã he myõs ymmãrrã, mikä synnin tila on; nimittãin: Ettã ihminen sijnã maca turmelluksen cuopasa. Jota, cosca he oikein perãn ajattelisit, nijn mahdaisit he ojenja lãtens; se on: Halullisesti nautita Sacramentia; jonga cautta he taidaisit turmelluksesta tulla ulosautetuksi ja pelastetuksi. Jos sentãhden tahdot tietã muodon, cuinga sijnã oikein ja aina taidat tulla siihen ajatukseen ja taistoon, ettãs olet syndinen, nijn cãho ai

noas

noastans ike pääles; silloin sinä näet yhden ruumin, ja tosin yhden synnin ruumin sinun tykönä. Jos tunnustet iksiäs, niin sinä tunnet sinusas lihaa ja luuta, ja tosin senealdaista lihaa, josta ei mitän hywää asu. Sentähden Rom. 7: 18. niin caurwan cuin sinä olet täsä cuolewaifesa ruumisa, ja niin caurwan cuin tämä liha on sinusa; niin caurwan olet sinä myös syndinen, ja tarwihet Sacramentia; että Hengi mahdais tulla wahwisteturi, ja päästä witon päälle, koska liha himoike Henge vastaan: ja Gal. 5: 17. että sisällinen ihminen mahdais wahwistua, kilwoittelemaan hywää uscon kilwoitusta, sitä ulkonaista ihmistä vastaan, joca pian anda ikens tulla wietelhyi, ja tahto myös ike wietellä. Sillä waieka syndi on Christusen uhrincautta, yhdellä erällä, ja silloin rändeklisesti sowitzettu ja poisotettu; ja ei taida sentähden canda meidän päällem eikä meitä cadotta; cuitengin ei ole syndi niin caucana, ettemme jecapääwä tunn-dis sitä meidän sydämmisäm ja jäsenisäm. Se waicutta sinä, ja tiusa Rom. 7: 5 meitä jecapääwä himoillans, toimittaman cuoleman hedelmitä. On siis meille aiwaan tarpellinen, että me seisomme yhdistyresä meidän HERRAN Jesusen Christusen canga, cuolettamaan

maan ja ristinnaulikemaan synnin ja lihan himot; että usco ja uscon työt mahdait tulla edes. Ja silloin cano namme hedelmän Jumalalle.

Sivi toiseyi tarwikkemman me Jesu-
 ren Christuren yhteyttä sentähden, että
 me olemma maailmassa, ja maailma ma-
 ca pahudessa; se on niincuin yri syvä
 laaxo, johon caickinainen loca cocon-
 juore. Tästä öyty huoreus ja murha,
 warcaus ja wostaminen. Eikö mail-
 ma pane jecapääwä meidän eteem häs-
 nen himo ruoccaans? Cuin owat: Li-
 han himo, silmäin pyndö ja elämän co-
 reus, jotea owat niincuin ne syötteet,
 jotea ongella pannan calan wietteeri.
 Eikö maailma ole niincuin marckina-
 paikka? Sillä tässä myydän, tässä
 ostetan, tässä waihetetan, ja caluin-
 muutoren kautta asiat toimitettan. Yri
 pettä toisen, toinen tule petetyi: ja se
 tule usein toderi, että wiccas calalan
 pettä, w. Ja coseas sencaidaista ha-
 waihet, niin ajattele mitä Naamattu
 sano: Joca luule seisowans, cakoon
 ettei hän lange. Sillä et sindä ole ha-
 wainnut kenengän olewan niin cowasti
 mailman himoilda petetyn, ettes mah-
 dais peljätä ihids. Sinun luus owat
 niin hywin liha ja weri, cuin toisengin.
 Coseas siis ndet ne suuret pahennuret
 mails

1. Joh. 5:19.

1. Cor. 10:
12.

caans, engä myös minä taida tietä ai-
caani. Calat saadan wahingollisella

Särn. R. 9: ongella, ja linnut käsitetän pauloilla.

12.

Duomio taita tulla niin huomaisemas-
ta, nistevin synnyttämisen waiwa tule

1. Thess. 5: 3. waimon päälle, joca raseas on. Sen-

tähden on minulle paras neuwo, että
niin kauwan kuin minulla vielä aicaa
on, että minä käyn HERRan Pöydäl-
le, ja otan JESUYEN minun tygöni; et-
tä cosca euolema tule, ja cauhistuyen
Cuningas tahto tehdä minun woimani
niin heicoyi, että nelsä lautaa ja colme
Eynärvää muldaa minun kättewät; et-
tä ne Pyhät Jumalan Engelit silloin
mahdaisit wastan-otta minun sieluni,
niin ertä se tulis sidostuyi eläwitten loh-
teeseen ja kinnppuun. Sillä waiccka
Elämän HERRa, JESUS Christus on
niellyt euoleman woitosa; että nyt euo-
lemalla, on sencaaldainen laita, kuin sil-
lä, joca on sodasa lyöty paicastans, ja
woitettu; nijn on ja pysy cuitengin euo-
lema, niin kauwan kuin me, ja jocu
ihminen taita syndiä tehdä, hän aja-
meitä taca jocapäiwä, ja anda meille
sen yhden pistoren toisen jälken. Mut-
tä cosca meidän sielum ovat ruokitut
täällä elämän leiwällä uscosa, JESUYEN
Kuumilla ja Werellä Sacramendisä;
niin ei pidä meidän euoleman cosca me
euolem

cuolemme, mutta saaman uscon loppun,
 cuin on sielun ijancaikkinen autuus.

1. Pet. 1: 9.

Sixi neljänneri, on yhdistys Jesu-
 ren canſa sinulle tarpellinen, sentähden,
 että sinä elät perkeleitten seasa; ja olet
 täſä maailmasa nijneuin hänen waldas-
 cunnasans. Hänen päälle carcamis-

Eph. 6: 12.

sens owat wieckat. Hän taita tulla si-
 nun etees, hän taita tulla sinun kylkes
 nijin harwaihemata, että sinun ties taita
 pian tulla sinulle harhaxi, ja sinä eys-
 wäisxi nijneuin cadonnut lammas; ja
 silloin tahto hän olla sinulle yri peto.
 Hän tietä tehdä igens kijdäwäxi perke-
 lexi, ja osotta sinulle caiten maailman
 waldacunnat ja heidän cunnians; et-
 täs langeisit maahan ja cummarraisit
 händä. Hän taita tehdä igens musta-

Matth. 4.

xi perkelexi wastoinkäymisessä, nijneuin
 taudisa ja köyhydesä; että hän wiettes-
 lis sinua epäilyreen ja epätoivoon; co-
 ſea Jumala songun ajan wiipy arvon
 canſa. Hän taita tehdä igens walfia-
 xi perkelexi, ja liehacoita sinun edesäs.
 Hän tietä ylistä sinua ja wilpistellä si-
 nun canſas; ettäs luotaisit ike päälles,
 tiusaisit sinun HERRaas Jumalatas,
 nijneuin hän olis sinun canſas, ja aut-
 tais sinua teisäs ja töisäs, jotca ei ole
 sinulle käsketyt. Ja toſin emme wielä
 ole tundenet satanan syroyttä. Gen.

Jlm. R. 23

tähden

24

tähden pitä jocaiken ajatteleman ih-
lens: Cosca perkele on tämän mailman
Ruhhtinas, joca sijaku tässä hänen wal-
daccunnasans; ymbäri käy niincuin kils-
juwa jalopeura, ja ehi kenen hän nie-

1. Pet. 5: 8. lis; Ja minä cuulen mikä hänen aiwoi-
tuyens on ollut muiden cansa; niincuin
se: Cosca hän oli pyytänyt seuloyens
Petaria ja muita Opetuslapsia, niinc-

Luc. 22: 31. cuin nisuja; Hän seisoi Ylimmäisen Pa-
pin Josuan oikialla kädellä, seisomas

Zach. 3: 1. händä wastan. Hän täytti Ananian

Leh. K. 5: 3. sydämmen wahhella; Judas Ischar-

Joh. 12: 6. jothin sydämmen ahneudella; Hän

2. Cor. 12: 7. waiwais Pawalia cowilla kiussaurilla;

Sentähden on se minulle tarpellinen ja
hywä, että nautita tätä Jesuxen Chris-
tuxen Kuumin ja Weren Sacramen-
tia; että minä wahwistuisin HERRa-
sa ja hänen wäkeröydens woimasa, sei-
somaan perkelettä wastan: ja tulemaan
wahwari uscosa, että minä myös taidai-
sin sillä voitolla, joca mailman woit-
ta, yliken-woitta perkeleen; ja tulisit
perusteturi siinä toiwosa: Että rauhan
Zumala tahto pian tallata hänen mei-

Rom. 16: 20. dan jaleaim ala.

20.

Tässä taita nyt jocainen ihminen
ymmärtä, mikä waarasa hän elä; Ja
sentähden kijtä meidän HERRaa JES-
usta, joca tässä Sacramendisä anda
setä

sekä neuvon että avun sitä vastaan; josta me myös olemme welcapäätt, caice kein suurimmalla kiitollisuudella ja sydämmen halulla uautikeman Sacramentia, ettei se jouduis meidän seasam ylöncakottawari. Sillä, jos me ylöncakomme Jesuxen hänen Sacramentians ja Sanoisans; niin hän taita samalla tavalla maya meille, ja ylöncakoa meitä meidän hädäsäm ja cuolesman tuseasa. Ja taita myös tapahtua, että cosca ihminen ylöncako tämän leiwän, joca on Elämän Leipä, niin taita Jumala rangaista jälleensä näs jälle ja callilla ajalla, josta meille niijsetra ajallisen ja luonollisen leiwän puutos ja caipaus. Cako, mikä surkia tiila silloin oli cansan seas, cosca siemenet mätänit maasa, jywä=aitat olit häwitettyt, riijhet hajotetut, ja elo oli pois cuivunut; niin että heilda puuttui se Joel. 1: 17. Tä jywia että ölyä jolla he olisit uhrins tehnet ja Jumalan=palwellurens täntä tdnnet; Cosca peldomiehet huonosta caakoit, ja wiinamäen=miehet paruit, niin ettei ainoastans ihmisten riemu ollut surkenderi tullut; mutta se ulotui myös Pappain ja Altarin palwellain tygö, ettei heilla ollut mistä he olisit elänet; josta heidän täyty walitta ja parena, sitte cuin ruoca=uhri ja juoma=uhri oli pois

v. 13.

pois heidän Jumalans huonesta. Niin
 taita Jumala nyt vielä tänäkin päi-
 wänä rangaista Sacramendin ylöncas-
 keen, sillä muotoa: Että meidän otes-
 tan pois, sekä ne joita me olisimme tar-
 winnet HERRan Ehtolliseen, että myös
 meidän omari Ehtollisem. O! yhtä
 surkiata tilaa. Jollemme ike racasta
 Sacramentia, joca on Raakauden As-
 teria, josa JESus meidän Wapah-
 jam pane meidän eteem Jumalan ar-
 mon ja ystäwyden, rauhan ja syndein
 anderi andamisen; niin tule meidän to-
 tifest tietä, että hän jällens rangaise
 meitä maallisella rauhattomuudella, sy-
 dämmen kiwulla ja omantunnon lewot-
 tomudella; että se wihdoin taita meille
 tapahtua, mitä JESus sanoi Phariseu-
 ylle: Teidän pitää minua ekimän, ja
 ei löytämän. Niin että ne jotca ylönc-
 asowat Sacramendin, pitää wihdoin
 ekimän saadarens sitä nautita, ja ei
 cuitengan löytämän tilaa siihen. O!
 yhtä surkiata tilaa.

Joh. 7: 34.

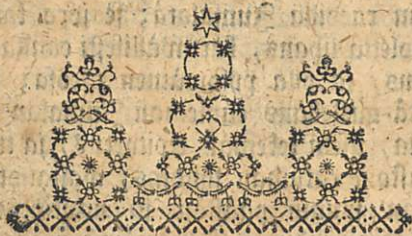
Sencaldaisella tavalla ja muodolla,
 sano Lutherus, että Sacramenti on
 meidän HERRaldam ja Wapah-
 dam JESuvelda Christuvelda asetettu,
 että siinä pannaan meidän eteem cari
 cappaletta: Ensist JESuren Ruumis ja
 Weri leiwasa ja wiinasa; Sitälähin:
 Oxi

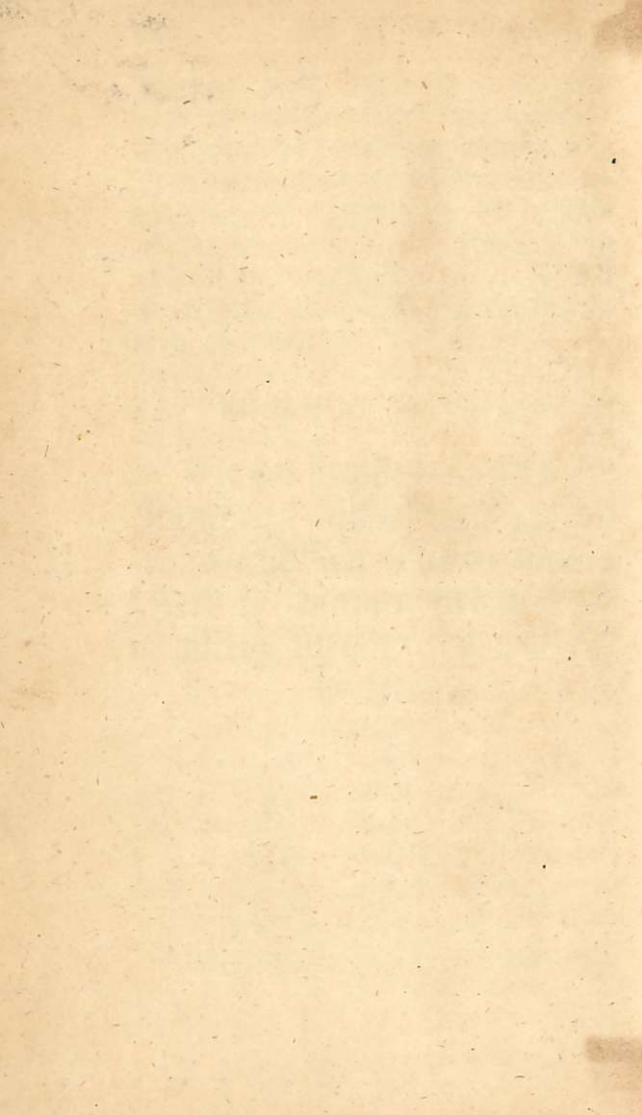
Dri Pyhä Lupaus, josa sanottu caikis-
 le niille jotca Sacramentia nautikemat,
 että Christuxen Ruumis on ulosannet-
 tu meidän edestäm, ja hänen Werens
 muodatettu meidän edestäm, syndein
 anderi andamiseri. Näistä sanvista ja
 tästä lupauyesta ei pidä meidän millanz
 muotoa epäilemän; waan usoman,
 että jocainen, tuin oikein nautike Sa-
 cramendin, hän tule osalliseri siitä täy-
 dellisestä maysta ja hinnasta, joca syn-
 dein edestä, Jesuren Christuren euoles-
 man cautta on ansaittu. Tämä asia
 on sitä mahwempi, koska Christuren
 Ruumis on ulosannettu meidän edes-
 täm, ja hänen Werens myös sitä
 warten ulosmuodatettu. Ja tämä on
 tie, jonga cautta me tulemmie syndein
 anderi saamisen tygö, ja myös Pyhäin
 Hengen lahjasta osalliseri. Centäh-
 den, jocainen ihminen, tuin tahto oi-
 kein ruosilla Jumalata; se joca tahto
 cuoletta lihans, karsiwällisesti canda ris-
 tiins, ja olla pysywäinen uscosa; se
 pitää mielelläns euuleman Jumalan sa-
 naa, usein tekemän ripityrens, ja tiins
 nustain catuman syndins, wastaotta-
 man synin päästön ja nautikemat
 Sacramendin. Sillä nämät walicap-
 palet ei ole tyhiät asiat, eli catowaiset
 näyt; waan sencaudaiset walicappalet,
 joidens

joidenga kautta Pyhä Hengi on wois-
mallinen meissä, meitä pyhittämiään.
Ne, jotka siis harvoon nauttikewat näis-
tä walicappaleita, eli ylöneakowat tää-
tä Christillistä toimitusta, ne hallitait
ei sildä hywäldä, waan pahalda Heng-
geldä; ehkä cuinga he sitä tahdoisit
caunistella, edeswastata ja turhan peite-
teen alle kätke.

Mich. 6: 8. Joh. 13: 17.

Se on sinulle sanottu / O!
ihminen / mikä hywä on / ja
mitä HERRA sinulda waati.
Jos te nämät tiedätte; te
oletta autuat / jos te niis-
tä teette.

~~315.X.29.6)~~

Re Hartauski
Nielsen

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1262

6017

KPL. 7

Mf. X

